

- Pimpinella villosa* Schousb. MA
DD. Trobada recentment a una sola localitat. L'ambient on ha estat descoberta fa sospitar que pugui presentar una àrea més ampla de la que actualment es coneix. Tanmateix, seria aconsellable protegir de manera efectiva la zona d'on es coneix, ja que en aquella àrea també es troben altres espècies endèmiques o amenaçades (*Filago petro-iannii*, *Crepis pusilla*, etc.) [Fraga & al., 1997; Mayol & al., 1998]
- Scandix australis* L. MA
DD. Només indicada a dos indrets de la serra de Tramuntana. Molt probablement es trobi a altres localitats, si bé la seva inconspicuitat fa difícil la seva detecció. L'atribució intraespecífica a la qual pertany el material baleàric no ha estat indicada a hores d'ara [Alomar & al., 1988; Alomar & al., 1995]
- **Thapsia gymnesica* Rosselló & Pujadas MA ME
LC [Pujadas & al., 1991; Alomar & al., 1995; Alomar & al., 1997]
- Tordylium apulum* L. MA ME
DD. Distribució mal coneguda [Rodríguez, 1904; Knoche, 1922]
- Torilis leptophylla* (L.) Rchb. fil. MA
RE?. Probablement desapareguda dels dos salobrars d'on fou indicada [Willkomm, 1876; Knoche, 1922]
- Turgenia latifolia* (L.) Hoffm. MA
RE? No retrobada mai més dels voltants de Palma, probablement extinta [Barceló, 1880-1881; Bonafé, 1979]
-
- Aquifoliaceae
-
- Ilex aquifolium* L. MA
EN: C2a(i) ● [Bonafé, 1979; Alomar & al., 1995]
-
- Aristolochiaceae
-
- **Aristolochia bianorii* Sennen & Pau ex Pau MA ME
LC. [Llorens, 1979b; Gómez Campo & cols., 1987; Bibiloni & al., 1996; Alomar & al., 1997; Fraga & al., 1997]
- Aristolochia rotunda* L. ME
VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2 ● [Rodríguez, 1904; Knoche, 1921; Llorens, 1979b]
-
- Asteraceae (= Compositae)
-
- **Aetheorhiza bulbosa* (L.) Cass. MA ME CA EI FO
subsp. *willkommii* (Burnat & Barbey) Rech. fil.
LC. [Bibiloni & al., 1993; Alomar & al., 1997]
- Anacyclus valentinus* L. MA
DD. Distribució mal coneguda, probablement adventícia [Humphries, 1979]
- Andryala ragusina* L. E I
DD. Manquen dades per avaluar la seva distribució real. Raríssima a dos indrets d'Eivissa; la indicació de Formentera no ha pogut ésser verificada [Font Quer, 1920; Puget & al., 1995]
- Andryala integrifolia* L. E I
DD. Sols coneguda d'una sola localitat, en ambients ruderalitzats d'Eivissa. A hores d'ara existeixen dubtes raonables sobre la seva autoctonia [Puget & al., 1995]
- Anthemis secundiramea* Biv.-Bern. ME
subsp. *secundiramea*
EN: B1ab(iii)+2ab(iii) ● [Benedí & Molero, 1984; Bolòs & Vigo, 1996]
- Arctium minus* (Hill) Bernh. MA
DD. L'adscripció taxonòmica del material baleàric és força dubtosa. Alguns autors consideren que és una subespècie endèmica d'*Arctium chabertii*, però a la recent revisió del gènere (Duistermaat, 1996) es considera un sinònim taxonòmic d'*A. minus*. [Arènes, 1950; Perring, 1976; Bonafé, 1980; Bolòs & Vigo, 1996; Duistermaat, 1996]
- Aster tripolium* L. MA ME EI
NT. Les poblacions menorquines han estat descrites com a una estirp diferent (*A. tripolium* var. *minoricense* J.J. Rodr. ex Willk) suposadament endèmica de l'illa. Sembla més aviat que tot el material baleàric s'hauria d'incloure dins *A. tripolium* subsp. *pannonicus* (Jacq.) Soó. [Rodríguez, 1904; Llorens, 1979b; Bolòs & Vigo, 1996]
- Attractylis humilis* L. ME EI
DD. La presència d'aquesta espècie a les Illes Balears no està solidament sustentada i potser calgui la seva exclusió del catàleg florístic [Bolòs & Vigo, 1996]
- Bellis perennis* L. ME
DD. Trobada ben recentment. La seva àrea de distribució real resulta difícilment estimable en l'estat actual de coneixements [Fraga, 1998]
- Carduncellus dianius* Webb EI
≡ *Lamottea diana* (Webb) G. López
EN: B1ab(iii)+2ab(iii) ● [Guerau d'Arellano & Torres, 1981; Gómez Campo & cols., 1987; Alomar & al., 1997; Laguna & al., 1998]
- **Carduus bourgeanus* Boiss. & Reut. EI FO
subsp. *ibicensis* Devesa & Talavera
LC. [Devesa & Talavera, 1981a, 1981b]

<i>Centaurea seridis</i> L.	EI	<i>Helichrysum microphyllum</i> (Willd.) Cambess.	MA
RE? No ha pogut ser retrobada recentment; probablement extinta de l'única localitat d'on havia estat indicada [Font Quer, 1920; Bolòs & Vigo, 1996]		VU: D2 ● [Cambessèdes, 1827; Bonafé, 1980]	
<i>Centaurea collina</i> L.	EI	<i>Hieracium amplexicaule</i> L.	MA
DD. Coneguda a tres localitats però manquen dades per avaluar la situació d'aquesta espècie a les Pitiüses [Font Quer, 1920; Puget & al., 1995]		CR: B1ab(v)+2ab(v), C2a(ii), D ● [Barceló, 1880-1881; Garcías Font, 1956]	
<i>Centaurea napifolia</i> L.	ME	*? <i>Hieracium balearicum</i> Arv.-Touv.	MA
DD. Espècie trobada recentment, i és possible que es localitzin noves poblacions [Fraga & al., 2000]		DD. Es desconeix quin és el valor taxonòmic d'aquesta microespècie [Arvet-Touvet, 1913]	
<i>Chamaemelum mixtum</i> (L.) All.	ME	*? <i>Hieracium majorcanum</i> Arv.-Touv.	MA
DD. Distribució mal coneguda i probablement més estesa del que es coneix. La planta també ha estat indicada de Mallorca, però s'ha considerat com a adventícia [Bonafé, 1980; Benedí & Molero, 1984; Fraga & Pellicer, 1998]		DD. Es desconeix quin és el valor taxonòmic d'aquesta microespècie [Arvet-Touvet, 1913]	
<i>Cirsium acarna</i> (L.) Moench	MA	<i>Inula conyza</i> DC.	MA ME EI
LC. [Bonafé, 1980]		LC. [Bonafé, 1980; Torres & al., 1986; Fraga & al., 2000]	
<i>Crepis pusilla</i> (Sommier) Merxm.	MA	<i>Lactuca saligna</i> L.	MA ME
VU: B1ab(iii,iv)+2ab(iii,iv), D2 ● [Duvigneaud, 1973; Llorens, 1979a]		DD. Coneguda de només tres localitats, però molt probablement és una planta més freqüent a les Illes Balears del que es coneix a hores d'ara [Knoche, 1922; Bonafé, 1980]	
* <i>Crepis triasii</i> (Cambess.) Fries	MA ME CA	<i>Lactuca virosa</i> L.	MA
LC. [Alomar & al., 1997]		DD. Distribució deficientment coneguda [Bonafé, 1980]	
* <i>Femeniasia balearica</i> (J.J. Rodr.) Susanna	ME	<i>Launaea arborescens</i> (Batt.) Murb.	EI
VU: A1c, C2a, D2. ● La indicació a Mallorca d'aquesta espècie mai no ha estat verificada i és, molt probablement, conseqüència d'un error [Willkomm, 1876; Rodríguez, 1904; Llorens, 1979b; Gómez Campo & cols., 1987; Susanna, 1987; Alomar & al., 1997]		DD. Recentment ha estat trobada una població a la costa eivissenca que compta amb unes poques desenes d'exemplars reproductius. Hi ha evidències que fan pensar en una recent introducció accidental a l'illa. El descobriment de noves poblacions aclariria la seva autoctonia [Torres, dades inèdites]	
<i>Filago fuscescens</i> Pomel	FO	* <i>Launaea cervicornis</i> (Boiss.)	MA ME
DD. Distribució insuficientment coneguda. Probablement aquesta espècie ha passat desapercibuda a les Pitiüses i, a més, podria haver estat confosa amb altres tàxons [Rita & al., 1985]		Font Quer & Rothm.	
* <i>Filago petro-ianii</i> Rita & Dittrich in Tan	MA	LC. Les indicacions de la seva presència a l'illa de Cabrera no s'han confirmat i es deuen probablement a una confusió [Alomar & al., 1995; Gil & al., 1997; Alomar & al., 1997]	
VU: B1ab(iii,iv)+2ab(iii,iv), D2 ● [Dittrich & Rita, 1989; Alomar & al., 1997]		* <i>Leucanthemum paludosum</i>	EI
<i>Gnaphalium luteo-album</i> L.	MA ME EI	(Poir.) Bonnet & Baratte subsp. <i>ebusitanum</i> Vogt	
LC. [Bonafé, 1980; Cardona & Rita, 1982; Bolòs & Vigo, 1996]		EN: B1ac(iv)+2 ac(iv) ● [Vogt, 1991; Alomar & al., 1997]	
* <i>Helichrysum crassifolium</i> (L.) D. Don ex Loudon	MA ME	<i>Mantisalca durieui</i> (Spach) Briq. & Cavillier	MA
[= <i>H. ambiguum</i> (Pers.) C. Presl]		DD. Distribució mal coneguda. Indicada d'una sola localitat [Bolòs & Vigo, 1996]	
LC. Sols es té constància de la presència d'aquesta espècie a Menorca a una sola localitat, però no pateix amenaces directes, tot i que s'hibrida, en aquesta localitat, amb <i>H. stoechas</i> (L.) Moench [Gómez Campo & cols., 1987; Alomar & al., 1997]		<i>Micropus bombycinus</i> Lag.	MA EI
		LC. [Font Quer, 1920; Bonafé, 1980; Puget & al., 1995]	
		<i>Onopordum macracanthum</i> Schousb.	MA EI
		LC. [Bonafé, 1980; Puget & al., 1995]	
		<i>Otanthus maritimus</i> (L.) Hoffmanns. & Link	MA ME EI FO
		EN: B1ab(iv)+2ab(iv), C2a(i). ● Sembla extinta en estat	

silvestre a les Pitiüses [Barceló, 1880-1881; Llorens, 1979b; Bonafé, 1980; Guerau d'Arellano & Torres, 1981; Gil & al., 1996, 1999]

**Senecio rodriguezii* Willk. ex J.J. Rodr. MA ME
LC. [Alomar & al., 1997]

Senecio viscosus L. ME
DD. Distribució insuficientment coneguda i no sembla haver-se retrobat en temps recents [Rodríguez, 1904]

Scolymus grandiflorus Desf. MA
DD. Espècie trobada ben recentment. Atenent als seus requeriments ecològics, la presència d'aquesta espècie en altres punts de l'arxipèlag resulta molt versemblant [Gil & al., 1999]

Scorzonera baetica (Boiss.) Boiss. EI
LC. [Torres, comm. pers.]

Scorzonera hispanica L. EI
LC. La seva presència a l'illa ha estat darrerament confirmada [Torres, comm. pers.]

Sonchus aquatilis Pourr. MA ME EI
DD. A causa de la difícil separació amb *S. maritimus* L. no es coneix amb certesa la seva distribució [Bolòs & Vigo, 1996; Fraga & al., 2000]

**Taraxacum balearicum* Soest MA
DD. L'espècie no ha estat indicada de cap altre lloc més que de la localitat d'on fou descrita, on malviuen unes desenes d'exemplars. D'altra banda, la singularitat taxonòmica d'aquesta microespècie resta per aclarir [Van Soest, 1961]

Tragopogon hybridus L. MA
DD. Probablement ha desaparegut d'algunes de les localitats d'on s'havia indicat. Tanmateix han estat trobades recentment noves poblacions a Mallorca, constituïdes sempre per escassos individus. No hi ha indicis que es trobi a Menorca, d'on ha estat indicada per una confusió [Bonafé, 1980; Bolòs & Vigo, 1996]

Tragopogon porrifolius L. MA EI
DD. Existeixen molt poques indicacions d'aquesta espècie, però la seva preferència pels camps de conreu fan molt probable que es trobi més estesa del que es coneix [Bonafé, 1980; Bolòs & Vigo, 1996]

Tyrimus leucographus (L.) Cass. MA
DD. No retrobada dins d'aquest segle per autors moderns. Desconeixem quina és la seva distribució real [Barceló, 1880-1881; Bonafé, 1980; Bolòs & Vigo, 1996]

Boraginaceae

Anchusa undulata L. MA
DD. No retrobada des de 1970 i probablement desapareguda per transformació de l'hàbitat (voltants de Palma de Mallorca). La població illenca s'ha descrit com a una varietat endèmica (*A. undulata* var. *barceloi* O. Bolòs & Vigo) però el seu valor taxonòmic roman, a hores d'ara, força dubtós [Bonafé, 1979; Bolòs & Vigo, 1983, 1996]

Anchusa arvensis L. MA
DD. No retrobada recentment a les poques localitats citades, probablement desapareguda [Barceló, 1880-1881; Bonafé, 1979]

Heliotropium supinum L. ME
DD. Probablement es trobi més estés als llocs humits de la costa de Tramuntana. És probable la seva presència en altres illes de l'arxipèlag [Rodríguez, 1904]

Nonea vesicaria (L.) Rchb. MA CA FO
DD. Distribució mal coneguda [Palau 1976; Bolòs & Vigo, 1996]

Brassicaceae (= Cruciferae)

**Biscutella ebusitana* Rosselló, N. Torres & L. Sáez EI FO
VU: D2 ● [Guerau d'Arellano & Torres, 1981; Rosselló & al., 1999]

**Brassica balearica* Pers. MA
LC. [Gómez Campo & cols., 1987; Alomar & al., 1997]

Diplotaxis ibicensis (Pau) Gómez-Campo MA CA EI FO
LC. [Gómez Campo & cols., 1987; Bibiloni & al., 1993; Alomar & al., 1997]

Maresia nana (DC.) Batt. in Batt. & Maire MA EI FO
NT. [Llorens, 1979b; Puget & al., 1995]

Matthiola fruticulosa EI
(Loefl. ex L.) Maire in Jahand. & Maire
NT. [Bolòs & Vigo, 1990, Torres, comm. pers.]

Matthiola lunata DC. MA
DD. No es coneixen més dades que la seva indicació recent a Mallorca sense localitat concreta [Valdés, 1993]

Matthiola parviflora (Schousb.) R. Br. MA EI
DD. Distribució insuficientment coneguda [Bolòs & Vigo, 1990]

Matthiola tricuspidata (L.) R. Br. MA ME
DD. No retrobada per autors moderns, probablement extingida a ambdues illes [Porta, 1887; Bolòs & Vigo, 1990]

Moricandia arvensis (L.) DC. MA EI
NT. [Bonafé, 1978; Kuhbier, 1978a]

Rorippa sylvestris (L.) Besser MA
 DD. No es coneixen més dades que la seva indicació recent a Mallorca sense localitat concreta [Martínez Laborde, 1993]

Buxaceae

Buxus balearica Lam. MA ME* CA
 LC. S'ha documentat la regressió de les seves poblacions mallorquines al segle passat com a conseqüència de la tala. Desapareguda de Menorca en el Pleistocè segons es dedueix de les restes pol·líniques analitzades. Aparentment utilitzada com a aliment per *Myotragus balearicus*, rupricaprí extingit a les Gimnèsies durant el Plio-Quaternari [Marès & Vígineix, 1880; Palau, 1976; Bonafé, 1979; Bibiloni & al., 1993, 1996; Fraga & al., 1997; Alcover & al., 1999]

Callitrichaceae

Callitriche lenisulca Le Gall ME
 DD. Distribució insuficientment coneguda. Probablement ha d'ésser inclosa dins les categories de risc [Schotsman, 1977; Schotsman & Andreas, 1980; Bolòs & Vigo, 1990]

Callitriche truncata Guss. ME
 DD. Distribució insuficientment coneguda. Com en el cas de l'espècie precedent, probablement hauria d'ésser inclosa dins les categories de risc [Schotsman, 1977; Schotsman & Andreas, 1980; Bolòs & Vigo, 1990]

Campanulaceae

Campanula dichotoma L. EI
 LC [Torres & al., 1986]

**Solenopsis minuta* subsp. *balearica* MA
 (E. Wimm) Meikle.
 [≡ *S. balearica* (E. Wimm) Aldasoro, Castrov. Sales & Hedge NT]. El seu status taxonòmic és dubtós, possiblement no distingible de *S. minuta* [Bibiloni & al., 1996; Alomar & al., 1997; Aldasoro & al., 2001]

Caprifoliaceae

**Lonicera pyrenaica* L. MA
 subsp. *majoricensis* (Gand.) Gand.
 VU: D2 ● [Pericás & al., 1987; Alomar & al., 1997]

Caryophyllaceae

Arenaria balearica L. MA
 LC [Alomar & al., 1997]

**Arenaria bolosii* (Cañig.) L. Sáez & Rosselló MA
 EN: B1ab(iii)+2ab(iii) ● [Kupfer, 1974; Bonafé, 1978; Alomar & al., 1995; Alomar & al., 1997; Rosselló & Sáez, 2001]

**Arenaria grandiflora* L. MA
 subsp. *glabrescens* (Willk.) G. López & Nieto Fel.
 LC. [López & Nieto Feliner, 1986; Alomar & al., 1997]

Corrigiola telephiifolia Pourr. ME
 DD. L'atribució inequívoca dels exemplars menorquins a aquesta espècie no és definitiva i requereix confirmació [Rodríguez, 1904; Fraga & Pellicer, 1998; Fraga & al., 2000]

**Dianthus rupicola* Biv. MA
 subsp. *bocchoriana* L. Llorens & Gradaille
 VU: D2 ● [Llorens & Gradaille, 1991; Alomar & al., 1997]

Herniaria hirsuta L. ME
 DD. Existeixen citacions d'aquesta espècies a altres illes (cf. Duvigneaud, 1979), però sembla que aquestes són degudes a confusions amb *H. cinerea* DC. Aparentment, únicament s'ha verificat la seva presència a Menorca però la seva distribució real no és coneguda [Fraga & al., 1997]

**Polycarpon polycarpoides* (Biv.) Fiori MA ME CA
 subsp. *colomense* (Porta) Pedrol
 LC [Amich & Pedrol, 1990; Bibiloni & al., 1996; Alomar & al., 1997]

Polycarpon tetraphyllum (L.) L.
 subsp. *diphyllum* (Cav.) O. Bolòs & Font Quer ME EI
 DD. Distribució insuficientment coneguda, probablement per confusions amb la subespècie típica [Llorens, 1979b; Bolòs & Vigo, 1990]

Rhodalsine geniculata (Poir.) F.N. Williams MA EI
 LC. La presència a Eivissa es fonamenta en un plec d'herbari amb material collit a les murades de la capital, però no s'ha retrobat en temps recents [Bonafé, 1978]

Scleranthus verticillatus Tausch MA
 VU: B1ac(iv)+2 ac(iv), D2 ●
 [Bonafé, 1978; Sáez & Vicens, 1997]

Silene cambessedesii Boiss. & Reut. EI FO
 VU: B1ab(iii,iv)+2ab(iii,iv), D2 ●
 [Guerau d'Arellano & Torres, 1981; Talavera, 1979; Gómez Campo & cols., 1987; Bibiloni & al., 1996; Alomar & al., 1997; Laguna & al., 1998]

Silene disticha Willd. MA ME
 DD. Distribució deficientment coneguda [Bolòs & Vigo, 1990]

- Silene hifacensis* Rouy ex Willk. EI
VU: B1ab(iii,iv)+2ab(iii,iv), D2 ●
[Guerau d'Arellano & Torres, 1981; Gómez Campo & cols., 1987; Alomar & al., 1997; Laguna & al., 1998]
- **Silene mollisima* (L.) Pers. MA ME
LC. Les indicacions d'aquesta espècie arreu de Gimnèsies són errònies i s'han de referir a altres tàxons relacionats [Gómez Campo & cols., 1987; Alomar & al., 1997]
- Silene pseudoatocion* Desf. MA
VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2 ●
[Bonafé, 1978; Alomar & al., 1997]
- Silene sericea* All. MA
VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2 ●
[Willkomm, 1876; Bonafé, 1978; Bolòs & Vigo, 1990]
- Spergularia heldreichii* Foucaud MA ME CA FO
NT. [Bonafé, 1978; Gil & al., 1997; Fraga & Pellicer, 1998; Sáez, dades inèdites]
- Stellaria neglecta* Weihe in Bluff & Fingerh MA
DD. Tàxon del complex de *S. media*, la presència de la qual ha estat posada de manifest recentment a les Illes Balears. Potser més estesa del que es coneix a causa de confusions amb altres espècies del complex. [Sáez & Fraga, 1999]
-
- Ceratophyllaceae
-
- Ceratophyllum submersum* L. MA
VU: C2a, D2 ● [Martínez, 1986]
-
- Chenopodiaceae
-
- *? *Beta maritima* L. CA EI
subsp. *marcosii* (O. Bolòs & Vigo) A. Juan & M.B. Crespo
DD. El seu estatus taxonòmic resta dubtós. Les poblacions assimilades a aquesta estirp són rares i en el cas que es sustentàs la seva singularitat caldria que fosin incloses dins alguna de les categories de risc [Bolòs & Vigo, 1974; Bibiloni & al., 1993; Juan & Crespo, 1999]
- Chenopodium glaucum* L. MA
DD. Distribució deficientment coneguda; potser adventícia [Duvigneaud, 1979]
- Patellifolia patellaris* (Moq.) A.J. Scott & al. MA EI
DD. Distribució deficientment coneguda [Bolòs & Vigo, 1990; Bibiloni & al., 1995]
- Salicornia ramossisima* J. Woods MA ME EI FO
NT. [Bonafé, 1978; Bolòs & Vigo, 1996]
- Salsola oppositifolia* Desf. EI FO
LC. [Gandoger, 1900; Llorens, 1979b; Puget & al., 1995]
- Salsola soda* L. MA ME
EN: B1ab(iii)c(iv)+2ab(iii)c(iv) ●
[Barceló, 1880-1881; Bonafé, 1978; Llorens, 1979b]
- Salsola vermiculata* L. MA
LC. [Bonafé, 1978; Bolòs & Vigo, 1990]
- Sarcocornia perennis* (Mill.) A.J. Scott MA ME CA FO
DD. Distribució deficientment coneguda, a causa de la semblança macromorfològica amb altres espècies de *Sarcocornia* i *Arthrocnemum*, amb què ha pogut ésser confosa. Apart de la subespècie típica hi ha una citació de la subespècie *alpini* (Lag.) Castrov. a l'illa de Cabrera, a la qual també s'han referit tots els exemplars de les Illes Balears [Pignatti, 1955; Llorens, 1979b; Rivas Martínez & al., 1992; Castroviejo, 1990; Gil & al., 1997]
- Suaeda splendens* (Pourel.) Gren. & Godr. MA
DD. Distribució insuficientment coneguda; no retrobada al lloc on fou descoberta [Llorens, 1972]
-
- Cistaceae
-
- Cistus creticus* L. ME
NT. Les indicacions d'aquesta espècie a Mallorca i Formentera mai no han pogut ésser verificades i es deuen molt probablement a confusions amb altres estirps [Montserrat, 1953]
- Fumana juniperina* (Lag. ex Dunal) Pau MA ME
DD. Distribució deficientment coneguda. Sols es té constància comprovada de la seva presència a una localitat de Menorca, si bé s'ha citat d'altres indrets. També es coneix material d'herbari recol·lectat a començaments del segle XX a Mallorca, però no ha pogut ésser retrobada recentment [Rodríguez, 1904; Fraga & Pellicer, 1998]
- Fumana procumbens* (Dunal) Gren. & Godr. MA
NT. Espècie que podria ser inclosa dins la categoria VU, ja que a hores d'ara es coneix amb seguretat del sector central de la serra de Tramuntana. Les citacions degudes a Bonafé (1979) haurien de ser revisades sobre la base dels plecets d'herbari, ja que podrien correspondre a confusions amb *F. ericifolia* Wallr. [Bonafé, 1979]
- Halimium halimifolium* (L.) Willk. in Willk. & Lange MA
LC. [Bonafé, 1979]
- Helianthemum apenninum* (L.) Mill. MA
subsp. *apenninum*
VU: D2 ● [Bonafé, 1979]
- Helianthemum caput-felis* Boiss. MA
VU: B1ab(iii)+2ab(iii) ● [Bonafé, 1979; Llorens, 1979b]
- * *Helianthemum scopulicolum*
L. Sáez, Alomar & Rosselló MA
EN: B1ab(iv)+2ab(iv), C2a(i,ii), D ● [Sáez & al., 1999]

Tuberaria lignosa (Sweet) Samp. ME
[≡ *Xolantha tuberaria* (L.) Gallego, Muñoz Garm. & C. Navarro in Castrov. & al.]
NT. [Rodríguez, 1904; Knoche, 1922]

Tuberaria macrosepala (Salzm. ex Boiss.) Willk. ME
[≡ *Xolantha macrosepala* (Salzm. ex Boiss.) Gallego, Muñoz Garm. & C. Navarro in Castrov. & al.]
EN: C2a(i) • [Fraga & Pellicer, 1998]

Tuberaria plantaginea (Willd.) Gallego MA
[≡ *Xolantha plantaginea* (Willd.) Gallego, Muñoz Garm. & C. Navarro in Castrov. & al.]
DD. Distribució insuficientment coneguda, a causa de confusions amb els tàxons del complex de *Tuberaria gutatta* (L.) Fourr. Molt probablement es trobarà en altres localitats mallorquines i a totes les illes grans de l'arxipèlag [Gallego, 1993]

Tuberaria praecox (Salzm. ex Boiss. & Reut.) Grosser in Engl. ME FO
(≡ *Xolantha praecox* (Salzm. ex Boiss. & Reut.) Gallego, Muñoz Garm. & C. Navarro in Castrov. & al.)
DD. Distribució deficientment coneguda, a causa de confusions amb els tàxons del complex de *T. gutatta* (L.) Fourr. Com en el cas de l'espècie precedent, resulta versemblant la seva presència a totes les illes grans [Gallego, 1993]

Convolvulaceae

Convolvulus valentinus Cav. MA EI
subsp. *suffruticosus* (Desf.) Maire in Jahand. & Maire
CR: C2a(ii). • La població de les Pitiüses no ha pogut ser retrobada recentment [Kuhbier & Finschow, 1976; Gil & al., 1997]

Cressa cretica L. MA ME EI
VU: B1ab(iii,iv)+2ab(iii,iv) • [Bonafé, 1979; Torres & al., 1986; Fraga, 1996; Fraga & al., 1997]

Cuscuta aproximata Bab. subsp. *aproximata* MA
DD. Distribució deficientment coneguda [Duvigneaud, 1979]

Coriariaceae

Coriaria myrtifolia L. EI
LC. Presenta una distribució relativament restringida a Eivissa, tot i que localment és una espècie abundant i, per tant, no es pot considerar aquí amenaçada (N. Torres, comm. pers.) [Guerau d'Arellano & Torres, 1981]

Cynomoriaceae

Cynomorium coccineum L. subsp. *coccineum* EI FO
VU: B1ab(iii,iv)+2ab(iii,iv) • [Puget & al., 1995]

Dipsacaceae

**Cephalaria squamiflora* MA
subsp. *balearica* (Willk.) Greuter
LC. [Alomar & al., 1997]

Cephalaria squamiflora (Sieber) Greuter EI
subsp. *mediterranea* (Viv.) Pignatti
EN: C2a(i) • [Guerau d'Arellano & Torres, 1981; Mus & al., 1990]

Scabiosa stellata L. MA
DD. Actualment la seva distribució no és suficientment coneguda i tenint present els seus requeriments ecològics, resulta versemblant la seva presència en altres zones de Mallorca i fins i tot en altres illes [Bonafé, 1980; Rita & al., 1985]

Elatinaceae

Elatine macropoda Guss. MA ME
VU: B1ab(iii,iv)+2ab(iii,iv), D2 • [Bonafé, 1979; Bolòs & Vigo, 1990]

Euphorbiaceae

Andrachne telephioides L. EI
EN: B1ab(iii)+2ab(iii) • [Puget & al., 1995]

Euphorbia dracunculoides Lam. MA
subsp. *inconspicua* (Ball) Maire
EN: B1ab(iii)+2ab(iii) • [Alomar & al., 1988]

**Euphorbia fontqueriana* Greuter MA
CR: B1ab(iii,v)+2ab(iii,v) • [Garcías Font, 1949; Greuter, 1968; Gómez Campo & cols., 1987; Alomar & al., 1997]

**Euphorbia maresii* Knoche MA
subsp. *balearica* (Willk.) Malag. ex Molero, Mus, Rosselló & Vallès
VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2 • [Molero & al., 1993; Alomar & al., 1997]

**Euphorbia maresii* Knoche MA ME CA
subsp. *maresii*
NT. [Molero & al., 1993; Alomar & al., 1995, 1997]

**Euphorbia margalidiana* EI
Kühbier ex Lewej ex Kuhbier
CR: C2a(ii) • [Gómez Campo & cols., 1987; Kuhbier, 1978b, 1982]

<i>Euphorbia squamigera</i> Loisel. VU: D2 ● [Duvigneaud, 1979; Bibiloni & al., 1995]	MA	<i>*Genista majorica</i> Cantó & M.J. Sánchez [= <i>G. cinerea</i> Vill. subsp. <i>leptoclada</i> (Willk.) O. Bolòs & Vigo] LC. [Cantó & Sánchez, 1988; Alomar & al., 1997]	MA
Fabaceae (= Leguminosae)			
<i>*Anthyllis vulneraria</i> L. subsp. <i>balearica</i> (Coss. ex Marès & Vigin.) O. Bolòs & Vigo LC. [Bonafé, 1979]	MA	<i>*Genista valdes-bermejoi</i> Talavera & L. Sáez (= <i>G. acanthoclada</i> DC. subsp. <i>fasciculata</i> (Knoche) O. Bolòs & Vigo) VU: C2a(i), D2 ● [Marcos, 1933; Alomar & al., 1992; Alomar & al., 1997; Talavera & Salgueiro, 1999]	MA
<i>*Anthyllis hystrix</i> (Willk. ex Barceló) Cardona, Contandr. & Sierra NT. [Cardona & al., 1986; Gómez Campo & cols., 1987; Alomar & al., 1997]	ME	<i>*Hippocrepis balearica</i> Jacq. LC. [Bibiloni & al., 1993; Alomar & al., 1997]	MA ME CA
<i>*Astragalus balearicus</i> Chater LC. [Alomar & al., 1997]	MA ME CA	<i>*Hippocrepis grosii</i> (Pau) Boira, Gil & L. Llorens EN: B1ab(iii)+2ab(iii), C2a(i) ● [Guerau d'Arellano & Torres, 1981; Mus & al., 1990; Llorens & al., 1995]	EI
<i>Astragalus sesameus</i> L. DD. Distribució deficientment coneguda [Rita & al., 1985]	FO	<i>Lens ervoides</i> (Brig.) Grande DD. Distribució deficientment coneguda [Rita & al., 1985; Castroviejo & Pascual 1995]	MA
<i>Astragalus epiglottis</i> L. LC. [Kuhbier, 1978a]	EI	<i>Lotus angustissimus</i> L. LC. [Montserrat, 1953; Cardona & Rita, 1982; Bolòs & Vigo, 1984]	ME
<i>Astragalus stella</i> Gouan DD. Distribució insuficientment coneguda [Alomar & al., 1988]	MA	<i>Lotus creticus</i> L. DD. Distribució insuficientment coneguda. Probablement les citacions antigues d'aquest tàxon, haurien de referir-se a <i>L. cytisoides</i> L. [Bibiloni & al., 1996].	FO
<i>Biserrula pelecinus</i> L. LC. [Bolòs & Vigo, 1984]	ME	<i>Lotus halophilus</i> Boiss. & Spruner in Boiss. VU: D2 ● [Kuhbier, 1976; Bolòs & Vigo, 1984; Puget & al., 1995]	EI FO
<i>Coronilla repanda</i> (Poir.) Guss. DD. Distribució deficientment coneguda. Els exemplars menorquins s'han distingit com a varietat endèmica, però aquesta proposta no sembla prou fonamentada [Bolòs & Vigo, 1974, 1984]	ME	<i>Lotus longisiliquosus</i> R. Roem. DD. Distribució deficientment coneguda [Valdés, 2000]	MA
<i>Cytisus fontanesii</i> Spach in Bourg. subsp. <i>fontanesii</i> VU: B1ab(iii,iv)+2ab(iii,iv), D2 ● [Guerau d'Arellano & Torres, 1981]	EI	<i>Lotus preslii</i> Ten. DD. Distribució deficientment coneguda [Fernandes, 1981; Bolòs & Vigo, 1984]	ME EI
<i>*Dorycnium fulgurans</i> (Porta) Lassen NT. [Cardona & al., 1983; Alomar & al., 1997]	MA ME CA	<i>Lotus hispidus</i> Desf. ex DC. in Lam. & DC. (= <i>L. subbiflorus</i> Lag.) DD. Cal precisar la seva àrea de distribució a les Illes Balears [Pau, 1901]	ME
<i>*Genista dorycnifolia</i> Font Quer subsp. <i>dorycnifolia</i> NT. [Font Quer, 1920; Guerau d'Arellano & Torres, 1981; Gómez Campo & cols., 1987]	EI	<i>*Lotus tetraphyllus</i> Murray LC. [Alomar & al., 1997]	MA ME
<i>*Genista dorycnifolia</i> Font Quer subsp. <i>grosii</i> (Font Quer) Font Quer EN: B1ab(iii)+2ab(iii), C2a(i) ● [Font Quer, 1920; Guerau d'Arellano & Torres, 1981]	EI	<i>Medicago ciliaris</i> (L.) Krock. DD. Distribució deficientment coneguda [Bolòs & Vigo, 1984]	MA EI
<i>Genista hirsuta</i> Vahl subsp. <i>eriodclada</i> (Spach) Raynaud VU: B1ab(iii,iv)+2ab(iii,iv), D2 ● [Font Quer, 1920; Guerau d'Arellano & Torres, 1981; Bolòs & Vigo, Talavera, 1999]	EI	<i>Medicago citrina</i> (Font Quer) Greuter VU: C2a(i), D2 ● [Palau, 1976; Guerau d'Arellano & Torres, 1981; Torres & al., 1986; Bibiloni & al., 1993; Alomar & al., 1997; Juan & Crespo, 1999]	CA EI

<i>Medicago doliata</i> Carmign. LC. [Rodríguez, 1904; Bolòs & Vigo, 1984; Fraga & al., 2000]	MA ME	<i>Teline linifolia</i> (L.) Webb & Berth. NT. [Rodríguez, 1904; Fraga, 1996]	ME
<i>Medicago praecox</i> DC. DD. Distribució deficientment coneguda [Bolòs & Vigo, 1984; Alomar & al., 1995]	MA ME EI	<i>Teline monspessulana</i> (L.) K. Koch CR: C2a(i,ii), D ● [Fraga & Pellicer, 1998]	ME
<i>Medicago secundiflora</i> Durieu DD. Distribució deficientment coneguda [Palau, 1976; Bolòs & Vigo, 1984]	MA CA	<i>Tetragonolobus purpureus</i> Moench LC. [Bonafé, 1979; Bolòs & Vigo, 1984; Biliboni & al., 1995]	MA EI
<i>Melilotus infestus</i> Guss. DD. Distribució deficientment coneguda [Bolòs & Vigo, 1984]	ME	<i>Tetragonolobus conjugatus</i> (L.) Roth subsp. <i>requienii</i> (Mauri ex Sanguin.) E. Domínguez & Galiano DD. Distribució deficientment coneguda [Bonafé, 1979; Bolòs & Vigo, 1984]	MA
<i>Melilotus italica</i> (L.) Lam. DD. Distribució deficientment coneguda [Bolòs & Vigo, 1984]	MA	<i>Trifolium micranthum</i> Viv. DD. Distribució deficientment coneguda [Cambessèdes, 1827; Rodríguez, 1904; Knoche, 1922; Bolòs & Vigo, 1984]	MA ME EI
<i>Melilotus segetalis</i> (Brot.) Ser. in DC. DD. Distribució deficientment coneguda [Bolòs & Vigo, 1984]	ME EI	<i>Trifolium striatum</i> L. subsp. <i>brevidens</i> (Lange) Muñoz Rodr DD. Distribució deficientment coneguda [Bolòs & Vigo, 1984; Pla & al., 1992]	MA ME? CA
<i>Melilotus siculus</i> (Turra) B.D. Jacks. (= <i>M. messanensis</i> (L.) All.) DD. Distribució deficientment coneguda. Tanmateix, l'espècie podria ser inclosa dins de les categories d'amenança, tenint present que colonitza hàbitats força fràgils i vulnerables (salobrar i zones humides) [Rodríguez, 1904; Bolòs & Vigo, 1984; Bonafé, 1979; Fraga & al., 1997]	MA ME	* <i>Vicia bifoliolata</i> J.J. Rodr. EN: B1ac(iv)+2ac(iv) ● [Rodríguez, 1904; Llorens, 1979b; Mateo, 1979; Gómez Campo & cols., 1987]	ME
<i>Ononis alopecuroides</i> L. subsp. <i>alopecuroides</i> DD. Distribució deficientment coneguda. Molt possiblement la indicació a l'illa de Mallorca d' <i>O. exalopecuroides</i> G. López [≡ <i>O. alopecuroides</i> subsp. <i>exalopecuroides</i> (G.López) Greuter & Burdet] hauria d'ésser assimilada a <i>O. alopecuroides</i> [Sáez & Fraga, 1999]	ME	<i>Vicia leucantha</i> Biv. VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2. ● La categoria assignada creiem que ha de ser considerada com a provisional, ja que és presumible la seva presència en altres punts de l'illa. [Bianor, 1917; Romero Zarco, 1998; Sáez & Fraga, 1999].	ME
* <i>Ononis crispa</i> L. subsp. <i>crispa</i> LC. [Alomar & al., 1997]	ME CA	Gentianaceae	
* <i>Ononis crispa</i> L. subsp. <i>zschackei</i> (F. Herm.) L. Sáez & Rosselló VU: C2a(i), D2 ● [Alomar & al., 1997; Rosselló & al., 1997]	MA	<i>Blackstonia grandiflora</i> (Viv.) Pau DD. Distribució insuficientment coneguda. La seva presència ha estat també indicada a Mallorca, però aquesta ha pogut ésser confirmada. S'han descrit formes de transició vers <i>B. perfoliata</i> (L.) Huds. [<i>B. perfoliata</i> var. <i>ponsii</i> (Pau) O. Bolòs & Vigo] que requereixen un estudi aprofundit [Knoche, 1922; Bolòs & Vigo, 1996]	ME
<i>Ononis pubescens</i> L. DD. Distribució deficientment coneguda [Duvigneaud, 1979]	MA	* <i>Centaurium bianoris</i> (Sennen) Sennen LC. [Zeltner, 1978; Puget & al., 1995; Alomar & al., 1997]	MA EI
<i>Ononis pusilla</i> L. subsp. <i>pusilla</i> DD. Distribució deficientment coneguda, tot i que alguns autors (Pla & al., 1992) indiquen aquest tàxon de totes les Illes Balears, [Kuhbier, 1978a; Bolòs & Vigo, 1984; Sáez, dades inèdites]	FO	<i>Exaculum pusillum</i> (Lam.) Caruel in Parl. DD. Distribució insuficientment coneguda [Alomar & al., 1988; Fraga & Pellicer, 1998]	ME
		Geraniaceae	
		<i>Erodium ciconium</i> (L.) L'Hér. ex Aiton (= <i>E. sennenii</i> Bianor) LC. [Bianor, 1917; Puget & al., 1995]	MA EI

- Erodium maritimum* (L.) L'Hér. ex Aiton MA
EN: B1ac(iv)+2ac(iv) • [Duvigneaud, 1979]
- **Erodium reichardii* (Murray) DC. MA ME
LC. [Alomar & al., 1997]
- Geranium robertianum* L. MA
DD. Recentment ha estat verificada la seva presència a les Illes Balears. Molt possiblement presenta una àrea de distribució més ampla del que es coneix a hores d'ara, a causa de que ha estat confós amb *G. purpureum* Vill. [Sáez & Fraga, 1999]
-
- Globulariaceae
-
- **Globularia majoricensis* Gand. MA
LC. [Gómez Campo & cols., 1987; Alomar & al., 1997; Rosselló & Sáez, 2001]
-
- Guttiferae
-
- Hypericum australe* Ten. ME
NT. [Rodríguez, 1904; Bolòs & Vigo, 1990]
- **Hypericum balearicum* L. MA ME CA EI
LC. [Alomar & al., 1997]
- **Hypericum hircinum* L. MA
subsp. *cambessedesii* (Coss. ex Barceló) Sauvage
VU: B1ab(iv,v)+2ab(iv,v), D2 • [Alomar & al., 1997]
-
- Haloragaceae
-
- Myriophyllum spicatum* L. MA ME
LC. [Martínez, 1986; Rodríguez, 1904; Bolòs & Vigo, 1984]
- Myriophyllum verticillatum* L. MA
RE?. Espècie que havia estat indicada de s'Albufera (Barceló, 1880-81). Segons Martínez (1986) la localitat podria correspondre al safareig de les cases de sa Font, que actualment es troba sec. Tampoc ha pogut ésser retrobat en temps recents (Alomar, 1995). Citada del Torrent de Canyamel per Bonafé (1979), on seria convenient realitzar noves prospeccions per tal de relocalitzar l'espècie [Barceló, 1880-1881; Bonafé, 1979; Martínez, 1986; Alomar, 1995]
-
- Lamiaceae
-
- Ajuga chamaepytis* (L.) Schreb. MA
LC. [Bonafé, 1980; Bolòs & Vigo, 1996]
- **Calamintha rouyana* (Briq.) Rouy MA
VU: D2 • [Bolòs & Vigo, 1996; Bibiloni & al., 1996; Alomar & al., 1997]
- Mentha longifolia* (L.) Huds. MA
DD. No s'ha confirmat de manera ferma la presència d'aquesta espècie a les Illes Balears [Duvigneaud, 1979]
- Mentha suaveolens* Ehrh. MA ME EI
subsp. *insularis* (Req.) Greuter
DD. La identificació acurada del material balearic del grup de *M. suaveolens* encara resta per fer [Bolòs & Vigo, 1996]
- Nepeta cataria* L. MA ME
(= *Nepeta laurentii* Sennen)
DD. La seva autoctonia és un tant dubtosa, ja que podria haver estat introduïda a causa del seu ús com a medicinal [Ubera & Valdés, 1983; Bolòs & Vigo, 1996]
- Nepeta nepetella* L. MA
DD. No ha pogut ésser confirmada la presència d'aquesta espècie a l'arxipèlag [Barceló, 1880-1881]
- Origanum virens* Hoffmans. & Link MA
DD. Autoctonia dubtosa, probablement introduïda a causa del seu ús com a medicinal [Bonafé, 1980]
- **Phlomis italica* L. MA ME
LC. [Alomar & al., 1997]
- Prunella vulgaris* L. MA ME EI
LC. [Bonafé, 1980; Bolòs & Vigo, 1996]
- Salvia viridis* L. MA
DD. Distribució deficientment coneguda, fins aleshores coneguda d'una sola localitat [Bolòs & Vigo, 1996]
- **Scutellaria balearica* Barceló MA
LC [Gómez Campo & cols., 1987; Alomar & al., 1997]
- Stachys brachyclada* De Noë ex Cosson EI FO
NT. [Puget & al., 1995; Alomar & al., 1997]
- Stachys germanica* L. MA
LC. [Bonafé, 1980]
- **Teucrium asiaticum* L. MA ME
LC. [Alomar & al., 1997]
- Teucrium campanulatum* L. MA
EW • [Cambessedes, 1827; Barceló, 1880-1881]
- **Teucrium cossonii* D. Wood MA CA
subsp. *cossonii*
NT. Les plantes de l'arxipèlag de Cabrera atribuïdes a aquest tàxon presenten una morfologia discordant i precisen d'un estudi taxonòmic acurat [Bibiloni & al., 1993; Alomar & al., 1997]

* *Teucrium cossonii* D. Wood EI
 subsp. *punicum* Mayol, Mus Rosselló & Torres
 EN: B1ab(iii,iv)+2ab(iii,iv), C2a(i) ● [Alomar & al., 1997]

Teucrium marum L. ME CA
 subsp. *marum*
 (= *T. subspinosum* Willd.)
 LC. Indicada a Mallorca per confusió amb formes
 ombrívols de *T. marum* L. subsp. *occidentale*
 [Alomar & al., 1997; Sanz & al., 1999]

**Teucrium marum* L. MA
 subsp. *occidentale* Mus, Rosselló & Mayol
 [= *T. baleareicum* (Pau) Castroviejo & Bayón]
 LC. Les citacions d'aquest tàxon arreu de les Illes Balears
 (Sardenya) sembla que s'han de referir a *T. marum* subsp.
marum. Indicat per error a Menorca i a Cabrera, on s'ha
 confós amb formes singulars de la subespècie típica
 [Alomar & al., 1997; Sanz & al., 1999]

* *Thymus herba-barona* Loisel. MA
 subsp. *bivalens* Mayol, L. Sáez & Rosselló
 CR: B1ab(iii)+2ab(iii), C2a(ii) ●
 [Mayol & al., 1990; Mayol & al., 1998; Sáez, 2000]

Thymus richardii Pers. MA
 subsp. *richardii*
 VU: C2a(i), D2 ● [Bonafé, 1980; Gómez Campo & cols.,
 1987; Alomar & al., 1997]

* *Thymus richardii* Pers. EI
 subsp. *ebusitanus* (Font Quer) Jalas
 VU: D2 ● [Guerau d'Arellano & Torres, 1981]

Thymus vulgaris L. EI
 subsp. *aestivus* A. Bolòs & O. Bolòs
 NT. [Guerau d'Arellano & Torres, 1981]

Linaceae

Linum maritimum L. MA
 VU: B1ab(iii,iv)+2ab(iii,iv), C2a(i), D2 ●
 [Garcías Font, 1917; 1968; Alomar, 1995]

Radiola linoïdes Roth MA ME
 LC. [Rodríguez, 1904; Fraga & al., 1997]

Lythraceae

Lythrum borysthenicum (Schrank) Litv. MA ME
 LC. [Rita & al., 1987; Sáez, dades inèdites]

Lythrum tribracteatum Spreng. MA ME
 (= *L. bibracteatum* Salzm. ex DC.)
 DD. Citada amb dubtes de Mallorca, però recentment ha
 estat confirmada la seva presència a les Illes Balears. A
 hores d'ara la seva distribució és insuficientment

coneguda, tot i que resulta presumible la seva presència en
 altres llocs de l'arxipèlag [Sáez & Fraga, 1999]

Malvaceae

Althaea officinalis L. MA ME
 DD. Distribució deficientment coneguda
 [Rodríguez, 1904; Bonafé, 1979]

Kosteletzkya pentacarpa (L.) Ledeb. ME CA
 DD. Espècie que no ha pogut ésser retrobada des que
 Llorens (1979) assenyalà la seva presència a Algaiarens.
 Tampoc no ha estat observada en temps recents a
 Cabrera, d'on fou citada per Palau (1976). És molt
 possible que es tracti en realitat d'una espècie adventícia
 [Palau, 1976; Llorens, 1979b]

Lavatera olbia L. MA ME
 DD. Distribució deficientment coneguda
 [Rodríguez, 1904; Bolòs & Vigo, 1984]

Lavatera triloba L. ME
 subsp. *pallascens* (Moris) Nyman
 VU: B1ab(iii,iv)+2ab(iii,iv) ● [Rodríguez, 1904;
 Llorens, 1979b; Fraga, 1996; Alomar & al., 1997]

Monotropaceae

Monotropa hypopitys L. MA
 VU: B1ab(iii,iv)+2ab(iii,iv), C2a(i), D2 ● [Bonafé, 1979]

Nymphaeaceae

Nymphaea alba L. MA
 RE ● [Cambessèdes, 1827; Barceló, 1880-1881;
 Martínez, 1986]

Orobanchaceae

Orobanche clausonis Pomel MA
 DD. Distribució deficientment coneguda
 [Sáez & Vicens, 1997]

Orobanche crinita Viv. ME
 (= *O. sanguinea* auct., non C. Presl)
 DD. De moment es coneixen 5 localitats d'aquesta
 espècie, però la seva àrea podria ser més extensa
 [Bolòs & Vigo, 1996]

Orobanche foetida Poir. MA ME EI
 DD. Distribució deficientment coneguda
 [Bolòs & Vigo, 1996]

<i>Orobanche minor</i> Sm. in Sowerby DD. Distribució deficientment coneguda [Bolòs & Vigo, 1996; Fraga, 1996]	MA ME CA	<i>*Limonium biflorum</i> (Pignatti) Pignatti NT [Llorens, 1986; Gil & al., 1999]	MA ME
<i>Orobanche santolinae</i> Loscos & Pardo DD. Distribució deficientment coneguda [Bolòs & Vigo, 1996]. Les anteriors citacions d' <i>O. picridis</i> F.W. Schultz ex Koch han de ser referides a aquest taxon.	MA	<i>*Limonium boirae</i> L. Llorens & Tébar EN: B1+2ac, C1 • [Llorens & Tebar, 1988]	MA
Paeoniaceae			
<i>*Paeonia cambessedesii</i> (Willk.) Willk. in Willk. & Lange LC. [Alomar & al., 1997]	MA ME CA	<i>*Limonium bolosii</i> Gil & L. Llorens DD: Espècie insuficientment coneguda. D'altra banda, el seu estatus taxonòmic és un tant dubtós, ja que segons Erben (1993) es tractaria d'un híbrid entre <i>L. biflorum</i> i <i>L. pseudodyctyocladum</i> [Gil & Llorens, 1991; Erben, 1993]	MA
Papaveraceae			
<i>Fumaria barnolae</i> Sennen & Pau subsp. <i>barnolae</i> LC. [Sáez & Fraga, 1999; Fraga & al., 2000]	ME	<i>*Limonium carvalhoi</i> Rosselló & L. Sáez CR: B1ab(iii)+2ab(iii), C2a(ii) • [Rosselló & al., 1998]	MA
<i>Fumaria bicolor</i> Nicotra LC. [Bolòs & Vigo, 1984]	ME	<i>*Limonium camposanum</i> Erben DD. Es desconeixen les possibles discontinuïtats morfològiques amb altres microespècies descrites de Mallorca (com <i>L. alcurianum</i> Erben) i Menorca (grup de <i>L. saxicolum</i> Erben) [Llorens, 1986; Erben, 1989, 1993]	MA
<i>Fumaria bracteosa</i> Pomel DD. Distribució insuficientment coneguda [Liden, 1986]	CA	<i>*Limonium carregadorese</i> Erben DD. Manca aclarir la seva singularitat taxonòmica com a microespècie [Erben, 1989, 1993]	MA
<i>Fumaria gaillardotii</i> Boiss. LC. [Lidén, 1986; N. Torres, comm. pers.]	EI	<i>Limonium cossonianum</i> Kuntze VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2. • La seva citació a Mallorca és deguda a una confusió amb <i>L. ejulabilis</i> Rosselló & al. [Rosselló & al., 1998]	FO
<i>Hypocoum pendulum</i> L. DD. Distribució insuficientment coneguda [Kuhbier 1978a; Fraga & al., 2000]	ME FO?	<i>*Limonium ejulabilis</i> Rosselló, Mus & Soler CR: B1ab(iii)+2ab(iii), C2a(ii) • [Rosselló & al., 1994]	MA
<i>Platycapnos spicatum</i> (L.) Bernh. RE ? • [Rosselló & al., 1998]	EI	<i>*Limonium escarrei</i> L. Llorens & Tébar DD. Manca aclarir la seva singularitat taxonòmica com a microespècie [Llorens & Tébar, 1988; Erben, 1993]	MA
Plantaginaceae			
<i>Plantago macrorrhiza</i> Poir. DD. La seva presència a les Illes Balears no ha estat adequadament confirmada i potser es refereixi a alguna forma del <i>P. coronopus</i> L. [Duvigneaud, 1979]	ME	<i>*Limonium fontqueri</i> (Pau) L. Llorens ex Erben in Castrov. & al. VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2 [Llorens, 1984; Erben, 1993]	MA ME
Plumbaginaceae			
<i>Limonium algarvense</i> Erben VU: C2a(i), D2 • [Llorens, 1986; Erben, 1993]	MA	<i>*Limonium formenterae</i> L. Llorens (= <i>L. retusum</i> L. Llorens) VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2 [Llorens, 1986]	FO
<i>*Limonium antoni-llorensii</i> L. Llorens EN: B1ab(iii,iv)+2ab(iii,iv) • [Llorens, 1986]	MA	<i>Limonium gibertii</i> (Sennen) Sennen [= <i>L. heterospicatum</i> Erben; = <i>L. bonnetii</i> (Sennen) Erben] NT. [Llorens, 1986; Gómez Campo & cols., 1987; Erben, 1989, 1993]	MA EI FO
<i>*Limonium barceloi</i> Gil & L. Llorens CR: B1ab(iii)+2ab(iii), C2a(ii) • [Gil & Llorens, 1991]	MA	<i>*Limonium grosii</i> L. Llorens VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2 [Llorens, 1986; Erben, 1993]	EI FO
		<i>*Limonium gymnesicum</i> Erben NT [Llorens, 1986; Erben, 1993]	MA
		<i>*Limonium inexpectans</i> L. Sáez & Rosselló CR: B1ab(ii,iii,iv)+2ab(ii,iii,iv), C2a(ii), D [Sáez & Rosselló, 1996]	MA

		Polygonaceae	
* <i>Limonium leonardi-llorensii</i>	MA	<i>Polygonum equisetiforme</i> Sm.	MA
L. Sáez, Carvalho & Rosselló		EN: B1ab(iii,iv)+2ab(iii,iv), C2a(i) ●	
CR: B1ab(iii)+2ab(iii), C2a(ii), D ● [Sáez & al., 1998]		[Villar, 1987; Orell & al., 1990]	
* <i>Limonium magallufianum</i> L. Llorens	MA	<i>Polygonum lapathifolium</i> L.	MA ME
CR: B1ab(iii)+2ab(iii), C2a(ii) ●		DD. Distribució deficientment coneguda. Tenint en	
[Llorens, 1986; Erben, 1993]		compte els requeriments ecològics d'aquesta espècie,	
* <i>Limonium majoricum</i> Pignatti	MA	molt possiblement sigui necessari incloure-la dins de les	
DD. Segons Llorens & al. (1999) únicament resten		categories de màxima amenaça (EN-CR). Tanmateix,	
dues petites subpoblacions de plantes que,		resta per esbrinar si es tracta d'una planta de caràcter	
en principi, presenten algunes característiques		sinantròpic. [Barceló, 1880-1881]	
morfològiques pròpies de <i>L. majoricum</i> Pignatti.			
Tanmateix, els mateixos autors insinuen que		* <i>Polygonum romanum</i> Jacq.	MA ME
aquestes plantes podrien correspondre en realitat		subsp. <i>balearicum</i> Rafaelli & L. Villar	
a híbrids entre <i>L. majoricum</i> i altres espècies,		DD. Distribució deficientment coneguda. Tanmateix,	
com ara <i>L. gymnesicum</i> o <i>L. virgatum</i> , fet que ja havia		a Menorca aquest tàxon no colonitza ambients massa	
posat de manifest Erben (1993). Per tant,		fràgils des del punt de vista ecològic.	
creiem que és millor incloure <i>L. majoricum</i> dins de la		[Raffaelli & Villar, 1987; Orell & al., 1990; Fraga, 1998]	
categoria DD mentre no es realitzi un estudi que			
permeti identificar de manera positiva la identitat dels		<i>Polygonum salicifolium</i> L.	MA ME
suposats exemplars de l'espècie. [Pignatti, 1955;		LC. [Montserrat, 1953; Martínez, 1986; Orell & al., 1990]	
Llorens, 1986; Gómez Campo & cols., 1987;			
Erben, 1993, Llorens & al., 1999]		<i>Rumex palustris</i> Sm.	ME
* <i>Limonium marisolii</i> L. Llorens	MA	DD. La seva espontaneïtat al territori de "Flora ibérica"	
VU: B1ab(iii)+2ab(iii), C2a(i), D2 ●		és molt dubtosa segons López González (1990).	
[Llorens, 1986; Erben, 1993]		[Fraga & Pallicer, 1998]	
* <i>Limonium migjornense</i> L. Llorens	MA		
CR: B1ab(iii)+2ab(iii) ● [Llorens, 1986; Erben, 1993]		Primulaceae	
* <i>Limonium minoricense</i> Erben	ME	<i>Cetunculus minimus</i> L.	ME
NT. Els límits taxonòmics amb <i>L. saxicolum</i> Erben		DD. Distribució insuficientment coneguda:	
i <i>L. artruchium</i> Erben no estan clarament establerts		és previsible que es trobi en altres localitats de Menorca	
i potser que s'hagin d'integrar dins d'una mateixa		[Cardona & Rita, 1982; Sáez & Fraga, 1999]	
microespècie [Erben, 1989, 1993]			
* <i>Limonium minutum</i> (L.) Chaz.	MA ME CA EI FO	* <i>Lysimachia minoricensis</i> J.J. Rodr.	ME
LC [Llorens, 1986; Erben, 1989, 1993]		EW ● [Bolòs, 1962; Gómez-Campo, 1987; Mayol, 1997;	
		Ibàñez & al., 1999; Calero & al., 1999].	
* <i>Limonium pseudodyctyocladon</i> L. Llorens	MA	* <i>Primula acaulis</i> (L.) L.	MA
CR: B1ab(iii)+2ab(iii), C2a(ii) ● [Llorens, 1986;		subsp. <i>balearica</i> (Willk.) Greuter & Burdet	
Gómez Campo & cols., 1987; Erben, 1993]		NT. [Alomar & al., 1997]	
* <i>Limonium wiedmannii</i> Erben	FO		
VU: B1ab(iii)+2ab(iii), C2a(i), D2 ● [Erben, 1986, 1993]		Ranunculaceae	
		<i>Delphinium pentagynum</i> Lam.	FO
Polygalaceae		subsp. <i>formenterense</i> N. Torres, L. Sáez,	
<i>Polygala vulgaris</i> L.	MA	Rosselló & C. Blanché	
VU: C2a(i), D2 ● [Marès & Vigineix, 1980;		CR: B1ab(iii,v)+2ab(iii,v), C2a(ii) ●	
Alomar & al., 1995]		[Puget & al., 1995; Torres & al., 2000]	
		* <i>Helleborus lividus</i> Aiton subsp. <i>lividus</i>	MA CA
		NT. [Alomar & al., 1997]	
		<i>Myosurus minimus</i> L.	MA
		EN: B1ab(iii)c(iv)+2ab(iii)c(iv) ● [Llorens, 1979a]	

Ranunculus bullatus L. MA
CR: B1ab(ii,iii,iv,v)+2ab(ii,iii,iv,v) ● [Bianor, 1917]

**Ranunculus paludosus* Poir. MA EI FO
subsp. *barceloi* (Grau) L. Sáez, Rosselló & N. Torres
NT [Alomar & al., 1997; Rosselló & al., 1997]

**Ranunculus weyleri* Marès ex Willk. MA
VU: D2 ● [Bonafé, 1978; Gómez Campo & cols., 1987;
Bibiloni & al., 1996]

Rhamnaceae

**Rhamnus ludovici-salvatoris* R. Chodat MA ME* CA
LC. L'espècie podria haver estat extingida de l'única
localitat coneguda de Menorca. Sembla que els exemplars
suposadament intermedis entre *R. alaternus* L. i aquesta
espècie indicats a Menorca no són d'origen híbrid
[Rodríguez, 1904; Llorens, 1979b; Alomar & al., 1997]

Rosaceae

Agrimonia procera Wallr. MA
(= *A. odorata* auct., non Mill.)
DD. La seva presència a les Illes Balears es fonamenta en
un material recol·lectat a mitjanl segle XX per Palau
Ferrer. Resta precisar la seva distribució al nostre arxipèlag
[Romero, 1998]

Amelanchier ovalis Medik. MA
EN: C2a(i) ● [Bonafé, 1978]

Rosa squarrosa (A. Rau) Boreau MA
EN: C2a(i, ii) ● [Rosselló & al., 1998; Sáez & Fraga, 1999]

Rubiaceae

**Asperula pau* Font Quer subsp. *pau* EI FO
VU: D2 ● [Font Quer, 1920; Guerau d'Arellano & Torres,
1981; Alomar & al., 1997; Laguna & al., 1998]

**Galium balearicum* Briq. MA
LC. [Torres & al., 1986; Alomar & al., 1995; 1997]

**Galium crespianum* J.J. Rodr. MA
LC. [Alomar & al., 1997; Torres & al., 2001]

**Galium friedrichii* EI FO
N. Torres, L. Sáez, Mus & Rosselló
LC. [Alomar & al., 1997; Rosselló & Sáez, 2001;
Torres & al., 2001]

Galium palustre L. MA ME EI
subsp. *elongatum* (C. Presl) Lange
NT. [Bolòs & Vigo, 1996]

**Rubia balearica* (Willk.) Porta MA CA EI
subsp. *balearica*
LC. No retrobada a Eivissa, d'on sembla extingida
[Alomar & al., 1997; Torres, comm. pers.]

**Rubia balearica* (Willk.) Porta CA
subsp. *caespitosa* (Marcos) Rosselló, L. Sáez & Mus
EN: B1ab(iv)+2ab(iv) ● [Marcos, 1933;
Rosselló & al., 1993; Rossello & Sáez, 1997]

Santalaceae

Osyris lanceolata Steud. & Hochst. ex A. DC. MA EI
VU: B1ab(iii)+2ab(iii), C2a(i), D2 ●
[Guerau d'Arellano & Torres, 1981; Alomar & al., 1995]

Saxifragaceae

Saxifraga corsica (Ser.) Gren. & Godr. EI FO
subsp. *cossoniana* (Boiss. & Reut.) D.A. Webb
VU: D2 ● [Font Quer, 1927; Puget & al., 1995;
Alomar & al., 1997; Gil & al., 1999]

Scrophulariaceae

Chaenorhinum crassifolium Cav. EI FO
NT. [Alomar & al., 1997]

**Chaenorhinum formenterae* Gand. MA EI FO
NT. [Benedí, 1991; Alomar & al., 1997]

**Chaenorhinum rodriguezii* (Porta) L. Sáez & Vicens MA
(≡ *Ch. origanifolium* subsp. *rodriguezii* (Porta)
Bonafé ex Rosselló & L. Sáez)
VU: C2a(i), D2 ● [Porta, 1887; Bonafé, 1980;
Sáez & Vicens, 1997]

Chaenorhinum rubrifolium MA EI
(Rob. & Cast. ex DC.) Fourr.
NT. [Knoche, 1922; Benedí, 1991; Puget & al., 1995]

**Cymbalaria aequitriloba* (Viv.) A. Cheval. ME
subsp. *fragilis* (J.J. Rodr.) D.A. Webb
EN: B1ab(iii)+2ab(iii), C2a(i) ● [Rodríguez, 1904;
Fraga, 1996; Alomar & al., 1997; Fraga & al., 1997]

**Digitalis minor* L. MA ME CA
(= *D. dubia* J.J. Rodr.)
LC [Alomar & al., 1997; Sáez & Fraga, 1999]

Erinus alpinus L. MA
LC [Bonafé, 1980; Sáez & Vicens, 1997]

Kickxia elatine ME
(L.) Mill. subsp. *crinita* (Mabille) Greuter
LC. [Rodríguez, 1904; Fraga, 1996; Fraga & al., 2000]

* <i>Linaria aeruginea</i> (Gouan) Cav. subsp. <i>pruinosa</i> (Sennen & Pau) Chater & Valdés NT [Valdés, 1970; Alomar & al., 1997]	MA	<i>Whitania frutescens</i> (L.) Pauquy LC [Palau, 1976; Guerau d'Arellano & Torres, 1981; Bolòs & Vigo, 1996]	MA CA EI
<i>Linaria arvensis</i> (L.) Desf. DD. Distribució deficientment coneguda [Palau, 1976; Bolòs & Vigo, 1996]	MA CA	Thymelaeaceae	
<i>Linaria chalepensis</i> (L.) Mill. LC [Bolòs & Vigo, 1996]	MA ME EI	* <i>Daphne rodriguezii</i> Texidor VU: C2a(i), D2 ● [Llorens, 1979b; Alomar & al., 1997]	ME
<i>Linaria pedunculata</i> (L.) Chaz. VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2 ● [Puget & al., 1995]	FO	<i>Thymelaea gussonei</i> Boreau DD Indicada recentment, molt possiblement la seva àrea és més extensa del que es coneix actualment. [Fraga & al., 1997 --indicada sub <i>Th. passerina</i> (L.) Coss. & Germ.--; Fraga & al., 2000]	ME
<i>Linaria simplex</i> (Willd.) DC. in Lam & DC. NT. Espècie coneguda a hores d'ara d'unes poques localitats. Molt possiblement present en altres indrets de l'arxipèlag [Porta, 1887; Gil & al., 1999]	MA FO	* <i>Thymelaea velutina</i> (Cambess.) Endl. LC. [Alomar & al., 1997]	MA ME
* <i>Sibthorpia africana</i> L. LC [Guerau d'Arellano & Torres, 1981; Alomar & al., 1997]	MA ME CA EI	<i>Thymelaea tartonraira</i> (L.) All. subsp. <i>valentina</i> (Pau) O. Bolòs & Vigo LC. [Torres & al., 1986]	MA
<i>Verbascum blattaria</i> L. DD. Distribució deficientment coneguda, probablement adventícia [Benedí & al., 1989]	MA	Trapaceae	
<i>Verbascum boerhavii</i> L. LC [Benedí & al., 1989]	MA	<i>Trapa natans</i> L. RE. ● No retrobada de l'única localitat on fou citada. Tanmateix no es coneixen plecs d'herbari que certifiquin la correcta identificació d'aquesta espècie [Barceló, 1880-1881; Martínez, 1986]	MA
<i>Veronica beccabunga</i> L. DD. Distribució deficientment coneguda [Bolòs & Vigo, 1985]	MA ME	Urticaceae	
<i>Veronica cattenata</i> Pennell DD. La seva presència a les Illes Balears és força dubtosa i cal comprovar-la [Bolòs & Vigo, 1996]	EI	<i>Soleirolia soleirolii</i> (Req.) Dandy VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2 ● [Bonafé, 1978; Bibiloni & al., 1996; Alomar & al., 1997]	MA
<i>Veronica cymbalaria</i> Bodard subsp. <i>panormitana</i> (Tineo ex Guss.) Nyman DD. Distribució deficientment coneguda. La indicació d'aquest tàxon a Eivissa sembla dubtosa [Bolòs & Vigo, 1996; Sáez & Fraga, 1999; Fraga & al., 2000]	ME	<i>Urtica atrovirens</i> Req. ex Loisel. subsp. <i>atrovirens</i> CR: C2a(ii) ● [Fraga & al., 1997]	ME
<i>Veronica hederifolia</i> L. subsp. <i>triloba</i> (Opiz) Celak DD. Distribució deficientment coneguda [Fischer, 1974]	MA	* <i>Urtica atrovirens</i> Req. ex Loisel. subsp. <i>bianorii</i> (Knoche) Font Quer & Garcias Font VU: D2 ● [Alomar & al., 1997]	MA
Solanaceae		Valerianaceae	
<i>Lycium intricatum</i> Boiss. LC [Kuhbier, 1978; Llorens, 1979b; Bonafé, 1980; Guerau d'Arellano & Torres, 1981]	MA FO	<i>Valerianella costata</i> (Steven) Betcke DD. No retrobada des de la seva indicació a les Illes Balears el segle passat [Porta, 1887]	MA
<i>Mandragora autumnalis</i> Bertol. RE? No retrobada des de començaments de segle; podria tractar-se d'una planta adventícia [Bonafé, 1980]	MA	<i>Valerianella dentata</i> (L.) Pollich DD. Distribució deficientment coneguda, no retrobada per autors moderns [Bolòs & Vigo, 1996]	MA EI

Valerianella echinata (L.) DC. in Lam. & DC. MA EI
DD. Distribució deficientment coneguda
[Barceló, 1880-1881; Bolòs & Vigo, 1996]

Valerianella rimosa Bast. in Desv. MA
DD. Distribució deficientment coneguda
[Bolòs & Vigo, 1996]

Verbenaceae

Verbena supina L. MA ME
VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2 ●
[Llorens, 1979a; Pla & al., 1992; Fraga & al., 2000]

Violaceae

* *Viola jaubertiana* Marès & Vigin. MA
VU: D2 ● [Gómez Campo & cols., 1987;
Alomar & al., 1997]

* *Viola stolonifera* J.J. Rodr. ME
[≡ *V. odorata* L. subsp. *stolonifera* (J.J. Rodr.)
Orell & Romo]

DD. L'estatus taxonòmic de la planta roman, a hores d'ara,
força dubtós, i cal un estudi aprofundit per tal d'establir
les seves relacions amb *Viola odorata* L., tàxon amb el qual
està relacionat morfològicament [Rodríguez, 1904;
Orell & Romo, 1991; Muñoz Garmendia & al., 1993;
Alomar & al., 1997; Sáez & Fraga, 1999; Fraga & al., 2000]

MONOCOTYLEDONAE

Alismataceae

Alisma lanceolatum With. MA ME? EI?
DD. Distribució insuficientment coneguda
[Duvigneaud, 1979, Pla & al., 1992]

Alisma plantago-aquatica L. MA ME EI
NT [Knoche, 1921, Montserrat, 1953;
Bonafé, 1977, Pla & al., 1992]

Baldellia ranunculoides (L.) Parl. MA ME
NT [Knoche, 1921; Montserrat, 1953; Bonafé, 1977;
Alomar, 1995]

Damasonium bourgaei Coss. MA ME
VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2 ●
[Llorens, 1979a; Alomar & al., 1995; Fraga & al., 1997]

Alliaceae

**Allium antoni-bolosii* P. Palau MA ME CA
subsp. *antoni-bolosii*
LC [Bibiloni & al., 1993; Alomar & al., 1997]

**Allium antoni-bolosii* P. Palau EI FO
subsp. *eivissanum* (Miceli & Garbari)
N. Torres & Rosselló
LC [Alomar & al., 1997]

* *Allium grosii* Font Quer EI
LC [Pastor & al., 1983; Gómez Campo & cols., 1987;
Brullo & al., 1992; Puget & al., 1995; Alomar & al., 1997]

* *Allium sphaerocephalon* L. EI
subsp. *ebusitanum* (Font Quer) Torres & Rosselló
VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2 ● [Stearn, 1984; Miceli &
Garbari, 1988; Rosselló & al., 1993; Alomar & al., 1997]

Amaryllidaceae

Leucojum autumnale L. ME
VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2 ● [Fraga, 1996, 1998]

Narcissus elegans (Haw.) Spach MA EI
LC [Bonafé, 1977; Torres & al., 1986]

Araceae

Arisarum simorrhinum Durieu MA ME EI
NT. [Cardona & Rita, 1982; Rita & al., 1985;
Puget & al., 1995; Fraga & al., 2000]

**Arum pictum* L. fil. MA ME
subsp. *sagittifolium* Rosselló & L. Sáez
LC [Alomar & al., 1997; Rosselló & Sáez, 1997]

Asphodelaceae

Asphodelus cerasiferus J. Gay EI
VU: D2 ● [Torres & al., 1986]

Colchicaceae

Colchicum lusitanum Brot. MA
(*C.* grup *neapolitanum* Ten.)
EN: B1ab(v)+2ab(v), C2a(i) ● [Rosselló & al., 1998]

Cyperaceae

Carex oedipostyla Duval-Jouve MA ME
DD. Distribució insuficientment coneguda. Tanmateix,
a Menorca podria tractar-se d'una espècie que no
qualificaria per a cap categoria d'amenaça. [Luceño, 1994]

**Carex rorulenta* Porta MA ME CA EI FO
LC [Gómez Campo & cols., 1987; Bibiloni & al., 1993;
Alomar & al., 1997; Gil & al., 1999]

Carex sylvatica Huds. subsp. *sylvatica* MA
subsp. *sylvatica*

DD. Coneguda d'una sola localitat, però podria tractar-se d'una planta introduïda [Sáez & Vicens, 1997]

Cyperus capitatus Vandellii MA ME EI FO
LC [Knoche, 1921; Duvigneaud, 1979; Alomar & al., 1988; Puget & al., 1995]

Eleocharis acicularis (L.) Roem. & Schult. ME
VU: C2a(i), D2 ● [Fraga, 1998]

Eleocharis palustris (L.) Roem. & Schult. MA ME
NT [Knoche, 1921; Bonafé, 1977; Montserrat, 1953]

Eleocharis uniglumis (Link) Schult. ME
DD. Distribució insuficientment coneguda; indicada d'una sola localitat [Montserrat, 1953]

Fuirena pubescens (Poir.) Kunth. MA
DD. Distribució mal coneguda; no retrobada pels autors moderns [Bonafé, 1977]

Hyacinthaceae

* *Brimeura duvigneaudii* MA
(L. Llorens) Rosselló, Mus & Mayol
EN: C2a(i) ● [Llorens, 1980; Bibiloni & al., 1989, 1996; Rosselló & al., 1992; Almeida da Silva & al., 2001]

Brimeura fastigiata (Viv.) Chouard MA ME
NT. [Bibiloni & al., 1987; Almeida da Silva & al., 2001]

Muscari parviflorum Desf. MA
DD. Les localitats on s'ha indicat l'espècie han sofert fortes transformacions. D'altra banda, sembla que no s'ha retrobat recentment [Bonafé, 1977]

Ornithogalum ortophyllum Ten. EI
subsp. *baeticum* (Boiss.) Zahar.
DD. L'adscripció taxonòmica de les plantes pitiüses resta per aclarir [Bolòs & al., 1995]

Scilla numidica Poir. EI
VU: D2 ● [Arellano & Torres, 1981; Puget & al., 1995]

Scilla obtusifolia Poir. ME EI
NT. [Cañigüeral & Palau, 1951; Torres comm. pers.; Fraga comm. pers.]

Urginea fugax (Moris) Steinh. EI
VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2 ●
[Torres & Guerau d'Arellano, 1983]

Iridaceae

**Crocus cambessedesii* J. Gay MA ME
LC [Alomar & al., 1997]

Iris pseudacorus L. MA ME
NT. [Bonafé, 1977; Knoche, 1921; Alomar, 1995]

**Romulea asumptionis* Garcias Font MA ME CA EI FO
LC [Rita, 1989-1990; Bibiloni & al., 1993; Alomar & al., 1997]

Juncaceae

Juncus acutus L. ME
subsp. *tommasini* (Parl.) Asch. & Graebn.
DD. Distribució insuficientment coneguda [Rodríguez, 1904]

Juncus inflexus L. MA
LC [Knoche, 1921; Bonafé, 1977]

Juncaginaceae

Triglochin barrelieri Loisel. MA ME
LC [Montserrat, 1953; Bonafé, 1977; Fraga & Pellicer, 1998]

Triglochin laxiflorum Guss. ME
NT. [Rodríguez, 1904; Fraga & Pellicer, 1998]

Liliaceae

Gagea mauritanica Durieu ex Coss. MA
DD. L'adscripció del material baleàric a aquest tàxon necessita ser confirmada [Rita & al., 1985]

Najadaceae

Najas marina L. MA
LC [Bonafé, 1977; Martínez, 1986]

Orchidaceae

Cephalanthera rubra (L.) L.C. M. Richard MA
VU: C2a(i), D2 ●
[Bonafé, 1977; Alomar, 1994, Alomar & al., 1995]

Gennaria diphylla (Link) Parl. EI FO
NT. [Wittenberg, 1976; Terrise, 1984; Torres & al., 1988]

Gymnadenia conopsea (L.) R. Br. MA
VU: C2a(i), D2 ● [Bonner, 1974; Alomar, 1994]

<i>Limodorum trautmanianum</i> Batt. MA NT. Tot i que actualment es coneixen poques localitats d'aquest tàxon, molt possiblement es troba present en altres indrets de l'arxipèlag, fet pel qual no ha estat inclòs en les categories d'amenaça [Alomar, 1994]	
<i>Neottia nidus-avis</i> (L.) L.C.M. Richard MA VU: C2a(i), D2 ● [Bonafé, 1977; Alomar, 1994]	
* <i>Ophrys bertolonii</i> Moretti MA ME EI FO subsp. <i>balearica</i> (Delforge) L. Sáez & Rosselló LC [Delforge, 1990; Alomar, 1994; Rosselló & al., 1998]	
<i>Ophrys holosericea</i> (N.L. Burm) Greuter ME DD. Distribució deficientment coneguda [Alomar, 1994]	
<i>Ophrys insectifera</i> L. MA DD. Distribució deficientment coneguda [Alomar, 1994]	
<i>Ophrys scolopax</i> Cav. MA DD. Distribució deficientment coneguda. A hores d'ara, és una espècie d'àrea molt restringida [Watkinson, 1976; Alomar, 1994, 1995; Alomar & al., 1995]	
<i>Orchis cazorlensis</i> Lacaita MA (= <i>Orchis spitzelii</i> auct. non Sauter ex Koch) VU: C2a(i), D2 ● [Alomar, 1994]	
<i>Orchis collina</i> Banks & Solander in Russell MA FO DD. L'espècie podria haver desaparegut a les localitats conegudes a Mallorca. [Torres, 1981; Bonafé, 1977; Alomar, 1994]	
<i>Orchis mascula</i> L. MA subsp. <i>ichnusae</i> Corrias VU: D2 ● Tàxon tirrènic de distribució relativament restringida, però les seves poblacions es troben en zones on no són esperables amenaces destacables [Alomar, 1990, 1994; Schmitt, 1993; Alomar & al., 1995]	
<i>Orchis palustris</i> Jacq. MA VU: D2 ● [Bonafé, 1977; Alomar, 1994, 1995]	
<i>Orchis papilionacea</i> L. MA DD. Distribució deficientment coneguda [Alomar, 1994]	
<i>Orchis simia</i> Lam. MA DD. Distribució deficientment coneguda [Schmitt, 1993; Alomar, 1994]	
<i>Serapias cordigera</i> L. ME NT. Sobre la base de noves dades, podria ser inclosa dins de la categoria VU: D2 [Rodríguez, 1904; Alomar, 1994]	
<i>Serapias nurrica</i> B. Corrias ME VU: D2 ● [Alomar, 1990, 1994; Alomar & al., 1992; Fraga & Pellicer, 1998]	
	Poaceae (= Gramineae)
	<i>Aegilops triuncialis</i> L. MA DD. Distribució insuficientment coneguda; sols indicada d'una localitat [Bonafé, 1977]
	<i>Aeluropus littoralis</i> (Gouan) Parl. MA DD. Distribució insuficientment coneguda [Bonafé, 1977]
	* <i>Agrostis barceloi</i> L. Sáez & Rosselló MA CR: B1ab(iii,v)+2ab(iii,v), C2a(ii) ● [Sáez & Rosselló, 2000]
	<i>Agrostis pourretii</i> Willd. MA DD. Distribució insuficientment coneguda [Duvigneaud, 1979]
	<i>Aira elegantissima</i> Schur ME DD. Distribució insuficientment coneguda [Knoche, 1921]
	<i>Aira tenorei</i> Guss. ME DD. Distribució insuficientment coneguda [Rodríguez, 1904]
	<i>Alopecurus myosuroides</i> Huds. MA ME CA LC. Distribució insuficientment coneguda [Palau, 1976; Bonafé, 1977; Fraga & al., 2000]
	<i>Anthoxanthum aristatum</i> Boiss. ME DD. Distribució insuficientment coneguda [Knoche, 1921]
	<i>Arrhenatherum elatius</i> (L.) Mert. & Koch. EI subsp. <i>baeticum</i> Romero Zarco DD. Distribució insuficientment coneguda [Romero Zarco, 1988]
	<i>Arrhenatherum album</i> (Vahl) W.D. Clayton FO DD. Distribució insuficientment coneguda [Romero Zarco, 1988]
	* <i>Avenula crassifolia</i> (Font Quer) Holub EI VU: B1ab(iii)+2ab(iii), D2 ● [Font Quer, 1920; Romero Zarco, 1984; Alomar & al., 1997]
	<i>Castellia tuberculosa</i> (Moris.) Bor. EI DD. Recentment indicada de les Illes Balears. Distribució deficientment coneguda i possiblement present en altres punts de les Illes Balears [Bibiloni & al., 1996]
	<i>Corynephorus divaricatus</i> (Pourr.) Beistr. MA ME EI subsp. <i>articulatus</i> (Desf.) M. Lainz LC. [Knoche, 1921; Bonafé, 1977]
	<i>Crypsis aculeata</i> (L.) Aiton MA ME LC. [Pla & al., 1992; Fraga, 1996; Fraga & al., 1997]

<i>Cynosurus elegans</i> Desf. NT. [Porta, 1887]	MA	<i>Panicum repens</i> L. DD. Distribució insuficientment coneguda [Knoche, 1921; Bonafé, 1977; Cardona & Rita, 1982; Kuhbier, 1978a]	MA ME EI
* <i>Dactylis glomerata</i> L. subsp. <i>ibizensis</i> (Gand.) Rosselló & L. Sáez (= <i>D. glomerata</i> L. subsp. <i>nestorii</i> Rosselló & L. Sáez; <i>D. glomerata</i> subsp. <i>ibizensis</i> Stebbins & Zohary, nom. illeg.) LC. [Stebbins & Zohary, 1959; Rosselló & Sáez, 1999; 2001]	EI FO	<i>Parapholis pycnantha</i> (Hackel) C.E. Hubbard DD. Distribució insuficientment coneguda [Pla & al., 1992]	MA
<i>Dasypyrum villosum</i> (L.) P. Candargy DD. Distribució insuficientment coneguda, no retrobada recentment [Marès & Vigineix, 1980; Rodríguez, 1904]	ME	<i>Phleum arenarium</i> L. DD. Distribució insuficientment coneguda [Bonafé, 1977]	MA
<i>Dichantium ischaemum</i> (L.) Roberty DD. Distribució insuficientment coneguda [Bonafé, 1977]	MA	<i>Puccinellia fasciculata</i> (Torrey) E.P. Bicknell LC. Espècie probablement més comuna a les Illes Balears del que es coneix actualment [Kuhbier, 1978a; Pla & al., 1992; Sáez & Fraga, 1999; Fraga & al., 2000]	MA ME EI FO
<i>Echinochloa hispidula</i> (Retz) Nees ex Royle DD. Pla & al., 1992]	MA	<i>Saccharum ravennae</i> (L.) Murray DD. Distribució insuficientment coneguda [Bonafé, 1977; Duvigneaud, 1979; Alomar, 1995]	MA EI
<i>Eragrostis minor</i> Host DD. Distribució insuficientment coneguda [Fraga, 1998]	ME	<i>Schismus barbatus</i> (L.) Thell. subsp. <i>perennis</i> (Ducellier & Maire) Maire DD. Distribució insuficientment coneguda [Pla & al., 1992]	EI
<i>Gaudinia filiformis</i> Albert DD. Distribució insuficientment coneguda [Duvigneaud, 1979]	ME	<i>Sclerochloa dura</i> (L.) Beauv. DD. Distribució insuficientment coneguda [Pla & al., 1992]	ME
<i>Imperata cylindrica</i> (L.) Raeuschel DD. Indicada de s'Albufera de Mallorca i de dues localitats eivissenques, però l'estat de conservació de les seves poblacions és, a hores d'ara, insuficientment conegut [Barceló, 1880-1881; Knoche, 1921]	MA EI	<i>Spartina versicolor</i> Fabre (= <i>S. durieui</i> Parl.) DD. Distribució insuficientment coneguda [Pla & al., 1992]	ME
<i>Koeleria cristata</i> Pers. DD. No retrobada a l'única localitat citada [Knoche, 1921]	MA	<i>Stipa bromoides</i> (L.) Dörfler DD. [Duvigneaud, 1979]	MA
<i>Lophochloa hispida</i> (Savi) Jonsell DD. Distribució deficientment coneguda [Fraga & Pallicer, 1998]	ME	<i>Stipa tenacissima</i> L. LC. [Knoche, 1921; Finschow & al., 1972]	EI
<i>Lygeum spartum</i> L. LC. [Guerau d'Arellano, 1979; Guerau d'Arellano & Torres, 1981]	EI	<i>Tragus racemosus</i> (L.) All. DD. Distribució deficientment coneguda; podria tractar-se d'una espècie introduïda [Knoche, 1921]	MA
<i>Melica uniflora</i> Retz. DD. No retrobada en temps recents; molt possiblement extingida [Willkomm, 1876; Bonafé, 1977]	MA	<i>Trisetaria aurea</i> (Ten.) Pignatti DD. Distribució insuficientment coneguda [Marès & Vigineix, 1880; Bonafé, 1977]	MA
<i>Micropyrum tenellum</i> (L.) Link DD. Distribució insuficientment coneguda. Citada per Bonafé, (1977), però segons Duvigneaud (1979) la seva presència a Mallorca és dubtosa [Bonafé, 1977; Duvigneaud, 1979; Pla & al., 1992]	MA	<i>Vulpia hispanica</i> (Reichard) Kerguélen DD. Distribució deficientment coneguda [Pla & al., 1992]	MA
<i>Nardurus salzmännii</i> (Boiss.) Rouy DD. Distribució insuficientment coneguda [Bonafé, 1977]	MA	<i>Vulpia myuros</i> (L.) C.C. Gmel. DD. Distribució deficientment coneguda. Molt probablement no es tracti d'una espècie rara i per tant no estaria inclosa dns de les categories d'amenaça [Bianor, 1917; Bonafé, 1977; Fraga & al., 2000]	MA ME

Potamogetaceae

Potamogeton crispus L. MA ME
NT. [Montserrat, 1953; Bonafé, 1977; Martínez, 1986]

Potamogeton lucens L. MA EI
EN: B1ab(iii)+2ab(iii), C2a(i) ● [Barceló, 1880-1881;
Bonafé, 1977; N. Torres, comm. pers.]

Potamogeton natans L. MA
NT. [Bonafé, 1977]

Potamogeton nodosus Poir. MA
NT. [Bonafé, 1977; Martínez, 1986]

Sparganiaceae

Sparganium erectum L. MA ME
NT. Tot i que aquesta espècie presenta una distribució puntual, la seva àrea de distribució ha de ser més ampla del que es coneix actualment, i és esperable la seva presència en síquies i zones d'aigües estancades [Knoche, 1921; Bonafé, 1977; Schotsman & Andreas, 1980]

Zannichelliaceae

Althenia filiformis Petit MA
DD. A hores d'ara es tracta d'un tàxon de presència dubtosa a l'arxipèlag, probablement a causa d'una confusió [Bonafé, 1977]

7. Avaluació general de la situació i propostes de gestió

Tot i que el coneixement florístic de les Illes Balears es pot considerar com a bo, encara hi ha un bon nombre de tàxons dels quals no disposem d'informació suficient com per avaluar el seu estat de conservació al territori i, en alguns casos, la seva presència a l'arxipèlag és molt dubtosa. Moltes d'aquestes plantes han estat adscrites a la categoria DD, la qual aplega des d'espècies que varen ser citades antigament (Cambessèdes, 1827; Barceló, 1880-1881; Rodríguez Femenías, 1904, Knoche, 1921-22; Marès & Vigineix, 1880; Porta, 1887; Willkomm, 1876) a altres que no han estat retrobades recentment (la qual cosa no vol dir que hagin desaparegut), i altres tàxons que apareixen recollits als catàlegs florístics recents (Duvigneaud, 1979; Pla & al., 1992) i per als quals no es disposa d'una informació actualitzada.

El gràfic següent (Figura 3) permet una fàcil visualització de la distribució per categories IUCN (2001) de la flora amenaçada de les Illes Balears. S'ha de dir que no han estat inclosos els 171 tàxons assimilats a la categoria DD, és a dir, dels quals no disposem de dades fiables a hores d'ara, ja que aquesta categoria no inclou, necessàriament, tàxons que es trobin en situació de risc. Pel que fa als tàxons extingits a nivell regional (RE), únicament n'hem inclòs quatre, deixant de banda els que podrien haver desaparegut (en total serien 7), però dels quals no tenim suficients dades com per poder afirmar que ja no existeix cap població silvestre a les Illes Balears.

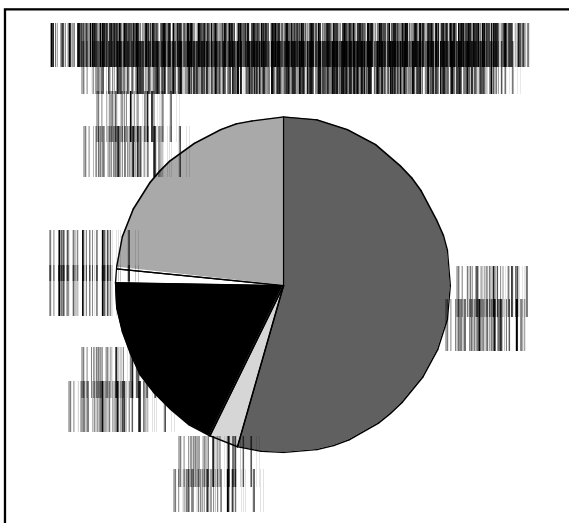

Fig. 3. Distribució per categories IUCN (2001) de la flora amenaçada de les Illes Balears.

Els tàxons que es troben exposats a un risc més elevat (CR i EN) i també algun que ha desaparegut en estat silvestre (EW), o bé corresponen a endemismes d'àrea molt reduïda (*Apium bermejoi*, *Arenaria bdosii*, *Coristospermum huteri*, *Lysimachia minoricensis*, *Agrostis barceloi*, *Delphinium pentagynum* subsp. *formenterense*, *Euphorbia fontqueriana*, *Euphorbia margalidiana*, *Thymus herba-barona* subsp. *bivalens*, a més de nombroses espècies del gènere *Limonium*) o bé es tracta de plantes no endèmiques que poden ser considerades com a elements finícoles o rareses corològiques i que compten amb unes escasses poblacions a les Illes Balears. La major part dels endemismes balears, si més no els que viuen en zones de muntanya de les nostres illes, es troben en un estat de conservació relativament bo i encara que puguin ser inclosos en categories d'amenaça segons el criteri de la IUCN (2001), aquesta adscripció seria conseqüència de la seva pròpia estenocòria i no podria relacionar-se d'una manera directa a suposats fenòmens d'extinció.

A la taula següent es presenta el nombre de tàxons en situació de risc (categories IUCN (2001) de CR, EN, VU, RE i EW) presents a cadascuna de les principals illes de l'arxipèlag balear, ordenats per categories i explicitant, entre parèntesis, el nombre de tàxons endèmics dins de cada categoria.

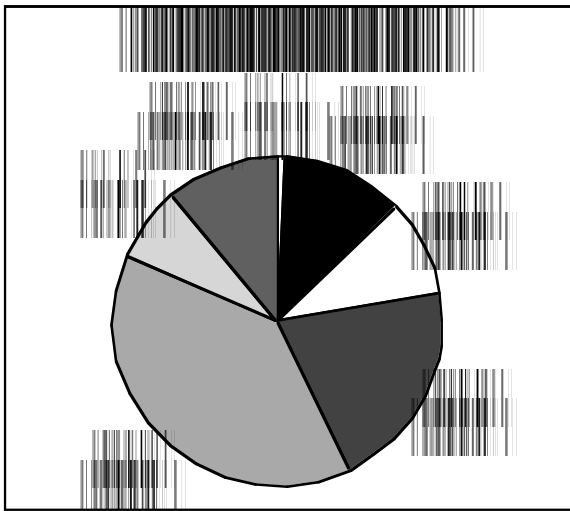
	Mallorca	Menorca	Cabrera	Eivissa	Formentera
núm. tàxons amenaçats	93 (33)	30 (7)	2 (2)	34 (11)	14 (6)
núm. tàxons exclusius	78 (32)	19 (6)	1 (1)	19 (9)	5 (3)
CR	20 (12)	4 (1)	0	2 (1)	1 (1)
EN	21 (5)	8 (2)	1 (1)	9 (4)	1
VU	48 (16)	17 (3)	1 (1)	22 (6)	12 (5)
RE	3	0	0	1	0
EW	1	1 (1)	0	0	0

En termes generals, podem constatar que les plantes de zones d'alta muntanya o les rupícoles presenten una menor problemàtica de la conservació, ja que creixen en zones difícilment accessibles, tot i que l'extrema estenocòria d'alguna d'elles (*Helianthemum scopulicolum*, *Thymus herba-barona* subsp. *bivalens*) fa que es trobin exposades a un grau d'amenaça molt alt i

que sigui aconsellable l'adopció de mesures de conservació *ex situ*. Tanmateix, entre les plantes de muntanya i que creixen en zones de difícil accés hi trobem una representació de tàxons que es troben en perill imminent (CR-EN) de desaparèixer a les nostres illes, com ara *Colchicum lusitanum*, *Coristospermum huteri*, *Dryopteris filix-mas*, *Hieracium amplexicaule*, *Polystichum aculeatum*, etc. Les plantes pròpies d'hàbitats que podríem qualificar com a "especials" de la terra baixa (salobrar i zones humides) són especialment sensibles a les perturbacions d'origen antròpic i es troben en forta regressió en el decurs dels darrers anys. Hem constatat la problemàtica de la conservació de diverses espècies d'hidròfits, malgrat que actualment algunes d'aquestes zones humides gaudeixen d'un règim de protecció especial. Hidròfits com *Nymphaea alba*, *Myriophyllum verticillatum* o *Trapa natans* es troben actualment extingits, mentre que d'altres espècies lligades als ambients aquàtics també es troben en situació de risc.

Fig. 4. Estat de conservació de la flora endèmica, en percentatge del número de tàxons, per a cadascuna de les categories de la IUCN.

Especialment problemàtica resulta la preservació dels elements més singulars de la nostra flora -els endemismes- i, en concret, la que presenten diverses espècies del gènere *Limonium*. Als darrers vestigis dels salobrar de la zona de Magalluf (antiga zona humida amb vegetació halòfila de sa Porrassa) existeixen cinc espècies endèmiques d'aquesta àrea (*L. boime*, *L. ejulabilis*, *L. carvalhoi* i *L. inexpectans* i *L. magallufianum*). Gairebé totes elles es troben exposades a un perill d'extinció imminent, ja que en general compten amb escassos efectius i es troben restringides a una petita zona que podria ser destruïda en un termini molt curt de temps. A més d'aquesta zona de salobrar de l'est de Mallorca, existeixen altres zones de vegetació

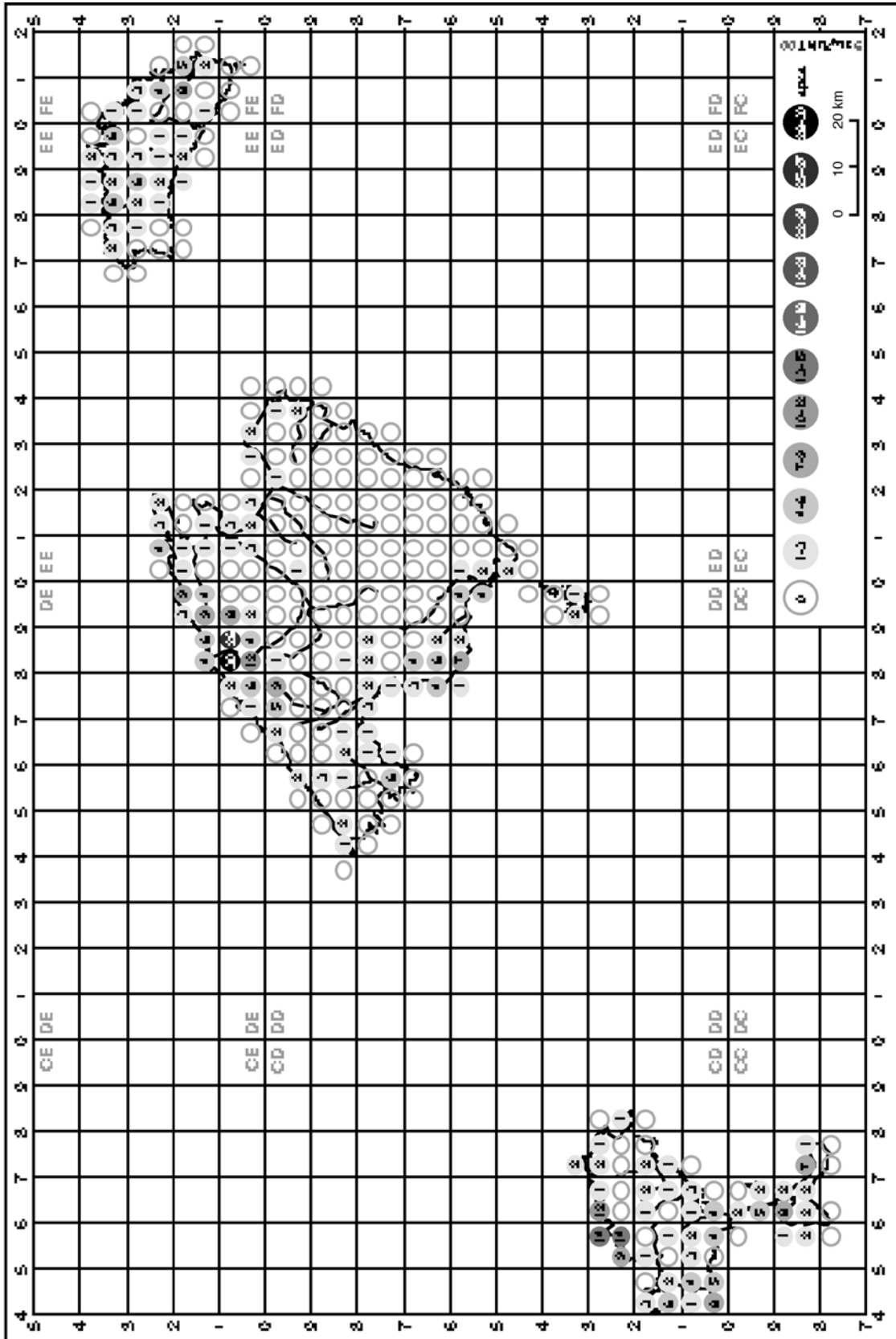
halòfila de notable interès i que resulta necessari preservar de manera efectiva (salines d'Eivissa i Formentera, Salobrar de ses Fontanelles, Colònia de Sant Jordi, Albufereta d'Alcúdia, etc.). En resum, podem considerar que entre els principals factors de risc per a la conservació de la flora vascular indicats per Gómez Campo (1987), els que considerem més rellevants a les Illes Balears serien els canvis d'ús del sòl (processos d'urbanització, obres civils, etc.). En segon terme, també poden representar una amenaça seriosa la pressió per part d'herbívoros, l'excessiva freqüentació, els incendis, i la recol·lecció. A aquests factors de risc hauríem d'afegir-ne un altre, com és l'estenòcoria extrema d'algunes plantes, algunes d'elles endèmiques.

Pel que fa a l'estat de conservació de la flora endèmica, basada en els criteris de la IUCN (2001), prop de la meitat (49 %, és a dir, les categories LC+NT) dels tàxons (rang d'espècie o subespècie) no es troben amenaçats, mentre que un 43 % es trobarien inclosos dins d'alguna categoria de risc (VU, EN o CR) (vegeu la figura 4). Com ja s'ha explicat precedentment, el nombre relativament elevat (15) de tàxons en situació de perill crític (CR) és conseqüència de l'alt nombre d'endemismes del gènere *Limonium* Mill. que qualifiquen per aquesta categoria (8 espècies, un 53,3 % dels endemismes "CR"). La major part d'aquestes espècies viuen en zones on la probabilitat de destrucció de l'hàbitat, juntament amb el baix nombre d'exemplars de les seves poblacions, fa que hagin estat adscrits a la màxima categoria d'amenaça. Només una espècie es troba extingida en estat silvestre, malgrat haver estat reintroduïda recentment (*Lysimachia minoricensis*) i de nou tàxons (9 %), no es disposen de dades suficients (DD), tot i que en aquest percentatge, podrien ser inclosos els 2 presumptes endemismes del gènere *Hieracium* L. Aquests darrers corresponen, en general, a plantes que presenten un status taxonòmic dubtós.

Per tal de poder conèixer quines són les zones més riques en espècies amenaçades (i, per tant, a quines àrees caldria concentrar esforços per tal de preservar els elements més fràgils de la nostra flora), a la figura 5 ha estat representada la concentració de tàxons amenaçats per quadrícules UTM de 5 x 5 km. A les Illes Balears, la zona que concentra el nombre més elevat de tàxons amenaçats és la serra de Tramuntana de Mallorca, i dins d'aquest sector, destaca el massís del puig Major (quadrícula 31TDG80-1, amb 30 tàxons) i del puig de Massanella (31TDG80-3, amb 26). Aquestes xifres són molt elevades i, indubtablement, són conseqüència de l'elevat nombre de tàxons endèmics en situació de risc presents de manera exclusiva en aquestes muntanyes (*Agrostis barceloi*, *Arenaria blosii*, *Coristospermum huteri*, *Euphorbia fontqueriana*, etc.) i de la notable diversitat d'hàbitats que presenten aquestes àrees, on

Fig. 5. Nombre de tàxons amenaçats per quadrícules UTM de 5x5 Km.

també es troben nombroses plantes d'elements corològics molts diversos que tenen en aquesta zona les seves úniques localitats conegudes a les Illes Balears. Entre aquests darrers elements destaquen, especialment, els tàxons de tendència més septentrional (*Cystopteris fragilis*, *Dryopteris filix-mas*, *Polystichum aculeatum*, *Amelanchier ovalis*, *Ilex aquifolium*, *Taxus baccata*, *Rosa squarrosa*, etc.). Altres zones de l'illa destacables corresponen a l'extrem septentrional (península de Formentor), la Marina de Llucmajor (on trobem plantes úniques a tot l'arxipèlag com *Euphorbia dracunculoides* subsp. *inænspicua*, *Convolvulus valentinus*, *Myosurus minimus*, *Filago-petro-ianii*, *Limonium marisoli*) i la zona del salobrar de sa Porrassa (Calvià), especialment rica en espècies endèmiques del gènere *Limonium*, a més d'alguna espècie halòfila amenaçada (*Polygonum equisetiforme*). Com a conseqüència d'aquesta riquesa, i atenent als perills imminents provocats per alteracions de l'hàbitat, molt probablement aquesta sigui l'àrea de l'arxipèlag que presenta un nombre més elevat de plantes en situació de perill crític (CR). En un altre sentit, és destacable el fet de la nul·la presència de cap tàxon en situació de risc al sector central i meridional de les serres de llevant de Mallorca. Aquest fet podria ser atribuït, si més no en part, a la manca de dades florístiques que es disposen d'aquest conjunt de serralades. A l'illa de Menorca destaca la concentració de tàxons amenaçats localitzats als sectors oriental i septentrional, però en general la distribució d'aquestes plantes és notablement més dispersa que a Mallorca, sense que resulti fàcil designar una zona que destaquï per la seva riquesa en plantes amenaçades. Tanmateix, la concentració d'aquestes plantes a la zona de Tramuntana, o si més no vers la meitat septentrional de l'illa, és més elevada. A les Pitiüses, per la major concentració s'assoleix a les quadrícules del sector NW d'Eivissa, les quals trenquen amb la relativa uniformitat florística de l'illa i, paral·lelament, constitueixen una zona de refugi per a molts endemismes pitiüsos (*Avenula crassifolia*, *Carduncellus danius*, *Euphorbia margalidiana*, *Genista dorycnifolia* subsp. *grosii*, *Hippocrepis grosii*, *Teucrium cossonii* subsp. *punicum*, *Thymus richardii* subsp. *ebusitanus*, etc.). Aquest tipus d'hàbitat es troba representat, a més petita escala, a l'extrem oriental de Formentera (vessant N de la Mola, principalment), tot i que la zona que compta amb un nombre més alt de tàxons en situació de risc, correspon a la zona de salobrar del N de l'illa, àrea on es troben diverses espècies de *Limonium*, algunes de les quals són endèmiques o bé es troben restringides a aquesta zona a les Illes Balears.

Pel que fa a les figures legals relatives a la protecció de la flora vascular (Conveni de Berna (1991); Reial decret 439/1990 (= Catàleg nacional d'espècies amenaçades);

Directiva 92/43/CE d'hàbitats i Decret 24/1992 = Catàleg balear d'espècies amenaçades), es pot afirmar que configuren un marc mínim per a la protecció de la flora vascular i que proporcionen protecció a un total de 63 tàxons, dels quals uns corresponen a una família (*Orchidaceae*) i uns altres a un gènere (*Tamarix* L.). Així, en el rang d'espècie el nombre de plantes que actualment gaudeixen de protecció en el conjunt de la flora de les Illes Balears se situaria al voltant de 114 espècies. El criteri de selecció del tàxon ha estat, en general, encertat, amb una bona representació de l'element endèmic (29,8% del total d'espècies protegides) dins del context del conjunt de la flora de l'arxipèlag, tot i que representa únicament poc més d'una quarta part del total de la flora endèmica de les Illes Balears (adoptant un criteri sintètic en el gènere *Limonium* Mill.).

A continuació proposem una sèrie de mesures -en la seva majoria realitzades des d'una perspectiva normativa- que creiem que afavoririen la preservació dels elements més amenaçats de la flora vascular de les Illes Balears.

- Proporcionar protecció legal alguns dels tàxons que es troben exposats a un grau d'amenaça molt alt (EN, CR) i també aquells en què possiblement no seria suficient una efectiva protecció del seu hàbitat per assegurar la preservació de les seves poblacions naturals, o bé aquells que són endèmics i es troben amenaçats (nivell d'amenaça igual o superior a VU) que no gaudeixen de protecció legal (un total de 60).

Agrostis barceloi
Allium sphaerocephalon subsp. *ebusitanum*
Arenaria bolosii
Asplenium fontanum
Asplenium majoricum
Avenula crassifolia
Biscutella ebusitana
Calamintha rouyana
Cephalaria squamiflora subsp. *mediterranea*
Chaenorhinum rodriguezii
Colchicum lusitanum
Convolvulus valentinus subsp. *suffruticosus*
Delphinium pentagynum subsp. *formenterense*
Dryopteris filix-mas
Dryopteris tyrrhena
Echinophora spinosa
Euphorbia maresii subsp. *balearica*
Filago petro-ianii
Genista valdes-bermejoi
Genista hirsuta subsp. *eriolada*
Helianthemum appeninum
Helianthemum scopulicolum
Hieracium amplexicaule
Hippocrepis grosii
Hypericum hircinum subsp. *cambessedesii*
Isoetes histrix
Isoetes velatum
Juniperus oxycedrus subsp. *macrocarpa*

Juniperus phoenicea subsp. *phoenicea*
Lavatera triloba subsp. *pallescens*
Leucanthemum paludosum subsp. *ebusitanum*
Leucojum autumnale
Limonium algarvense
Limonium barceloi
Limonium boirae
Limonium carvalhoi
Limonium cossonianum
Limonium ejulabilis
Limonium formenterae
Limonium grosii
Limonium inexpectans
Limonium leonardi-llorensii
Limonium marisoliai
Limonium migjornense
Limonium wiedmannii
Linaria pedunculata
Linum maritimum
Myosurus minimus
Ononis crispa subsp. *zschackei*
Pinus pinaster
Pilularia minuta
Polystichum aculeatum
Polystichum setiferum
Ranunculus bullatus
Rosa squarrosa
Scilla numidica
Teucrium cossonii subsp. *punicum*
Teline monspessulana
Urginea fugax
Urtica atrovirens subsp. *bianorii*

- Dins de l'àmbit de cada illa és necessari proporcionar protecció als elements que, encara que en el conjunt de l'arxipèlag no es troben en situació de risc, les poblacions silvestres en poden presentar problemes de supervivència més o menys importants. La desaparició de les poblacions presents en alguna illa no implicaria l'extinció d'aquestes espècies, però sí, en canvi, l'erosió del seu patrimoni genètic del seu genoma (desaparició de races locals) i, des d'una altra perspectiva, l'empobriment del nostre patrimoni natural. Són diversos els casos que il·lustren aquesta situació: l'endèmica *Bupleurum barceloi*, que no es troba exposada a perills imminents en el conjunt de la seva àrea a les Illes Balears (compta amb nombroses poblacions a la muntanya mallorquina), és just coneguda d'una localitat a Eivissa, on és a més molt escassa i es troba en una situació de risc (categoria CR o EN). Per afavorir la conservació de l'espècie, a les Pitiüses, seria convenient declarar espècie protegida *B. barceloi*. Altres casos semblants serien els d'*Aristolochia bianorii* o *Helichrysum crassifolium* (= *H. ambiguum*), endemismes gimnèsics que no es troben en situació de risc a Mallorca, però que compten amb escasses poblacions a Menorca. Cal tenir present que en la flora endèmica de les Illes Balears, són freqüents els casos en què la diferenciació mitjançant aïllament geogràfic pot

haver determinat un paper important en el procés de diversificació. Per tant, és possible que poblacions d'illes diferents hagin pogut diferenciar-se (o bé que es trobin actualment en procés de diferenciació) des d'un punt de vista morfològic, genètic o ecològic, ja que les possibilitats de flux genètic amb altres poblacions de l'espècie són baixes. Des d'aquesta perspectiva, aquestes poblacions singulars podrien ser considerades "unitats evolutivament significatives" (ESU) en el sentit de Moritz (1994). Independentment de possibles processos de diferenciació, i davant de l'aïllament geogràfic d'aquestes poblacions, creiem que és recomanable que la gestió d'aquestes poblacions sigui tractada de manera independent. Són nombroses les espècies que presenten valor de tipus biològic o biogeogràfic i que es troben en una situació de risc en l'àmbit d'alguna de les nostres illes, i per això creiem que resulta necessari realitzar un estudi més detallat per poder establir una relació de tàxons que s'han de protegir dins de cada illa. Aquest tipus de protecció, en què determinades espècies gaudeixen de protecció legal només en aquelles zones on es troben amenaçades o són molt rares, s'aplica, per exemple, a Catalunya (espècies incloses al Decret 328/1992 d'aprovació el pla d'espais d'interès natural).

- Complir la normativa relativa a la protecció d'espècies i, si resulta necessari, establir un règim sancionador adequat.
- Completar i actualitzar la normativa reguladora de la recollecció i la utilització d'espècies autòctones d'interès econòmic (plantes medicinals i ornamentals).
- Declarar les zones de reserva ZECOP (zones especials per a la conservació de plantes) per tal d'afavorir una conservació efectiva de les espècies al seu hàbitat natural. Tanmateix, seria convenient plantejar la inclusió de noves àrees a les ja proposades, ja que algunes plantes endèmiques en situació d'alt risc no apareixien incloses dins d'aquesta xarxa d'espais.

Més enllà dels propòsits del present estudi, és obligat posar de manifest l'existència de greus llacunes en el coneixement d'alguns aspectes biològics que sens dubte tenen una influència decisiva en la pervivència de les poblacions vegetals. Així, es tenen poques dades sobre la biologia de la reproducció, la dinàmica poblacional i la diversitat genètica present a les espècies amenaçades, i sobretot els endemismes balears. Prou adaridors d'alguns d'aquests aspectes són els resultats obtinguts sobre la diversitat genètica a *Lysimachia minoricensis*, endemisme menorquí que es va extingir en estat silvestre dins de la primera meitat d'aquest segle. L'estudi de marcadors moleculars, que són els sovint utilitzats per determinar els polimorfismes genètics dins i entre poblacions com les proteïnes isoenzimàtiques i

els RAPD, de més de 150 individus provinents de llavors conservades als bancs de germoplasma de jardins botànics europeus posà de manifest l'absència de diversitat genètica a aquesta espècie (Ibáñez & al., 1999; Calero & al., 1999). És a dir, que els intents de reintroducció d'aquest endemisme a la natura (Mayol, 1997), fets abans de conèixer qualsevol aspecte bàsic sobre la biologia de l'espècie, tenen, *a priori*, poques possibilitats d'èxit a mitjà termini com a conseqüència de la baixíssima diversitat genètica dels propàguls que han estat traslocats. Aquest punt posa ben de manifest que la conservació dels recursos vegetals precisa d'una investigació de base que sol mancar en general quan es prenen mesures *ex situ*, com la recollida de llavors per emmagatzemar als bancs de germoplasma, o *in situ*, com la traslocació de poblacions. Sense aquests coneixements previs, l'efectivitat de les mesures que es puguin prendre no sols és més aviat minvada ans, fins i tot, potser contrària a la conservació del tàxon en qüestió. El suport per part de l'Administració en la realització d'estudis de les característiques dels precedents és absolutament necessari per tal d'aconseguir una correcta gestió de la biodiversitat de les plantes vasculars a les Illes Balears.

8. Bibliografia

- AFFRE L., J.D. THOMPSON & M. DEBUSSCHE (1997). Genetic structure of continental and island populations of the Mediterranean endemic *Cyclamen balearicum* (Primulaceae). *Amer. J. Bot.* 84: 437-451.
- AFFRE L & J.D. THOMPSON (1997a). Variation in the population genetic structure of two *Cyclamen* species on the island of Corsica. *Heredity* 78: 205-214
- AFFRE L & J.D. THOMPSON (1997b). Population genetic structure and levels of inbreeding depression in the Mediterranean island endemic *Cyclamen creticum* (Primulaceae). *Biol. J. Linn. Soc.* 60: 527-549
- ALCOVER, J.A. (1987). Mamífers i illes. Síntesi de models de colonització en biogeografia històrica i la seva aplicació a la Mediterrània. *Paleontologia i Evolució* 21: 69-74.
- ALCOVER, J.A. (1999). Vertebrate evolution and extinction on the western Mediterranean islands. In: MacPhee RDE (ed), *Explaining Quaternary Extinctions: Humans and Other Catastrophes*. Plenum Press: NYC.
- ALCOVER, J.A., S. MOYÀ-SOLÀ, J. PONS-MOYÀ (1981). Les quimeres del passat: els vertebrats fòssils del plio-quatnari de les Balears i Pitiüses. *Memòries de la Institució Catalana d'Història Natural* 11. Moll, Ciutat de Mallorca.
- ALCOVER, J.A., R. PÉREZ-OBÍOL, E.I. YLL & P. BOVER (1999). The diet of *Myotragus balearicus* Bate 1909 (Artiodactyla: Caprinae), an extinct bovid from the Balearic Islands: evidence from coprolites. *Biol. J. Linn. Soc.* 66: 57-74.
- ALDASORO, J.J., S. CASTROVIEJO, F. SALES & I. HEDGE (2001). ¿Qué es *Lobelia minima* Sims?. *Anales Jard. Bot. Madrid.* 59(1): 173.
- ALMEIDA DA SILVA, R.M., L. SÁEZ & J.A. ROSSELLÓ (2001). Taxonomy of the genus *Brimeura* (Hyacinthaceae). *Folia Geobot.* 36: 193-208.
- ALOMAR, G. (1982). Distribució del Teix (*Taxus baccata* L., 1753) a Mallorca. *Estud. Baleàrics* 7: 37-51.
- ALOMAR, G. (1990). Aportació a la flora orquidiòfila de les illes Balears. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 33: 269-273.
- ALOMAR, G. (1994). *Petita guia de les orquídies de Balears*. Conselleria d'Agricultura i Pesca. Palma de Mallorca.
- ALOMAR, G. (1995). Apunts sobre la flora del Parc Natural de s'Albufera de Mallorca. In Martínez Taberner, A. & J. Mayol (eds.) S'Albufera de Mallorca. *Monogr. Soc. Hist. Nat. Balears* 4: 79-88.
- ALOMAR, G., J.M. GONZÁLEZ & C. MASCARÓ (1992). Notes florístiques de les Illes Balears (IV). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 35: 67-72.
- ALOMAR, G., M. MUS & J.A. ROSSELLÓ (1997). *Flora endèmica de les Balears*. Consell Insular de Mallorca. Palma de Mallorca.
- ALOMAR, G., J. RITA & J.A. ROSSELLÓ (1988). Notas florísticas de las islas Baleares. 3. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 32: 141-144.
- ALOMAR, G. & J.A. ROSSELLÓ (1985). *Catálogo de las especies vegetales endémicas y amenazadas de las Islas Baleares. 1. Especies protegidas*. M.O.P.U. Palma de Mallorca (inèdit).
- ALOMAR, G. & J.A. ROSSELLÓ (1986). *Catálogo de las especies vegetales endémicas y amenazadas de las Islas Baleares. 2. Especies amenazadas a proteger*. M.O.P.U. Palma de Mallorca (inèdit).
- ALOMAR, G., L. SÁEZ, J.M. GONZÁLEZ & J. FONT (1995). Notes florístiques de les Illes Balears (VI). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 38: 153-161.
- AMIC, F. & J. PEDROL (1990). Polycarpon Loeffl. ex L. In Castroviejo, S., M. Lánz, G. Lopez Gonzalez, P. Montserrat, F. Muñoz Garmendia, J. Paiva & L. Villar. (eds.) *Flora iberica* 2: 161-167. Real Jardín Botánico-CSIC. Madrid.
- ARELLANO, GUERAU & N. TORRES (1981). *Scilla numidica* a Eivissa. *Butll. Inst. Catalana Hist. Nat.* 46: 157
- ARVET-TOUVET, C. (1913). *Hieraciorum praesertim Galliae et Hispaniae Catalogus systematicus*. Imp. Berger-Levrault. Paris.
- BALDWIN B.G., D.W. KYHO & J. DVORAK (1990). Chloroplast DNA evolution and adaptative radiation in the Hawaiian silversword alliance (Asteraceae-Madiinae). *Annals Missouri Bot. Gard.* 77: 96-109.
- BALLESTEROS, E. (1989). *Isoetes histrix* Bory a Mallorca i Menorca. *Butll. Inst. Catalana Hist. Nat.* 57: 107
- BAÑARES, A., MARRERO, M. & CARQUÉ, E. (1999). The application of their revised IUCN Red List categories to the National Parks flora of the Canary Islands. In Syngne, H. & Akeyroyd, J.: *Planta Europa. Proceedings. Second European conference on the conservation of wild plants*: 198-204. Plantlife and the Swedish Threatened Species Unit. London & Upsala.
- BARCELÓ, F. (1880-1881). *Flora de las Islas Baleares, seguida de un diccionario de los nombres baleares, castellanos y botánicos de las plantas espontáneas y cultivadas*. Imp. P.J. Gelabert. Palma de Mallorca.
- BENEDÍ, C. & J. MOLERO (1984). *Anthemidaes minoricensis nonnullae*. *Fontqueria* 6: 1-4.
- BENEDÍ, C. (1991). Taxonomía de *Chaenorhinum rubrifolium* agg. (Scrophulariaceae) en el área mediterránea occidental. *Collect. Bot. (Barcelona)* 20: 35-77.
- BENEDÍ, C., J. ORELL & J.J. ORELL (1989). Notes taxonòmiques, nomenclaturals i corològiques de les espècies de *Verbascum* L. (Scrophulariaceae) a Mallorca. *Butll. Inst. Catalana Hist. Nat.* 57: 61-64.
- BENNERT, W. & D.E. MEYER (1972). *Der Gattungsbastard xAsplenoceterach barrancense* hybr. nov. (*Asplenium majoricum* Lit. x *Ceterach officinarum* Lam. et DC.). *Willdenowia* 6: 461-470.

- BENNERT, W., H. RASBACH & K. RASBACH (1987). *Asplenium x reichstenii* (= *Asplenium fontanum* x *A. majoricum*; Aspleniaceae, Pteridophyta), a new endemic fern hybrid from Mallorca, Balearic Islands. *Fern Gaz.* 13: 133-141.
- BENNERT, W., H. RASBACH; K. RASBACH & T. REICHSTEIN (1988). *Asplenium x rosselloi* (= *A. balearicum* x *A. onopteris*; Aspleniaceae), a new fern hybrid from Menorca, Balearic Islands. *Willdenowia* 17: 181-192.
- BENNERT, W., H. RASBACH & K. RASBACH (1990). *Asplenium petrarchae* (Guérin) DC. subsp. *bivalens* und *Asplenium x helii* nothosubsp. *calobraense* - Neufunde auf der Insel Mallorca. *Farnblätter* 21: 15-26.
- BIANOR, F. (1917). Plantas de Mallorca. *Butll. Inst. Catalana Hist. Nat.* 17: 133-152.
- BIBILONI, G., G. ALOMAR & J. RITA (1993). Flora vascular dels illots i addicions a la flora de Cabrera gran. In: Alcover, J.A., Ballesteros, E. & J.J. Fornós (eds.) *Història Natural de l'arxipèlag de Cabrera*. CSIC-Ed. Moll. *Monogr. Soc. Hist. Nat. Balears* 2: 179-206.
- BIBILONI, G., G. LLOP, J. RITA & J. SOLER (1996). Notes florístiques de les Illes Balears (VII). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 39: 15-24.
- BIBILONI G., L. LLORENS & J. RITA (1989): El gènere *Briemeura* Salisb. en las islas Baleares. *Acta Bot. Malacitana* 12: 151-160.
- BIZARRI, M.P. (1990). Considerazioni su *Asplenium balearicum* Shivas in relazione alla sua presenza in Sardegna. In: J. Rita (edit.), *Taxonomia, Biogeografía y Conservación de Pteridófitos*, 209-223. Soc. Hist. Nat. Bal.-IME. Palma de Mallorca.
- BOCQUET G., B. WIDLER & H. KIEFER (1978). The Messinian Model- A new outlook for the floristics and systematics of the Mediterranean area. *Candollea* 33: 269-287
- BOLÒS A. (1962) Algunas novedades florísticas. *Collect. Bot. (Barcelona)* 6: 357-362.
- BOLÒS, O. & J. VIGO (1974). Notes sobre taxonomia i nomenclatura de plantes, I. *Butll. Inst. Catalana Hist. Nat.* 38: 61-89.
- BOLÒS, O. & J. VIGO (1983). Notes sobre taxonomia i nomenclatura de les plantes, II. *Collect. Bot. (Barcelona)* 14: 89-103.
- BOLÒS, O. & J. VIGO (1984) *Flora dels Països Catalans*. Vol. 1. Barcelona.
- BOLÒS, O. & J. VIGO (1990) *Flora dels Països Catalans*. Vol. 2. Barcelona.
- BOLÒS, O. & J. VIGO (1995). *Flora dels Països Catalans*. Vol. 3. Ed. Barcino. Brcelona.
- BONAFÉ, F. (1977). *Flora de Mallorca*. Vol. 1. Ed. Moll. Palma de Mallorca.
- BONAFÉ, F. (1978). *Flora de Mallorca*. Vol. 2. Ed. Moll. Palma de Mallorca.
- BONAFÉ, F. (1979). *Flora de Mallorca*. Vol. 3. Ed. Moll. Palma de Mallorca.
- BONAFÉ, F. (1980). *Flora de Mallorca*. Vol. 4. Ed. Moll. Palma de Mallorca.
- BONNER, A. (1974). Sobre la orquídea *Gymnadenia conopsea* (Linné) en la isla de Mallorca. *Bol. Soc. Hist. Nat. Baleares* 19: 145.
- BRULLO, S., P. PAVONE & C. SALMERI (1992). Cytotaxonomical notes on *Allium grosii* Font Quer from Ibiza (Balearic Islands). *Candollea* 47: 77-81.
- BRUMMITT, R.K. & C.E. POWELL (1992). *Authors of plant names*. Royal Botanic Gardens, Kew.
- CALERO, C., O. IBÁÑEZ, M. MAYOL & J.A. ROSSELLÓ. (1999). RAPD markers detect a single phenotype in *Lysimachia minoricensis* J.J. Rodr. (*Primulaceae*), a wild extinct plant. *Molecular Ecology* 8: 2133-2136.
- CAMBESSÈDES, J. (1827). Enumeratio Plantarum quas in insulis Balearibus collegit. *Mém. Mus. Hist. Nat.* 14: 173-335.
- CANTÓ, P. & M.J. SÁNCHEZ (1988). Revisión del agregado *Genista cinerea* (Leguminosae). *Candollea* 43: 73-92.
- CAÑIGUERAL, J. (1953). Algunos datos sobre la flora de Mallorca. *Collect. Bot. (Barcelona)* 3: 309-323.
- CAÑIGUERAL, J. & P. PALAU (1951). Hallazgo de scillas en Ibiza. *Bol. Soc. Esp. Hist. Nat., Secc. Baleares*, Diciembre: 3.
- CARDONA M.A. (1979). Consideracions sobre l'endemisme i l'origen de la flora de les illes Balears. *Butll. Inst. Catalana Hist. Nat.* 44: 7-15.
- CARDONA M.A. & J. CONTANDRIOPOULOS (1977a). L'endemisme dans les flores insulaires méditerranéennes. *Mediterranea* 2: 49-77.
- CARDONA M.A. & J. CONTANDRIOPOULOS (1977b). L'endemisme dans les flores insulaires Méditerranéennes. Rapports et Procès-Verbaux Réunion. *Commission Internationale pour l'Exploration Scientifique de la Mer Méditerranée* 24: 69-73.
- CARDONA M.A. & J. CONTANDRIOPOULOS (1979). Endemism and Evolution in the islands of the Western Mediterranean. In: *Plants and Islands* (ed. Bramwell, D), pp 133-169. Academic Press, London.
- CARDONA, M.A., J. CONTANDRIOPOULOS & E. SIERRA (1986). Étude biosystématique d'*Anthyllis hystrix* de Minorque et d'*A. hermanniae* de la Méditerranée orientale et centrale. *Orsis* 2: 5-25.
- CARDONA, M.A., L. LLORENS & E. SIERRA (1983). Étude biosystématique de *Dorycnium pentaphyllum* Scop. subsp. *fulgurans* (Porta) comb. nova, endémique des Baléares orientales. *Collect. Bot. (Barcelona)* 14: 133-150.
- CARDONA, M.A. & J. RITA (1982). Aportació al coneixement de la flora balear. *Folia Bot. Misc.* 3: 35-42.
- CARLQUIST, S. (1965). *Island life. A natural history of the islands of the world*. The Natural History Press, New York.

- CARLQUIST, S. (1974). *Island biology*. New York; Columbia University Press.
- CASTROVIEJO, S. (1990). Sarcocornia A.J. Scott. In: Castroviejo, S., M. Laínz, G. López González, P. Montserrat, F. Muñoz Garmendia, J. Paiva & L. Villar. (eds.) *Flora iberica* 2: 528-531. Real Jardín Botánico-CSIC. Madrid.
- CASTROVIEJO, S., C. AEDO, S. CIRUJANO, M. LAÍNZ, R. MORALES, F. MUÑOZ GARMENDIA, C. NAVARRO, G. NIETO FELINER, J. PAIVA, & C. SORIANO (eds.). (1993a). *Flora iberica*. Vol. 3. Real Jardín Botánico, CSIC. Madrid.
- CASTROVIEJO, S., C. AEDO, C. GÓMEZ CAMPO, M. LAÍNZ, P. MONTSERRAT, R. MORALES, F. MUÑOZ GARMENDIA, G. NIETO FELINER, E. RICO, S. TALAVERA & L. VILLAR (eds.) (1993b). *Flora iberica*. Tomo 4. CSIC. Madrid.
- CASTROVIEJO, S., C. AEDO, M. LAÍNZ, R. MORALES, F. MUÑOZ GARMENDIA, G. NIETO FELINER & J. PAIVA (eds.) (1997a). *Flora iberica*. Tomo 5. CSIC. Madrid.
- CASTROVIEJO, S., C. AEDO, C. BENEDÍ, M. LAÍNZ, F. MUÑOZ GARMENDIA, G. NIETO FELINER & J. PAIVA (eds.). (1997b). *Flora iberica*. Vol. 8. Real Jardín Botánico, CSIC. Madrid.
- CASTROVIEJO, S., M. LAÍNZ, G. LÓPEZ GONZÁLEZ, P. MONTSERRAT, F. MUÑOZ GARMENDIA, J. PAIVA, & L. VILLAR (eds.). (1986). *Flora iberica*. Vol. 1. Real Jardín Botánico, CSIC. Madrid.
- CASTROVIEJO, S., M. LAÍNZ, G. LÓPEZ GONZÁLEZ, P. MONTSERRAT, F. MUÑOZ GARMENDIA, J. PAIVA, & L. VILLAR (eds.). (1990). *Flora iberica*. Vol. 2. Real Jardín Botánico, CSIC. Madrid.
- CASTROVIEJO, S., F. MUÑOZ GARMENDIA & C. NAVARRO (eds.). (1998). *Flora iberica*. Vol. 6. Real Jardín Botánico, CSIC. Madrid.
- CASTROVIEJO, S. & H. PASCUAL (1995). Notas sobre el género Lens Mill. (Leguminosae) en la Península Ibérica e Islas Baleares. *Anales Jard. Bot. Madrid* 53: 177-180.
- CASTROVIEJO, S., S. TALAVERA, C. AEDO, C. ROMERO ZARCO, L. SÁEZ, F. J. SALGUEIRO & M. VELAYOS (eds.). (1999). *Flora iberica*. Vol. 7(1). Real Jardín Botánico, CSIC. Madrid.
- CONTANDRIOPOULOS, J. & M.A. CARDONA (1984). Caractère original de la flore endémique des Baléares. *Bot. Helvetica* 94: 101-131.
- CUBAS, P., E. PANGUA & J.A. ROSSELLÓ (1987). Un nuevo híbrido balear del género Asplenium. *Anales Jard. Bot. Madrid* 44: 534-536.
- CUBAS, P., J.A. ROSSELLO & E. PANGUA (1988). Comparative study of Asplenium balearicum, A. onopteris and their spontaneous hybrid A. x tyrrhenicum. *Anales Jard. Bot. Madrid* 45: 75-92.
- CUSMA VALERI, T., FEOLI CHIAPELLA & M. VICENS (2001). Mediterranean chromosome reports. Report 1235. *Fl. Medit.* 11: 446-447.
- DEVESA, J.A. & S. TALAVERA (1981a). Algunas novedades taxonómicas y nomenclaturales para el género Carduus en la Península Ibérica. *Lagascalia* 10: 59-63.
- DEVESA, J.A. & S. TALAVERA (1981b). *Revisión del género Carduus (Compositae) en la P. Ibérica e I. Baleares*. Univ. Sevilla.
- DITTRICH, M. & J. RITA (1989). Filago petro-ianii, a new species from Mallorca. In: K. Tan (Edit.), *The Davis and Hedge Festschrift: Plant taxonomy, phytogeography and related subjects*, 1-9. Edinburgh Univ. Press.
- DOMÍNGUEZ, F. (ed., autores diversos) (2000). Lista Roja de la Flora Vasculare Española. *Conservación Vegetal* 6.
- DUISTERMAAT, H. (1996). Monograph of Arctium L. (Asteraceae). *Gorteria* 3.
- DUVIGNEAUD, J. (1970). Ecologie de Naufraga balearica Constance et Cannon (Umbelliferae). *Bull. Soc. Roy. Bot. Belgique* 103: 31-38.
- DUVIGNEAUD, J. (1973). Complément à la distribution et à l'écologie de Crepis pusilla (Sommier) Merxm. (Asteraceae). *Lejeunia* 71: 1-8.
- DUVIGNEAUD, J. (1979). Catalogue provisoire de la flore des Baléares. 2ème édition. Soc. Echange Pl. Vasc. Eur. Occid. Médit. 17, supp.
- ERBEN, M. (1986). Bermerkungen zur Taxonomie der Gattung Limonium III. *Mitt. Bot. Staatssamml. München* 22: 203-220.
- ERBEN, M. (1989). Bermerkungen zur Taxonomie der Gattung Limonium V. *Mitt. Bot. Staatssamml. München* 28: 313-417.
- ERBEN, M. (1993). Limonium Mill. In Castroviejo, S., C. Aedo, S. Cirujano, M. Laínz, P. Montserrat, R. Morales, F. Muñoz Garmendia, C. Navarro, J. Paiva & C. Soriano (eds.) *Flora iberica* 3: 2-143. Real Jardín Botánico, CSIC. Madrid.
- FERNANDES, A. (1981). Contribution à la connaissance des lotiers du groupe Corniculatus de la Péninsule Ibérique et des îles Baléares. *Bol. Soc. Brot.* 55: 29-86, pl. I-II.
- FINSCHOW, G., C. GUERAU D'ARELLANO & H. KUHBIER (1972). Contribución al estudio de la flora de las Pitiusas. Eivissa, 3ª época; 1:24-26.
- FISCHER, M. (1974). Observations sur quatre espèces de Veronica dans la flore majorquine. *Bol. Soc. Hist. Nat. Baleares* 18: 5-20.
- FITTER, R. & M. FITTER (eds.) (1987). *The Road to Extinction*. UICN, Gland, Switzerland.
- FONT QUER, P. (1920). Una Asperula i una Avena noves de les Illes Pitiuses. *Butll. Inst. Catalana Hist. Nat.* 20: 188-190.
- FONT QUER, P. (1920). Compuestas de las Pitiusas. *Bol. Soc. Esp. Hist. Nat.* 20: 141-159.
- FONT QUER, P. (1920). Tres espècies del gènere Genista de l'illa d'Eivissa. *Butll. Inst. Catalana Hist. Nat.* 20: 44-52.
- FONT QUER, P. (1927). La flora de las Pitiusas y sus afinidades con la de la Península Ibérica. *Mem. Real Acad. Ci. Barcelona* 20: 109-154.

- FRAGA, P. (1996). Notes floristiques de les Illes Balears (IX). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 39: 205-208.
- FRAGA, P. (1998). Notes floristiques de les Illes Balears (XI). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 41: 81-86.
- FRAGA, P., J.L. GRADAILLE, X. PELLICER & B. SASTRE (1997). Notes floristiques de les Balears. (X). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 40: 151-155.
- FRAGA, P., C. MASCARÓ, O. GARCIA, X. PELLICER, M. PONS & M. TRUYOL (2000). Notes i contribucions al coneixement de la flora de Menorca. (X). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 43: 63-75.
- FRAGA, P. & X. PELLICER (1998). Notes floristiques de Menorca. *Butll. Inst. Catalana Hist. Nat.* 66: 35-40.
- FRAGA, P. L. SÁEZ, & J.A. ROSSELLÓ (1997). Fragmenta chorologica occidentalia, 5908-5918. *Anales Jard. Bot. de Madrid* 55: 150-151.
- FRASER-JENKINS, C.R. (1982). Dryopteris in Spain, Portugal and Macaronesia. *Bol. Soc. Brot.* 55: 175-336.
- FRIDLINDER, A. & BOISSELIER-DUBAYLE, M.-C. (2000). Comparision de la diversité génétique (RAPD) de collections ex-situ et de populations naturelles de *Naufraga balearica* Constance & Cannon. *Comptes rendus de l'Academie des Sciences de Paris* 323: 399-406.
- GALLEGO, M.J. (1993). *Xolantha* Raf. In: Castroviejo, S., C. Aedo, S. Cirujano, M. Lainz, P. Montserrat, R. Morales, F. Muñoz Garmendia, C. Navarro, J. Paiva & C. Soriano (eds.) *Flora iberica* 3: 351-365. Real Jardín Botánico-CSIC. Madrid.
- GANDOGGER, M. (1900). Notes sur la flore espagnole. 4. Voyage botanique aux Iles Baléares. *Bull. Soc. Bot. France* 47: 120-124; 132-143.
- GARCÍAS FONT, LI. (1917). Contribució a la Flora Balear. IV. Plantes dels voltants d'Artà i Capdepera. *Butll. Inst. Catalana Hist. Nat.* 17: 112-120.
- GARCÍAS FONT, LI. (1949). Contribució a la Flora Balear. IX. Addicions i correccions. *Butll. Inst. Catalana Hist. Nat.* 37: 53-58.
- GARCÍAS FONT, LI. (1956). Nueva contribución al conocimiento de la flora Balear. *Bol. Soc. Hist. Nat. Balears* 2: 71-77.
- GARCÍAS FONT, LI. (1968). Contribució al coneixement de la flora de Mallorca. *Collect. Bot. (Barcelona)* 7: 495-498.
- GAUTIER F., G. CALUZON, J.P. SUK & D. VIOLANTI (1994). Age et durée de la crise de salinité Messinienne. *Compt. Rend. Acad. Sci. (Paris)* 318: 1103-1109.
- GIL, L., C. CARDONA & L. LLORENS (1999). Notes floristiques de les Illes Balears (XII). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 42: 79-83.
- GIL, L. & L., LLORENS (1991). *Limonium barceloi* y *Limonium bolosii* Gil & Llorens, nuevas especies de la isla de Mallorca (Balears). *Anales Jard. Bot. Madrid* 49: 51-56.
- GIL, L., F.J. TÉBAR & M. BOI (1997). Notes floristiques de les illes Balears (VIII). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 39: 117-128.
- GÓMEZ CAMPO & cols. (1987). *Libro rojo de especies vegetales amenazadas de España Peninsular e Islas Baleares*. ICONA. Madrid.
- GRADAILLE, J.L. (2001). Integración de métodos in situ y ex situ en la conservación de la flora balear. In: GÓMEZ CAMPO, C. (coord.). *Conservación de especies vegetales amenazadas en la región mediterránea occidental*: 175-197. Centro de Estudios Ramón Areces. Madrid.
- GREUTER, W. (1968). Une espèce méconnue endémique des îles Baléares: *Euphorbia fontqueriana*. *Collect. Bot. (Barcelona)* 7: 531-537.
- GUERAU D'ARELLANO, C. (1979). L'aproveitament de la pita i l'espart. *Eivissa* 9: 14-16.
- GUERAU D'ARELLANO, C. & N. TORRES (1981). *Nova aportació al coneixement de les plantes d'Eivissa i Formentera*. Institut d'Estudis Eivissencs. Eivissa.
- HSŪ K.J. & W.B.F. RYAN & M.B. CITA (1973). Late Miocene desiccation of the Mediterranean. *Nature* 242: 240-244.
- HUMPHRIES, C.J. (1979). A revision of the genus *Anacyclus* L. (Compositae: Anthemidae). *Bull. Brit. Mus. (Nat. Hist.), Bot.* 7: 83-142.
- IBÁÑEZ, O., CALERO, C., MAYOL, M. & ROSSELLÓ, J.A. (1999). Isozyme uniformity in a wild extinct insular plant, *Lysimachia minoricensis* J.J. Rodr. (*Primulaceae*). *Molecular Ecology* 8: 813-817
- IUCN (1994). *IUCN Red List Categories*. Prepared by Species Survival Commission. IUCN, Gland.
- IUCN (2001). *IUCN Red List Categories: Version 3.1*. Prepared by Species Survival Commission. IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge.
- JAQUOTOT, M.C. & J. ORELL (1968). *Asplenium majoricum* R. Litardière, su área de expansión en la sierra norte de Mallorca. *Collect. Bot. (Barcelona)* 7: 559-571.
- JEANMONOD J. & G. BOCQUET (1981). Remarques sur la distribution de *Silene mollissima* (L.) Pers. et des espèces affines en Méditerranée occidentale. *Candollea* 36: 279-287.
- JERMY, A.C. & J.D. LOVIS (1964). *Asplenium majoricum* Litardière. *Brit. Fern Gaz.* 9: 163-167.
- JUAN, A. & M.B. CRESPO (1999). Comportamiento fitosociológico de *Medicago citrina* (Font Quer) Greuter (Leguminosae), endemismo mediterráneo-iberolevantino. *Acta Bot. Malacitana* 24: 221- 229.
- KIM S.-C., D.J. CRAWFORD, J. FRANCISCO-ORTEGA & A. SANTOS-GUERRA (1996). A common origin for woody *Sonchus* and five related genera in the Macaronesian islands: Molecular evidence for extensive radiation. *Proc. Nat. Acad. Sci. USA* 93: 7743-7748
- KNOCHÉ, H. (1921). *Flora Balearica. Étude Phytogéographique sur les Illes Baléares*. Vol. 1. Montpellier.
- KNOCHÉ, H. (1922). *Flora Balearica. Étude Phytogéographique sur les Illes Baléares*. Vol. 2. Montpellier.

- KUHBIER, H. (1976). *Lotus halophilus* Boiss.-Spruner, nuevo para España. *Lagascalia* 6: 97-100.
- KUHBIER, H. (1978a). Beiträge zur Flora der Pityusen. *Veröff. Uberseemus. Bremen, Reihe. A, Naturwiss.* 5: 1-23.
- KUHBIER, H. (1978b). *Euphorbia margalidiana* spec. nov. Eine neue Wolfsmilchart von der Pityusen (Balearen/Spanien). *Veröff. Uberseemus. Bremen, Reihe. A, Naturwiss.* 5: 25-37.
- KUHBIER, H. (1982). *Euphorbia margalidiana*, nova espècie per a les Pitiuses. *Eivissa* 13: 36-40.
- KUHBIER, H. & G. FINSCHOW (1976). Notas sobre la flora de las Pitiusas. *Lagascalia* 7: 121-125.
- KÜPFER, P. (1975). Recherches sur les liens de parenté entre la flore orophile des Alpes et celles des Pyrénées. *Boissiera* 23: 1-322.
- LAGUNA, E. & CRESPO, M.B. (1996). Asignación de las nuevas categorías UICN a la flora endémica de la Comunidad Valenciana. In Perejón, A. & al. (eds.): *Real Sociedad Española de Historia Natural. Tomo Extraordinario publicado con motivo del 125 aniversario de su fundación*: 385-387. RSEHN. Madrid
- LAGUNA, E., M.B. CRESPO, G. MATEO, S. LÓPEZ, C. FABREGAT, L. SERRA, J.J. HERRERO-BORGOÑÓN, J.L. CARRETERO, A. AGUILELLA & R. FIGUEROLA (1998). *Flora endémica, rara o amenazada de la Comunidad Valenciana*. Generalitat Valenciana, Conselleria de Medio Ambiente. Valencia.
- LAWRENCE, G.M.H., A.F. GÜNTHER, G.S. DANIELS & H. DOLEZAL (1968). *Botanico-Periodico-Huntianum*. Hunt Botanical Library. Pittsburgh.
- LEUTE, G.-H. (1970). Untersuchungen über den Verwandtschaftskreis der Gattung *Ligusticum* L. (Umbelliferae). II Teil. *Ann. Naturhistor. Mus. Wien* 74: 457-519, pl. 8-17.
- LIDÉN, M. (1986). *Fumaria* L. In Castroviejo, S., M. Laínz, G. Lopez Gonzalez, P. Montserrat, F. Muñoz Garmendia, J. Paiva & L. Villar. (eds.) *Flora iberica* 1: 447-467. Real Jardín Botánico-CSIC. Madrid
- LLORENS, L. (1979a). Notes sobre l'Isoetion a Mallorca. *Collect. Bot. (Barcelona)* 11: 241-249.
- LLORENS, L. (1979b). Nueva contribución al conocimiento de la flora Balear. *Mediterranea* 3: 101-122.
- LLORENS, L. (1980). Nueva contribución al conocimiento de la flora Balear. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 24: 97-99.
- LLORENS, L. (1982). Un nuevo endemismo de la isla de Menorca: *Apium bermejoi*. *Folia Bot. Misc.* 3: 27-33.
- LLORENS, L. (1984). Notas florísticas baleáricas. *Folia Bot. Misc.* 4: 55-58.
- LLORENS, L. (1986). Revisión sistemático-taximétrica del género *Limonium* Miller en la isla de Mallorca (1). *Lazaroa* 8: 11-68.
- LLORENS, L. (1986). El género *Limonium* Miller en la isla de Formentera (Balears). *Lazaroa* 8: 69-83.
- LLORENS, L., G. BIBILONI & M. VICENS (1999). *Pla de recuperació de Limonium majoricum Pignatti (Plumbaginaceae)*. Jardí Botànic de Sóller.
- LLORENS, L., L. GIL & H. BOIRA (1995) *Hippocrepis balearica* aggregate. A statistical analysis. *Flora Mediterranea* 5: 163-175.
- LLORENS, L. & J.L. GRADAILLE (1991) *Dianthus rupicola* Biv. subsp. *bocchoriana* Llorens & Gradaille, nuevo endemismo de la isla de Mallorca. *Candollea* 46: 383-389.
- LLORENS, L. & J. TÉBAR (1988). *Limonium escarrei* y *Limonium boirae* Llorens & Tébar, dos nuevas especies de la isla de Mallorca. *Anales Jard. Bot. Madrid* 45: 173-180.
- LÓPEZ GÓNZALEZ, G. & G. NIETO FELINER (1986). Apuntes para un tratamiento taxonómico del género *Arenaria* L. en la Península Ibérica y Baleares. *Anales Jard. Bot. Madrid* 42: 343-361.
- LÓPEZ GONZÁLEZ, G. (1990). *Rumex* L. In Castroviejo, S., M. Laínz, G. López González, P. Montserrat, F. Muñoz Garmendia, J. Paiva, & L. Villar (eds.). *Flora iberica*. Vol. 2: 595-634. Real Jardín Botánico, CSIC. Madrid.
- LOVIS, J.D., J.P. BROWNSEY, A. SLEEP & M.G. SHIVAS (1972). The origin of *Asplenium balearicum*. *Brit. Fern. Gaz.* 10: 263-268.
- LOVIS, J.D., A. SLEEP & T. REICHSTEIN (1970). Der Farnbastard *Asplenium sollerense* hybr. nov. = *A. majoricum* Litard. x *A. petrarchae* (Guerin) D.C. subsp. *petrarchae*. *Ber. Schweiz. Bot. Ges.* 79: 369-376.
- LUCEÑO, M. (1994) Monografía del género *Carex* en la península Ibérica e Islas Baleares. *Ruizia* 14.
- MARCOS, A. (1933). Una localitat nova de la Genista acanthoclada DC. *Butll. Inst. Catalana Hist. Nat.* 33: 341-342.
- MARCOS, A. (1936). Contribució al coneixement de la flora balear. Flòrula de Cabrera i dels illots pròxims. *Cavanillesia* 8: 5- 52.
- MARÈS, P. & VIGINEIX, G. (1880). *Catalogue raisonné des plantes vasculaires des îles Baléares*. Ed. G. Masson. Paris.
- MARTÍNEZ, A. (1983). La franja dunar de la badia d'Alcúdia (Mallorca) I. Estat actual de la maquia de *Juniperus oxycedrus* L. subsp. *macrocarpa* (Sibth. et Sm.) Ball. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 27: 7-22.
- MARTÍNEZ, A. (1986). Notes florístiques: faneròfits aquàtics de s'Albufera de Mallorca. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 30: 155-164.
- MARTÍNEZ LABORDE, J.B. (1993). *Rorippa* Scop. In Castroviejo, S., C. Aedo, C. Gómez Campo, M. Laínz, P. Montserrat, R. Morales, F. Muñoz Garmendia, G. Nieto Feliner, E. Rico, S. Talavera & L. Villar. (eds.) *Flora iberica* 4: 106-117. Real Jardín Botánico-CSIC. Madrid.
- MATEO, B. (1979). Presencia de *Vicia bifoliolata* Rod. Fem. en Menorca. *Collect. Bot. (Barcelona)* 11: 269-270.
- MATEO, B. (1981). Nuevas adiciones a la flora de Menorca. *Collect. Bot. (Barcelona)* 12: 119.

- MATEO, G. & LÓPEZ UDIAS, S. (1999). Notas acerca del género *Bunium* L. (Umbelliferae) en la Península Ibérica e Islas Baleares. *Anales Jard. Bot. Madrid* 57: 228-232.
- MAYOL, M., J. ROSSELLÓ, M. MUS & R. MORALES (1990). *Thymus herba-barona* Loisel., novedad para España en Mallorca. *Anales Jard. Bot. Madrid* 47: 516.
- MAYOL, M., J.A. ROSSELLÓ & L. SÁEZ (1998). Números cromosómicos de plantas occidentales, 780-785. *Anales Jard. Bot. Madrid* 56: 119.
- MAYOL, J. (1997). Iniciativas para la conservación de las plantas de las islas Baleares. *Conservación Vegetal* 2: 4.
- MAYOL, M., L. SÁEZ & J.A. ROSSELLÓ (1998). *Thymus herba-barona* subsp. *bivalens* a new endemic taxon from Balearic Islands. *Flora Montiberica* 8: 61-64.
- MICELI, P. & F. GARBARÌ (1988). A contribution to cytotaxonomical knowledge of *Allium ebusitanum* Font Quer. *Lagascalia* 15(Extra): 433-440.
- MOLERO, J., M. MUS, J.A. ROSSELLÓ & J. VALLÈS (1993). Délimitation et variation infraspécifique de l'*Euphorbia maresii* Knoche (Euphorbiaceae). *Acta Bot. Gallica* 140(1): 69-79.
- MONTSERRAT, P. (1953). Aportación a la Flora de Menorca. *Collect. Bot. (Barcelona)* 3: 399-418.
- MORITZ, C. (1994). Defining 'evolutionarily significant units' for conservation. *Trends Ecol. Evol.* 9: 373-375.
- MUÑOZ GARMENDIA, F. & P. MONTSERRAT, M. LAÍNIZ & J.J. ALDASORO (1993). *Viola* L. In Castroviejo, S., C. Aedo, S. Cirujano, M. Lainz, P. Montserrat, R. Morales, F. Muñoz Garmendia, C. Navarro, J. Paiva & C. Soriano (eds.) *Flora iberica* 3: 276-317. Real Jardín Botánico, CSIC. Madrid.
- MUS, M. (1993). *Plans de Conservació dels Vegetals Amençats de Balears*. Documents Tècnics de Conservació. Servei de Conservació de la Naturalesa.
- MUS, M. (1995). Conservation of flora in the Balearic Islands. *Ecologia mediterranea* 21(1/2): 185-194.
- MUS, M., J.A. ROSSELLÓ & N. TORRES (1990). De flora balearica adnotationes (6-8). *Candollea* 45: 75-80.
- NARDI, E. (1983). Commentaria pteridologica. IV. De *Asplenio* balearico Shivas in Italia reperto. *Webbia* 36: 217-223.
- ORELL, J., J.L. GRADAILLE & L. VILLAR (1990). Sobre algunos *Polygonum* de Mallorca. *Collect. Bot. (Barcelona)* 18: 151-152.
- ORELL, J. & A.M. ROMO (1991). The genus *Viola* in the Balearic Islands. *Butll. Inst. Catalana Hist. Nat.* 59: 81-88.
- PALAU, P. (1976). Catàleg de la Flòrula de l'Illa de Cabrera i dels illots que l'envolten. *Treb. Inst. Catalana Hist. Nat.* 7: 5-103.
- PANGUA, E., C. PRADA & S. PAJARÓN (1992) A new *Asplenium* hybrid from Valencia (Spain) related to *A. majoricum* Litard. *Bot. J. Linn. Soc.* 108: 1-13.
- PASTOR, J. & B. VALDÉS (1983). Revisión del género *Allium* (Liliaceae) en la Península Ibérica e Islas Baleares. *Anales Univ. Hisp., Ser. Ciencias. Publ. Univ. de Sevilla*. Sevilla.
- PAU C. (1901) Relación de plantas menorquinas. *Bol. Soc. Esp. Hist. Nat.* 1: 207-215.
- PÉREZ CARRO, F.J. & M.P. FERNÁNDEZ ARECES (1992) *Asplenium x protomajoricum* hybrid nov. (*A. fontanum* x *A. petrarcae* subsp. *bivalens*) y precisiones corológicas sobre *A. majoricum* en el levante Español. *Anales Jard. Bot. Madrid* 49(2): 187-194.
- PERICAS, J., J.A. ROSSELLO & M. MUS (1987). De flora balearica adnotationes (1-5). *Candollea* 42: 393-398.
- PICHI SERMOLLI, R.E.G. (1986). *Asplenium balearicum* Shivas in Sardegna. *Boll. Soc. Sarda Sci. Nat.* 24: 149-162.
- PIGNATTI, S. (1955). Studi sulla flora e vegetazione dell'isola di Mallorca (Baleari). *Arch. Bot. (Forlì)* 31: 46-65.
- PLA, V., SASTRE, B. & LLORENS, L. (1992). *Aproximació al catàleg de la flora vascular de les illes Balears*. Universitat de les Illes Balears, Jardí Botànic de Sóller. Palma.
- PORTA, P. (1887). *Stirpium in insulis Balearicum anno 1885 collectarum enumeratio*. *Nuovo Giorn. Bot. Ital.* 19: 276-324.
- PUGET, G., M. STAFFORINI & N. TORRES (1995). Notes floristiques de les Illes Balears, V. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 38: 63-74.
- PUJADAS, A., J.A. ROSSELLO, P. BARCELO (1991). De flora balearica adnotationes (10). *Candollea* 46: 65-74.
- RAFFAELLI, M. & L. VILLAR (1987). Nota taxonómica y corológica sobre el *Polygonum romanum* Jacq. en el Mediterráneo Occidental. *Collect. Bot. (Barcelona)* 17: 47-53.
- RASBACH, H.; K. RASBACH & H.W. BENNERT (1987). *xAsplenoceterach barrancense* Bennert et Meyer (Aspleniaceae, Pteridophyta)-Neufunde und cytologische Untersuchungen. *Farnblätter* 17: 3-16.
- RASBACH, H, K. RASBACH, T. REICHSTEIN & H.W. BENNERT (1990). *Asplenium trichomanes* subsp. *coriaceifolium*, a new subspecies and two new intraspecific hybrids of the *A. trichomanes* complex (Aspleniaceae, Pteridophyta). I. Nomenclature and typification. *Willdenowia* 19: 471-474.
- RITA, J. (1987). Notas Pteridológicas.9. *Pilularia minuta* Durieu (Marsileaceae) en las islas Baleares. *Acta Bot. Malacitana* 12: 249-252.
- RITA, J. (1989-1990). el género *Romulea* Maratti (Iridáceas) en las Islas Baleares. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 33: 263-268.
- RITA, J., G. BIBILONI & L. LLORENS (1985). Notas florísticas de las Islas Baleares (I). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 29: 129-133.
- RODRÍGUEZ, J.J.(1879). Excursión botánica al Puig de Torrella (Mallorca). *Anales Soc. Esp. Hist. Nat.* 8: 39-64.
- RODRÍGUEZ, J.J. (1904). *Flòrula de Menorca*. Imp. Fabregues. Maó.
- ROMERO, T. (1998). *Agrimonia* L. In MUÑOZ GARMENDIA, F. & C. NAVARRO (eds.) *Flora iberica* 6: 369-374. Real Jardín Botánico-CSIC. Madrid

- ROMERO ZARCO, C. (1984). Revisión taxonómica del género *Avenula* (Dumort) Dumort (Gramineae) en la Península Ibérica e Islas Baleares. *Lagascalia* 12: 286-290.
- ROMERO ZARCO, C. (1998). *Vicia leucantha* Biv. (Leguminosae), en Baleares. *Anales Jard. Bot. Madrid* 56: 180-181.
- ROSSELLÓ, J.A. & G. ALOMAR (1987). Dos pteridófitos nuevos para la flora balear. *Acta Bot. Malacitana* 12: 256.
- ROSSELLÓ, J.A., P. CUBAS & A. REBASSA (1991). Two new *Asplenium* taxa from the Balearic Islands: *A. azomanes* and *A. tubalense* (= *A. azomanes* x *A. trichomanes* subsp. *quadrivalens*). *Rivasgodaya* 6: 115-128.
- ROSSELLÓ, J.A., P. CUBAS & N. TORRES (1992). An annotated check-list of the Balearic vascular Flora. I. (Pteridophyta-Coniferophytina). *Candollea* 47: 61-69.
- ROSSELLÓ, J.A., J.L. GRADAILLE, B. SASTRE, J. VICENS & A.E. SALVO (1989). *Dryopteris tyrrhena* Fraser-Jenk. & Reichstein en Baleares. Notas pteridológicas 21. *Acta Bot. Malacitana* 14: 255-258.
- ROSSELLÓ, J.A., M. MUS & M. MAYOL (1992). Una combinación nueva en *Brimeura* (Hyacinthaceae): *B. duvigneaudii* (L. Llorens) stat. nov. *Anales Jard. Bot. Madrid* 49(2): 293-294.
- ROSSELLÓ, J.A., M. MUS, N. TORRES, M. MAYOL & M.V. IBÁÑEZ (1990). De flora balearica adnotaciones (11-13). *Candollea* 48: 593-600.
- ROSSELLÓ, J.A., M. MUS & J.X. SOLER (1994) *Limonium ejulabilis* a new endangered endemic species from Majorca (Balearic Islands, Spain). *Anales Jard. Bot. Madrid* 51(2): 199-204.
- ROSSELLÓ, J.A., M. MUS, N. TORRES, M. MAYOL & M.V. IBÁÑEZ (1993). De flora balearica adnotaciones (11-13). *Candollea* 48: 593-600.
- ROSSELLÓ, J.A., J. PERICAS, G. ALOMAR & N. TORRES (1986). Notas Pteridológicas. 6. Atlas pteridológico de las Islas Baleares. *Acta Bot. Malacitana* 11: 294-302.
- ROSSELLÓ, J.A. & L. SÁEZ (1997). A new combination in *Rubia* L. (Rubiaceae). *Anales Jard. Bot. Madrid* 55(2): 479-480.
- ROSSELLÓ, J.A., L. SÁEZ & A. CARVALHO (1998) *Limonium carvalhoi* (Plumbaginaceae) a new endemic species from the Balearic Islands. *Anales Jard. Bot. Madrid* 56: 23-31
- ROSSELLÓ, J.A., L. SÁEZ & N. TORRES (1997). New combinations in Balearic plants. *Flora Montiberica* 7: 87-89.
- ROSSELLÓ, J.A. & M. SERRA (1987). *Asplenium balearicum* Shivas en Menorca. *Acta Bot. Malacitana* 12: 95-102.
- ROSSELLÓ, J.A. & L. SÁEZ (1998). Notes on some Balearic *Araceae*. *Acta Bot. Barcinon.* 44: 169-174.
- ROSSELLÓ, J.A. & L. SÁEZ (1999). New combinations in Balearic plants, II. *Anales Jard. Bot. Madrid* 56: 396.
- ROSSELLÓ, J.A., & L. SÁEZ (2001). Index Balearicum: An annotated check-list of the vascular plants described from the Balearic Islands. *Collect. Bot. (Barcelona)* 25(1): 1-192.
- ROSSELLÓ, J.A., L. SÁEZ & N. TORRES (1998). Fragmenta chorologica occidentalia, 6656-6662. *Anales Jard. Bot. Madrid* 56(1): 146.
- ROSSELLÓ, J.A., N. TORRES & L. SÁEZ (1999). A new *Biscutella* (Brassicaceae) species from the western Balearic Islands. *Bot. J. Linn. Soc.* 129: 155-164.
- SÁEZ, L. (2000). Una planta endèmica en perill d'extinció: *Thymus herba-barona* subsp. *bivalens*. *Bioma* 1: 8-10.
- SÁEZ, L. & P. FRAGA (1999). Noves aportacions al coneixement de la flora balear. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 42: 85-95.
- SÁEZ, L. & J.A. ROSSELLÓ (1996). *Limonium inexpectans* (Plumbaginaceae), a new apomictic species from Majorca (Balearic Islands). *Anales Jard. Bot. Madrid* 54: 285-289 (1996)
- SÁEZ, L. & J.A. ROSSELLÓ (2000). A new species of *Agrostis* (Gramineae) belonging to the *A. alpina* complex. *Bot. J. Linn. Soc.* 133(3): 359-370.
- SÁEZ, L., J.A. ROSSELLÓ & G. ALOMAR (1999) *Helianthemum scopulicolum* (Cistaceae), a new species from Mallorca (Balearic Islands, Spain). *Nordic J. Bot.* 19(4): 413-419.
- SÁEZ, L., J.A. ROSSELLÓ & A. CARVALHO (1998) *Limonium marisolia* L. Llorens (Plumbaginaceae) revisited. *Anales Jard. Bot. Madrid* 56(1): 33-41
- SÁEZ, L. & J. VICENS (1997). *Plantas vasculares del cuadrat UTM 31S DE80 Puig Major*. ORCA. Catàlegs Florístics locals 8. Institut d'Estudis Catalans. Barcelona.
- SANG T., D.J. CRAWFORD, S.C. KIM & T.F. STUESSY (1994). Radiation of the endemic genus *Dendroseris* (Asteraceae) on the Juan Fernandez Islands: Evidence from sequences of the ITS regions of nuclear ribosomal DNA. *Amer. J. Bot.* 81: 1494-1501.
- SANG T., D.J. CRAWFORD, T.F. STUESSY & M. SILVA (1995). ITS sequences and the phylogeny of the genus *Robinsonia* (Asteraceae). *Systematic Bot.* 20: 55-64.
- SANZ, J., MUS, M., & ROSSELLÓ, J.A. (2000). Volatile components variation in the *Teucrium marum* (Lamiaceae) complex from the Balearic Islands. *Bot. J. Lin. Soc.* 132: 253-261.
- SCHMITT, T. (1993). *Orchis simia* Lam. und *Orchis mascula* subsp. *ichnusae* Cor. zwei bemerkenswerte Orchideen für Mallorca. *Ber. Arbeitskrs. Heim. Orchid.* 10(2): 30-33.
- SCHOTSMAN, H.D. (1977). Callitriches de la région méditerranéenne. Nouvelles observations. *Bull. Centr. Etudes Rech. Sci. Biarritz* 11: 241-312.
- SCHOTSMAN, H.D. & C.H. ANDREAS. (1980). Callitriches de la région méditerranéenne. III.- Observations personnelles et nouvelles remarques sur les espèces des Îles Baléares (Menorca et Mallorca). *Bull. Centr. Etudes. Rech. Sci. Biarritz* 13: 77-88.
- SHEELY D.L. & T.R. MEAGHER (1996). Genetic diversity in micronesian island populations of the tropical tree *Camponosperma brevipetiolata* (Anacardiaceae). *Amer. J. Bot.* 83: 1571-1579.

- STAFLEU, F.A. & R. S. COWAN (1976-1988). *Taxonomic literature* ed. 2. *Regnum Veg.* Vols. 94, 98, 105, 110, 112, 116. The Hague/Boston.
- STEARNS, W. (1984). The genus *Allium* (Alliaceae) on the Pityusic Islands. In: H. Kuhbier, J.A. Alcover & C. Guerau d'Arellano (edit.), *Biogeography and Ecology of the Pityusic Islands*: 171-184. The Hague.
- STEBBINS, G.L. & M. ZOHARY (1959). Cytogenetic and evolutionary studies in the genus *Dactylis*. I. Morphology, distribution and interrelationships of the diploid subspecies. *Univ. Calif. Publ. Bot.* 31: 1-40.
- STUESSY T.F. & M. ONO (1998) *Evolution and speciation of island plants*. Cambridge University Press, Cambridge.
- SUSANNA, A. (1987). *Femeniasia*, novus genus *Carduearum*. *Collect. Bot. (Barcelona)* 17: 83-88.
- TALAVERA, S. (1979). Revisión de la Sect. *Erectorefractae* Chowdhuri del género *Silene* L. *Lagascalia* 8: 135-164.
- TALAVERA, S. (1990). *Silene* L. In Castroviejo, S., M. Laínz, G. López González, P. Montserrat, F. Muñoz Garmendia, J. Paiva & L. Villar (eds.) *Flora iberica* 2: 313-406. Real Jardín Botánico, CSIC. Madrid.
- TALAVERA, S. (1999) *Genista* L. In Castroviejo, S., S. Talavera, C. Aedo, C. Romero Zarco, L. Sáez, F.J. Salgueiro & M. Velayos (eds.). (1999). *Flora iberica*. Vol. 7(1). Real Jardín Botánico, CSIC. Madrid.
- TALAVERA, S. & F. MUÑOZ GARMENDIA (1989). Sinopsis del género *Silene* L. (Caryophyllaceae) en la península Ibérica y Baleares. *Anales Jard. Bot. Madrid* 45: 407-460.
- TALAVERA, S. & F.J. SALGUEIRO (1999). Sobre el tratamiento de la tribu *Cytiseae* Bercht. & J. Presl (Papilioideae, Leguminosae) en Flora Iberica. *Anales Jard. Bot. Madrid* 57: 200-218.
- TERRISE, J. (1984). Sur la présence de *Gennaria diphylla* aux Baléares. *Bull. Soc. Bot. Centre-Ouest n.s.* 15: 45-46
- TORRES, N. (1981). Nota sobre plantas de les Pitiüses. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 25: 179-184
- TORRES, N., G. ALOMAR, J.A. ROSSELLÓ & A. PUJADAS (1986). Notes floristiques baleàriques. 2. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 30: 145-154.
- TORRES, N., & C. GUERAU D'ARELLANO (1983). *Urginea fugax* (Moris) Steinh. i *Allium cupani* Rafin ssp. *hirtovaginatum* (Munth.) Stearn a les illes Pitiüses. *Collect. Bot. (Barcelona)* 14: 625-630.
- TORRES, N., L. SÁEZ, J.A. ROSSELLÓ & C. BLANCHÉ (2000). A new *Delphinium* (Ranunculaceae) from the Balearic Islands. *Bot. J. Linn. Soc.* 133: 371-377.
- TORRES, N., L. SÁEZ, M. MUS & J.A. ROSSELLÓ (2001). The taxonomy of *Galium crespianum* J.J. Rodr. (Rubiaceae), a Balearic Islands endemic, revisited. *Bot. J. Linn. Soc.* 136: 313-322.
- SOEST, J.L. VAN (1961). Quelques nouvelles espèces de *Taraxacum*, natives d'Europe. *Acta Bot. Neerl.* 10: 280-306.
- UBERA, J.L. & B. VALDÉS (1983). Revisión del género *Nepeta* (Labiatae) en la Península Ibérica e Islas Baleares. *Lagascalia* 12: 3-80.
- VALDÉS, B. (1970). Revisión de las especies de *Linaria* con semillas aladas. Publ. de la Univ. de Sevilla. *Anales Univ. Hispalense, Ser. Ciencias* 7. Sevilla.
- VALDÉS, B. (1993). *Matthiola* R.Br. In Castroviejo, S., C. Aedo, C. Gómez Campo, M. Laínz, P. Montserrat, R. Morales, F. Muñoz Garmendia, G. Nieto Feliner, E. Rico, S. Talavera & L. Villar. (eds.) *Flora iberica* 4: 86-97. Real Jardín Botánico-CSIC. Madrid.
- VALDÉS, B. (2000). *Lotus* L. In. Talavera, S., C. Aedo, S. Castroviejo, A. Herrero, C. Romero Zarco, F.J. Salgueiro & M. Velayos. (eds.) *Flora iberica* 7(2): 776-812. Real Jardín Botánico-CSIC. Madrid.
- VICENS, J. (1988). *Bupleurum tenuissimum* L. a les illes Balears. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears* 31: 143-144.
- VICENS, M. (1999). Pla de recuperació de *Ligusticum huteri* Porta. *Quaderns de Natura* 6. Conselleria de Medi Ambient.
- VILLAR, L. (1987). Nota corològica, nomenclatural y taxonómica sobre el género *Polygonum* L. en la Península Ibérica. *Anales Jard. Bot. Madrid* 44: 180-186.
- VOGT, R. (1991). Die Gattung *Leucathemum* Mill. (Compositae-Anthemideae) auf der Ibersichen Halbinsel. *Ruizia* 10.
- WALTER, K.S. & GILLET, H.J. (eds.) (1998). *1997 UICN Red List of Threatened Plants*. Compiled by the World Conservation Monitoring Centre. UICN - The World Conservation Union, Gland, Switzerland and Cambridge.
- WALTERS S.M. (1978). British endemics. In: *Essays in Plant Taxonomy* (ed. Street HE), pp 263-273. Academic Press, London.
- WATKINSON, E. (1976). *A Guide to bird-watching in Majorca*. Estocolm.
- WENDEL J., A.E. PERCIVAL (1990). Molecular divergence in the Galapagos Islands-Baja California species pair, *Gossypium klotzschianum* and *G. davidsonii* (Malvaceae). *Pl. Syst. Evol.* 171: 99-115.
- WILLKOMM, M. (1876). Index plantarum vascularium quas in itineris vere 1873 suscepto in insulis Balearibus, legit et observavit Mauritius Willkomm. *Linnaea* 40: 1-134.
- WITTENBERG, G. (1976). *Gennaria diphylla* Parl. auf Formentera- neu für die Balearen. *Linzer Biol. Beitr.* 8: 329-331.
- WYSE, P.S. & J.R. AKEROYD (1994). *Guidelines to the followed in the design of plant conservation or recovery plants*. Nature and environment 68. Cuncil of Europe. Estrasburg.
- ZELTNER, L. (1978). Recherches sur le *Centaurium bianoris* (Sennen) Sennen. *Rev. Biol. Ecol. Médit.* 5: 51-57.

9. Glossari

acicular: de forma d'agulla.

actinomorfa: dit dels òrgans que presenten tres plans de simetria o més, de manera que les peces es disposen de manera més o menys radial.

aculi: excrescència rígida originada exclusivament a partir de teixits epidèrmics.

acumen: punta amb què terminen algunes fulles o certs òrgans foliacis, independentment de la seva consistència. Deriv.: acuminat.

adventicià: terme que s'aplica, entre d'altres, a les plantes que no són pròpies d'una localitat determinada, sinó que han estat portades de manera fortuïta, o de manera involuntària per l'home.

ala: expansió laminar d'un òrgan.

altern-a: dit dels òrgans que es disposen als dos costats d'un eix.

amplexicaule: dit de les fulles i dels òrgans laminars que abracen la tija per la seva base.

androceu: conjunt d'estams (i estaminodis, si és el cas) d'una flor.

antera: part superior de l'estam que conté el pol·len.

antesi: conjunt de tot el desenvolupament floral, des de l'instant d'obrir-se la flor fins que aquesta es marceix.

àpex: extrem superior d'un òrgan.

apical: que es troba disposat a l'àpex, terminal.

apomictic: relatiu al fenomen de l'apomixis.

apomixi: fenomen mitjançant el qual es produeix un embrió viable sense fecundació prèvia.

aqueni: fruit sec indehiscent amb una sola llavor no soldada al pericarp i generalment amb la coberta poc consistent.

aresta: apèndix rigid i més o menys filiforme.

arvense: planta típica de zones cultivades.

asteriforme: de forma d'estrella.

atenuat-ada: òrgan que es fa estret de manera gradual.

aurícula: apèndix foliaci de forma més o menys semblant a una orella. Deriv.: auriculat-ada.

axil·la: Fons de l'angle superior que forma una fulla, bràctea, etc., amb l'eix caulinar en què es troba inserta.

baia: fruit indehiscent, carnós, de llavors incloses dins de la polpa.

bilabiata-ada: que presenta dues parts en forma de llavi.

bífida: dit de l'òrgan dividit en dos lòbuls fins a menys de la meitat de la seva longitud.

bilateral: dit de les flors, calzes, corol·les, etc. que tenen únicament dos plans de simetria perpendiculars entre si.

bràctea: òrgan foliaci situat en les proximitats de les flors i de les inflorescències. Es diferencia de les fulles normals per la seva forma, mida i color.

bractèoles: bràctea secundària, generalment disposada sobre el pedicel floral o de la inflorescència.

calicle: conjunt d'hipsofil·les o apèndixs estipulars dels sèpals que, situats vora la part externa del calze, donen la impressió d'un verticil calicinal suplementari.

calze: envolta externa de la flor, format per sèpals, generalment de color verd.

campanulat-ada: en forma de campana.

canaliculat-ada: que presenta petits canals.

càpsula: fruit sec, procedent de la soldadura de varis carpels, que al madurar s'obre deixant lliures les llavors.

carenat-da: òrgan que té cantells més o menys sortints.

carpel: estructura d'origen foliar portadora dels primordis seminals.

carpòfor: prolongació pedunculiforme del receptacle d'algunes flors, que sosté el gineceu, i més tard el fruit.

catafil·le: en la successió foliar de les tiges, les fulles inferiors situades entre els cotiledons i els nomofil·les o fulles propiament dites. Es consideren també catafil·les les esquames de les gemmes hivernants; les d'alguns bulbs; les dels rizomes, etc.

caudícula: pedicel dels pol·linis

caulescent: que presenta una tija aparent.

caulinar: relatiu a la tija.

cili: cada un dels pèls o apèndixs filiformes que constitueixen en el seu conjunt una franja marginal en un òrgan determinat. Deriv.: ciliat.

cima: inflorescència que presenta els eixos primaris i secundaris acabats en una flor.

compost-a: dit de les fulles formades per porcions laminars independents denominades foliols.

comprimit-da: òrgan que, tot i que podria ser globós, presenta una secció el·líptica o laminar.

concolor: del mateix color.

concrecent: dit dels òrgans que creixen soldats entre si.

conduplicat-da: dit de l'òrgan que es troba doblegat sobre si mateix en sentit longitudinal.

connectiu: part mitjana, estèril, de l'antera, que connecta les dues teques, al mig de la qual normalment s'insereix el filament de l'estam.

connivent: dit dels òrgans que es posen en contacte pel seu àpex.

cordat-ada: cordiforme.

cordiforme: en forma de cor.

corimbe: inflorescència en la qual totes les flors assoleixen una mateixa alçada encara que els seus pedicels neixen en distinta posició al llarg de la tija.

corimbós-a: en forma de corimbe.

corol·la: verticil intern del periant de les flors heteroclamídies, constituïts per pètals (antofil·les) i envoltat pel calze.

corologia: relatiu a la localització geogràfica o a l'àrea de distribució.

cras-sa: carnós, suculent. Deriv.: crassiforme.

crenat: festoneat, orlat, provist de festons.

crenulat-lada: que presenta petits fistons.

cuneat-ada: cuneiforme.

cuneiforme: en forma de tascó.

decumbent: dit de la planta o de les tiges no erectes, que creixen amb tendència a posar-se sobre el terra.

decurrent: dit de les fulles sèssils el limbe de les quals s'estén cap avall, unit a la tija.

decusat-a: dit de les fulles oposades en què cada parell es disposa en un pla longitudinal que constitueix un angle recte amb el dels parells immediats.

deflex-a: girat cap avall.

dentat-ada: dit dels òrgans els marges dels quals presenten sortints en forma de dent.

denticulat-ada: que està finament dentat.

dialipètal-a: de pètals lliures.

dialisèpal-a: de sèpals lliures.

dicasi: cima en la qual cada eix produeix dues branques oposades.

dicòtom-a: que es divideix en dos eixos, generalment equivalents.

dídím-a: dit dels òrgans o parts orgàniques que formen parella.

difús-a: lax.

dioic-a: dit de les plantes que tenen els òrgans sexuals femenins i masculins en individus distints.

diploide: dit de la fase d'un cicle biològic en què les cèl·lules són diploides, o de la cèl·lula el nucli de la qual presenta 2n cromosomes.

divaricat-ada: terme que s'aplica a les branques o les seves divisions i a altres eixos secundaris que formen amb el principal un angle molt obert.

drupa: fruit més o menys carnós que presenta l'endocarp llenyós.

eglandular: desprovisat de glàndules.

embeinador-a: que envolta o abraça la tija.

endèmic-a: dit del tàxon (espècie, subespècie, gènere, família, etc.) que viu exclusivament en una àrea geogràfica determinada.

enter-a: dit dels òrgans laminars de marges regulars, sense dents ni sortints ni entrants.

entrenús: espai de tija entre dos nusos consecutius.

epicarp: part externa del pericarp.

epifitisme: una planta és utilitzada com a suport físic per altres plantes.

epigeu: que viu per damunt del sòl.

epiquil: en alguns gèneres d'orquídiades, part apical del label, separada de la part basal (hipoquil) per una estretor o constricció. Sovint és mòbil, com articulada.

equinulat-ada: que presenta la superfície coberta d'agullons o petites pues.

erecte-a: recte, no corb.

erijat-a: cobert de pèls rígids.

escabre-a: raspós, amb tricomes curts i rígids que poden apreciar-se al tacte.

escàbrid-a: lleugerament aspre o escabre.

escariós-a: dit dels òrgans de consistència membranàcia i més o menys seca, generalment translúcids.

espatulat-ada: amb forma d'espàtula.

esperó: prolongació tubulosa i tancada d'algunes flors.

espiga: inflorescència racemosa simple, de flors sèssils o subsèssils disposades al llarg d'un eix.

esquizocarp: fruit indehiscent provinent d'un pistil pluricarpelar que en madurar es descomposa en parts (mericarps) cadascuna dels quals conté una sola llavor.

estam: cadascun dels òrgans masculins d'una flor.

estigma: part apical del pistil, la seva funció és la captació del pol·len.

estil: prolongació de l'ovari que sosté l'estigma.

estípula: apèndix, generalment foliaci, que presenten algunes fulles als dos costats del seu punt d'inserció.

exert-a: que sobresurt d'un òrgan.

extrors: cap a fora, oposat a intrors.

fascicle: conjunt d'òrgans que neixen agrupats en un mateix feix. Deriv.: fasciculat-ada.

filament: part inferior de l'estam que sosté l'antera.

fimbriat-ada: que presenta una franja de segments molt estrets.

flabel·lat-ada: que presenta una forma en ventall obert.

flexuós-a: que presenta curvatures en diversos sentits.

foliaci-a: que presenta l'aspecte de les fulles.

foliar: relatiu a les fulles.

folíol: dit de la làmina foliar articulada sobre el raquis d'una fulla o sobre les divisions del mateix.

fruit: òrgan de les angiospermes format per un o més carpels. Està constituït pel pericarp i per les llavors.

gamopètal-a: dit dels pètals soldats.

gamosèpal-a: dit dels sèpals soldats.

geniculat-ada: curvat o articulat.

gibositat: gep o protuberància en forma de bossa.

gineceu: conjunt dels òrgans femenins d'una flor.

glabre-a: desproveït de pèls.

glabrescent: gairebé glabre.

glàndula: petita vesícula que conté essències.

glandulós-osa: que és cobert de glàndules.

glauc-a: de color verd clar o verd grisenc

gluma: cadascun dels hipsofil·les estèrils que solen trobar-se frontats a la base de les espiguetes de les gramínies.

halòfil: planta que tolera les condicions salines.

hemiparàsit-a: planta que pot viure lliurement realitzant la fotosíntesi o bé parasitar a un hoste. És una planta paràsit fotosintètica (almenys en una part del seu cicle vital) que obté aigua i nutrients a partir del xilema de l'hoste.

hermafrodita: dit de la flor que presenta androceu i gineceu.

heteroclamidi·ídia: amb el calze diferent de la corol·la.

heteròtrof-a: ésser viu incapaç de sintetitzar hidrats de carboni, i per tant ha d'aconseguir substàncies orgàniques a partir de fonts externes (com ara una altra planta). Saprofitisme, micotrofisme i parasitisme són diverses formes de heterotrofisme.

higròfil-a: dit de les plantes o comunitats que es fan en llocs molt humits.

hipògin-ògina: dit de la flor d'ovari súper.

hipoquil: en alguns gèneres d'orquídiades, part basal del label, separada de la part apical (epiquil) per una estretor o constricció. Sovint és mòbil o articulada.

hipsofil·le: òrgan foliaci situat entre els nomofil·les (les fulles normals) i els antofil·les (les fulles modificades que integren la flor).

hirsut-a: dit de l'òrgan cobert de pèls llargs i més o menys flexuosos.

híspid-a: dit de l'òrgan cobert de pèls rígidos, quasi punxents.

holoparàsit: paràsit no fotosintètic que obté aigua i nutrients a partir del xilema de l'hoste i productes de la fotosíntesi també a partir del floema de l'hoste.

hoste: planta que proporciona nutrició a una planta paràsita infectant.

inclús-a: dit dels estams i dels estils que no sobresurten de la corol·la.

indehiscent: que no s'obre de manera espontània.

ínfer-a: dit de l'ovari o gineceu que ocupa una posició inferior respecte a la resta de peces florals, el contrari de súper.

inflorescència: conjunt de flors disposades sobre ramificacions de la tija de formes diverses.

intrors-a: cap a dins, oposat a extrors.

involucel·le: conjunt de bràctees que embolcallen una inflorescència parcial.

involucre: conjunt de bràctees denominades involucrals que envolten una flor o una inflorescència.

involut: amb els marges enrotllats vers la cara superior.

label: pètal de forma i coloració generalment peculiar de les orquídiides, originàriament superior, però situat normalment en posició inferior per torsió de l'eix floral.

lanceolat-ada: en forma de llança.

lema: glumel·la inferior de l'espigueta de les gramínies, corresponent a una bràctea fèrtil, florífera.

lignificat-ada: dit de l'òrgan que es troba endurit amb lignina.

lígula: corol·la en forma de llengua de les flors d'algunes compostes. També s'aplica aquest terme a l'apèndix membranaci que presenten algunes plantes (típicament les gramínies) a la zona d'inserció entre la beina foliar i el limbe.

limbe: part laminar d'una fulla o d'un òrgan foliaci.

linear: dit de la fulla o d'un òrgan foliaci relativament llarg i molt estret, amb els marges quasi paral·lels.

llavi: cadascuna de les parts ben diferenciades d'un calze o d'una corol·la comparables als llavis d'una boca.

llavor: òrgan per mitjà del qual es disseminen les fanerògames. Consta d'un embrió acompanyat de teixits nutritius i envoltat de cobertes protectores.

lliure: dit de les peces florals que no es troben soldades entre elles ni amb altres de contigües.

lòcul: cadascuna de les cavitats de què consta un ovari o el fruit.

lodícula: cadascuna de les dues esquametes, generalment incolores, que es troben davant de la pàlea i per damunt de la lema. Sinònim de glumel·lula.

maculat-ada: que té màcules o tanques.

mericarp: fragment en què es descomposa de manera espontània un fruit.

mesocarp: part mitjana del pericarp, compresa entre l'epicarp i l'endocarp.

micorriza: associació simbiòtica entre arrels d'una planta vascular i un fong.

micòtrof-a: terme que s'aplica a plantes que constitueixen micorrícies i que necessiten del fong micorríctic per tal d'atendre la seva nutrició. Les plantes micòtrofes obligades són les que no poden passar sense el fong, mentre que les micòtrofes facultatives poden prescindir-ne.

monoic-a: dit dels organismes amb flors unisexuals que tenen ambdós tipus de flors sobre la mateixa planta

monosperm-a: que conté una sola llavor.

monotípic: gènere o família que compta amb una sola espècie.

mucronat-ada: dit de l'òrgan que acaba en una punta curta i estreta.

mútic-a: òrgan desprovist d'aresta o mucró terminal.

napiforme: amb forma de nap.

naturalizada: planta que no éssent originària d'un país o zona biogeogràfica hi creix com si fós autòctona.

nectari: òrgan que produeix nèctar.

nitròfil-a: qualificatiu ecològic aplicat a les plantes i comunitats que requereixen substrats rics en nitrogen.

nòduls: algunes angiospermes, especialment les lleguminoses, tenen capacitat de fixar el nitrogen atmosfèric per mitjà de bacteris simbiòtics que viuen en unes estructures de les arrels de la planta anomenades nòduls. El tipus de bacteri més comú que forma aquests nòduls pertany al gènere *Rhizobium*. Els nòduls de les arrels poden ser, en ocasions, confosos amb haustoris de plantes paràsites.

núcula: fruit sec indehiscent, amb una única llavor no soldada al pericarp i generalment amb la coberta consistent.

oblanceolat-a: en forma de punta de llança invertida.

oblongo-a: de forma allargada.

obovat-ada: de forma ovada invertida.

obtús-a: dit de la fulles i d'altres òrgans laminars els marges dels quals fan un angle obtús o bé són arrodonits a l'àpex.

oposat-ada: dit dels òrgans que es disposen de manera encarada, dos a dos en cada nus.

orbicular: de contorn circular.

ovari: part basal del pistil, en la qual es troben els primordis seminals.

ovat-ada: en forma d'ou.

ovoide: en forma d'ou.

paladar: en algunes corol·les, replec del llavi inferior que tanca l'obertura.

pàlea: terme utilitzat en botànica per designar òrgans i parts molt diverses: 1) esquames presents al receptacle d'algunes compostes, 2) tricomes laminars del peciol de les falgueres, 3) glumela superior de l'espigueta de les gramínies.

palmat-ada: dit de la fulla o òrgans laminars que presenten lòbuls o segments més o menys divergents entre si, com els dits d'una mà oberta. També s'aplica a la nerviació en la qual els nervis principals surten de la base del limb.

panícula: inflorescència racemosa composta, de forma piramidal. Raïm de raïms.

paràsit: ésser viu que es nodreix a expenses d'organismes vius, tant animals com plantes. El parasitisme és resultat d'una associació simbiòtica per mitjà de la qual un organisme obté, almenys, part de la seva nutrició directament d'un altre organisme. En plantes, una definició restrictiva inclou només paràsits amb connexions haustorials a altres plantes, no micotròfiques.

peciòl: estructura, més o menys semblant a la tija, que soporta la làmina d'una fulla.

pedicel: peduncle d'una flor aïllada o d'una inflorescència.

pedunculat-ada: provist de peduncle, peciòl o peu.

pèndul-a: penjant.

perennant: dit de la planta anual que, en determinades circumstàncies, pot convertir-se en perenne.

perenne: dit de les plantes que viuen més de dos anys.

periant: envoltura formada per les peces estèrils (sèpals i pètals) que protegeixen les parts reproductores de la flor. Conjunt del calze i corol·la.

pericarp: conjunt de teixits externs del fruit, que recobreixen les llavors.

perigoni: periant format per peces totes iguals. Es compon d'un tub perigonal i de lòbuls perigonals.

pètal: cadascuna de les peces que constitueixen la corol·la.

petaloide: amb aspecte de pètal.

pinna: segment de primer ordre d'una fulla composta, sinònim de folíol.

pinnat-ada: provist de pinnes.

pinnatifid-a: dit de la fulla i d'altres òrgans laminars pinnats en el qual les divisions no ultrapassen la meitat de la distància entre el contorn del limbe i el nervi medial.

pinnatipartit-da: dit de la fulla i d'altres òrgans laminars pinnats en el qual les divisions no ultrapassen la meitat de la distància entre el contorn del limbe i el nervi medial, però sense assolir aquest nervi.

pinnatisecte-a: dit de la fulla i d'altres òrgans laminars pinnats en el qual les divisions assoleixen el nervi medial.

pínnulla: segment de darrer ordre d'una fulla composta.

piriforme: en forma de pera.

pistil: òrgan format per un carpel o per un conjunt de carpels i que compta, generalment, d'ovari, estil i estigma.

pluricarpelar: que consta de més d'un carpel.

pol·len: micròspora de les fanerògames, originada a l'interior de l'estam.

pol·lini: òrgan, en forma de maça, format pels grans de pol·len units per una substància cèria i sostinguts pels pedicels anoments caudícula.

poliploide: dit de la cèl·lula euploide el nucli de la qual té una dotació cromosòmica múltiple en tres o més vegades de l'haploide (n) i també a l'organisme les cèl·lules del qual són poliploides.

polisperm-a: que conté nombroses llavors.

primordi seminal: corpuscle, generalment ovoide, que es forma sobre la placenta o sobre la fulla carpelar, i que consta de nucel·la i d'un o dos teguments que l'envolten per tot arreu excepte a l'apex, on resta un canalicle. Del primordi seminal, després de la fecundació de l'ovocèl·lula, es forma la llavor.

procumbent: planta estesa, amb les tiges que arrosseguen pel terra però sense arrelar.

psammòfil-la: qualificatiu ecològic de les plantes que requereixen sòls arenosos per al seu desenvolupament.

pubèrul-a: cobert de pèls molt fins, curts i escassos.

pubescent: cobert de pèls curts i fins.

raïm: inflorescència composta d'un eix indefinit de creixement, amb les flors més joves a l'apex i les velles a la base, totes elles disposades sobre un pedicel. Deriv.: racemiforme.

radiat-ada: actinomorfe.

radicant: que produeix arrels.

raquis: nervi medial d'una fulla composta.

receptacle: part axial més o menys eixemplada sobre què es disposen els diversos verticils d'una flor.

reflex-a: dirigit cap a l'exterior i cap avall.

regular: actinomorfe.

reniforme: òrgan amb forma de ronyó.

reptant: que creix estirat sobre el sòl, emetent arrels.

retinacle: en la flor de les orquídiades, corpuscle nectarífer viscos que es troba a la base de les caudícules.

retrors-a: dirigit cap a la base de l'òrgan en què s'insereix.

retús-a: d'apex una mica emarginat.

revolut-a: amb els marges enrollats vers la cara inferior.

ritidoma: conjunt de teixits morts, situats a l'exterior dels estrats del súber, que recobreixen els troncs, branques i arrels dels arbres o arbusts.

rizoma: tija subterrània, normalment allargada i de creixement horitzontal amb rels i brots foliacis que actua com a òrgan de resistència durant l'estació desfavorable.

rostell: lòbul mitjà de l'estigma de les orquídiades, que sovint té forma de bec.

runcinat-ada: dit dels òrgans laminars partits en lòbuls profunds i arquejats vers la base.

rupícola: dit de l'aplanta que creix als penyals.

sagitat-ada: en forma de sageta.

sapròfit-a: organisme que es nutreix de matèria orgànica en descomposició. No existeixen, tècnicament, fanerògames sapròfites, únicament fongs.

segment: cadascuna de les parts que es distingeixen en el limbe d'una fulla profundament dividida.

seminal: relatiu a la llavor o present en ella.

sèpal: cadascuna de les parts que constitueixen el calze.

sepaloid: amb aspecte de sèpal.

septe: tabic.

serrat-ada: dit de les fulles o altres òrgans els marges dels quals presenten dents agudes i pròximes.

serrulat-ada: finament serrat.

sèssil: dit de l'òrgan que es troba ajagut, sense peu, pedúncle o pecíol.

seta: pel rígid i llarg com una cerra. Deriv.: setaci.

simbiosi: vida en comú de dos o més organismes. Els participants d'aquesta associació s'anomenen simbiotes. La simbiosi inclou associacions més específiques com parasitisme, mutualisme, neutralisme (parasimbiosi), comensalisme, etc.

subsèssil: gairebé sèssil.

subulat: estrenyent-se cap l'apex fins a acabar en una punta fina i allargada.

súber: teixit secundari, caulinar o radical, de funció protectora, que substitueix l'epidermis.

sufruticós-osa: subarbustiu, generalment només lignificada a la seva base.

súper-ra: dit de l'ovari o gineceu que ocupa una posició superior respecte a la resta de peces florals, el contrari d'infer.

tàxon: unitat taxonòmica de qualsevol jerarquia segons l'acord del Congrés Internacional de Botànica d'Estocolm.

taxonomia: dins de la botànica, la ciència que s'ocupa de la classificació de les plantes.

teca: cadascuna de les dues meitats en què sol estar dividida una antera.

tèpal: dit del conjunt de pètals i sèpals quan aquests són de color i consistència similars.

tija: part de l'eix d'una planta que porta les fulles i les flors.

toment: pilositat curta i densa. Deriv.: tomentós.

trilobat-ada: que presenta tres lòbuls

truncat-ada: dit de les fulles i altres òrgans terminats en una vora o secció transversal recta o plana, com si haguessin estat escapçats.

tubercle: porció de la tija engruixada en major o menor mesura i subterrània.

tuberós-sa: que té tubercles.

umbel·la: inflorescència racemosa en la qual tots els pedicels florals parteixen d'un mateix punt, tenen la mateixa longitud i assoleixen la mateixa altura.

ungla: part inferior dels pètals de les corol·les dialipètals, generalment més estreta que la làmina.

vascular: planta que posseeix teixit conductor amb cèl·lules allargades anomenades vasos. Són plantes vasculars les fanerògames i els pteridòfits.

verticil: conjunt d'òrgans que neixen al mateix nivell d'un eix.

vil·lós-a: òrgan provist de pèls, éssent aquests no molt fins (en aquest cas serien pubescents) ni massa gruixuts (cas en el qual serien hispids).

viscós: enganxós i glutinós.

vivaç: planta d'òrgans epigeus anuals, que es conserven gràcies als seus rizomes, tubercles o bulbs.

zigomorf-a: dit d'un òrgan, o d'un organisme sencer, que presenta simetria bilateral, això és, un únic pla de simetria.

10. Annex

Relació d'espècies que es troben incloses al Conveni de Berna (1991), al Catàleg nacional d'espècies amenaçades (1990), a la Directiva d'hàbitats del Consell d'Europa (1992) i/o al Catàleg balear d'espècies vegetals amenaçades (1990). Per a cadascun d'ells s'indica, entre parèntesi, el número de tàxons inclosos.

TAXON	FIGURA LEGAL			
	Conveni de Berna (24)	Reial decret (14)	Directiva hàbitats (18)	Catàleg balear d'espècies amenaçades (38)
<i>Acer granatense</i>				+
<i>Apium bermejoi</i>	+	+	+	
<i>Allium grosii</i>	+		+	
<i>Anthyllis histrix</i>	+		+	
<i>Asperula pauii</i>				+
<i>Brimeura duvigneaudii</i>				+
<i>Buxus balearica</i>				+
<i>Chamaerops humilis</i>				+
<i>Cymbalaria aequitriloba</i> subsp. <i>fragilis</i>				+
<i>Cymodocea nodosa</i>	+			
<i>Daphne rodriguezii</i>	+	+	+	
<i>Dianthus rupicola</i>	+		+	+
<i>Digitalis minor</i> (1)				+
<i>Diploaxis ibicensis</i>	+		+	
<i>Dorycnium fulgurans</i>				+
<i>Euphorbia fontqueriana</i>				+
<i>Euphorbia margalidiana</i>	+	+	+	
<i>Femeniasia balearica</i>	+	+	+	
<i>Genista dorycnifolia</i>	+		+	+
<i>Helianthemum caput-felis</i>	+		+	
<i>Helianthemum organifolium</i>				+
<i>Ilex aquifolium</i>				+
<i>Kosteletzkya pentacarpa</i>	+		+	
<i>Carduncellus dianius</i>		+		
<i>Coristospermum huteri</i> (2)				+
<i>Limonium antoni-llorensii</i>				+
<i>Limonium fontqueri</i>				+
<i>Limonium magallufianum</i>		+		
<i>Limonium majoricum</i>		+		
<i>Limonium pseudodyctiocladon</i>		+		
<i>Linaria aeruginea</i> subsp. <i>pruinosa</i>				+
<i>Lysimachia minoricensis</i>	+	+		
<i>Marsilea strigosa</i>	+		+	

TÀXON	FIGURA LEGAL			
	Conveni de Berna	Reial decretó	Directiva hàbitats	Catàleg balear d'espècies amenaçades
<i>Myrtus communis</i>				+
<i>Medicago citrina</i>		+		
<i>Naufraga balearica</i>	+	+	+	
<i>Orchidaceae</i>				+
<i>Orchis palustris</i>				+
<i>Otanthus maritimus</i>				+
<i>Paeonia cambessedesii</i>	+		+	+
<i>Pancratium maritimum</i>				+
<i>Pilularia minuta</i>	+			
<i>Pimpinella bicknellii</i>				+
<i>Pinus halepensis</i> var. <i>ceciliae</i>				+
<i>Posidonia oceanica</i>	+			
<i>Primula acaulis</i> subsp. <i>balearica</i> (3)				+
<i>Ranunculus weyleri</i>	+	+	+	
<i>Rhamnus alaternus</i>				+
<i>Santolina chamaecyparissus</i>				+
<i>Saxifraga corsica</i> subsp. <i>cossoniana</i>				+
<i>Silene cambessedesii</i>				+
<i>Silene hifacensis</i>	+	+	+	
<i>Tamarix</i>				+
<i>Taxus baccata</i>				+
<i>Teucrium marum</i> subsp. <i>occidentale</i>				+
<i>Thymus herba-barona</i> subsp. <i>bivalens</i> (4)				+
<i>Thymus richardii</i> (s.l.)				+
<i>Trapa natans</i> (5)	+			
<i>Viburnum tinus</i>				+
<i>Vicia bifoliolata</i>	+	+	+	
<i>Viola jaubertiana</i>	+		+	+
<i>Vitex agnus-castus</i>				+
<i>Zostera marina</i>	+			

(1) Al Decret apareix com *Digitalis dubia*

(2) Al Decret apareix com *Ligusticum lucidum*

(3) Al Decret apareix com *Primula acaulis*

(4) Al Decret apareix com *Thymus herba-barona*, ja que encara no havia estat descrita la subespècie endèmica de Mallorca.

(5) Espècie extingida a les Illes Balears

11. Índex alfabètic de tàxons

<i>Agrostis barceloi</i>	163	<i>Echinophora spinosa</i>	42
<i>Allium sphaerocephalon</i> subsp. <i>ebusitanum</i>	148	<i>Elatine macropoda</i>	76
<i>Amelanchier ovalis</i>	131	<i>Eleocharis acicularis</i>	152
<i>Andrachne telephioides</i>	77	<i>Equisetum arvense</i>	28
<i>Anthemis secundirramea</i> subsp. <i>secundirramea</i>	48	<i>Erodium maritimum</i>	94
<i>Anthriscus caucalis</i>	38	<i>Euphorbia dracunculoides</i> subsp. <i>inconspicua</i>	78
<i>Apium bermejoi</i>	39	<i>Euphorbia fontqueriana</i>	79
<i>Arenaria bolosii</i>	59	<i>Euphorbia maresii</i> subsp. <i>balearica</i>	80
<i>Aristolochia rotunda</i>	47	<i>Euphorbia margalidiana</i>	81
<i>Asperula pau</i>	133	<i>Euphorbia squamigera</i>	82
<i>Asphodelus cerasiferus</i>	150	<i>Femeniasia balearica</i>	51
<i>Asplenium fontanum</i> subsp. <i>fontanum</i>	21	<i>Filago petro-ianii</i>	52
<i>Asplenium majoricum</i>	22	<i>Genista dorycnifolia</i> subsp. <i>grosii</i>	84
<i>Avenula crassifolia</i>	164	<i>Genista hirsuta</i> subsp. <i>eriolada</i>	85
<i>Biscutella ebusitana</i>	57	<i>Genista valdes-bermejoi</i>	86
<i>Brimeura duvigneaudii</i>	153	<i>Gymnadenia conopsea</i>	157
<i>Bupleurum rigidum</i>	40	<i>Helianthemum caput-felis</i>	69
<i>Calamintha rouyana</i>	96	<i>Helianthemum scopulicolum</i>	70
<i>Carduncellus dianius</i>	49	<i>Helianthemum apenninum</i> subsp. <i>apenninum</i>	68
<i>Cephalanthera rubra</i>	156	<i>Helichrysum microphyllum</i>	53
<i>Cephalaria squamiflora</i> subsp. <i>mediterranea</i>	75	<i>Hieracium amplexicaule</i>	54
<i>Ceratophyllum submersum</i>	66	<i>Hippocrepis grosii</i>	87
<i>Colchicum lusitanum</i>	151	<i>Hypericum hircinum</i> subsp. <i>cambessedesii</i>	95
<i>Convolvulus valentinus</i> subsp. <i>suffruticosus</i>	72	<i>Ilex aquifolium</i>	46
<i>Coristospermum huteri</i>	41	<i>Isoetes histrix</i>	29
<i>Crepis pusilla</i>	50	<i>Isoetes velatum</i> subsp. <i>velatum</i>	30
<i>Cressa cretica</i>	73	<i>Juniperus oxycedrus</i> subsp. <i>macrocarpa</i>	33
<i>Cymbalaria aequitriloba</i> subsp. <i>fragilis</i>	138	<i>Juniperus phoenicea</i> subsp. <i>phoenicea</i>	34
<i>Cynomorium coccineum</i> subsp. <i>coccineum</i>	74	<i>Lavatera triloba</i> subsp. <i>pallescens</i>	103
<i>Cystopteris fragilis</i>	23	<i>Leucanthemum paludosum</i> subsp. <i>ebusitanum</i>	55
<i>Cytisus fontanesii</i> subsp. <i>fontanesii</i>	83	<i>Leucojum autumnale</i>	149
<i>Chaenorhinum rodriguezii</i>	137	<i>Limonium algarvense</i>	107
<i>Damasonium bourgaei</i>	147	<i>Limonium antoni-llorensii</i>	108
<i>Daphne rodriguezii</i>	140	<i>Limonium barceloi</i>	109
<i>Delphinium pentagynum</i> subsp. <i>formenterense</i>	127	<i>Limonium boirae</i>	110
<i>Dianthus rupicola</i> subsp. <i>bocchoriana</i>	60	<i>Limonium carvalhoi</i>	111
<i>Dryopteris filix-mas</i>	24	<i>Limonium cossonianum</i>	112
<i>Dryopteris tyrrhena</i>	25	<i>Limonium ejulabilis</i>	113

<i>Limonium fontqueri</i>	114	<i>Rubia balearica</i> subsp. <i>caespitosa</i>	134
<i>Limonium formenterae</i>	115	<i>Salsola soda</i>	67
<i>Limonium grosii</i>	116	<i>Saxifraga corsica</i> subsp. <i>cossoniana</i>	136
<i>Limonium inexpectans</i>	117	<i>Scilla numidica</i>	154
<i>Limonium leonardi-llorensii</i>	118	<i>Scleranthus verticillatus</i>	61
<i>Limonium magallufianum</i>	119	<i>Serapias nurrica</i>	162
<i>Limonium marisolii</i>	120	<i>Silene cambessedesii</i>	62
<i>Limonium migjornense</i>	121	<i>Silene hifacensis</i>	63
<i>Limonium pseudodyctyocladon</i>	122	<i>Silene pseudoatocion</i>	64
<i>Limonium wiedmannii</i>	123	<i>Silene sericea</i>	65
<i>Linaria pedunculata</i>	133	<i>Soleirolia soleirolii</i>	142
<i>Linum maritimum</i>	102	<i>Taxus baccata</i>	36
<i>Lonicera pyrenaica</i> subsp. <i>majoricensis</i>	58	<i>Teline monspessulana</i>	91
<i>Lotus halophilus</i>	88	<i>Teucrium campanulatum</i>	97
<i>Lysimachia minoricensis</i>	126	<i>Teucrium cossonii</i> subsp. <i>punicum</i>	98
<i>Marsilea strigosa</i>	31	<i>Thymus herba-barona</i> subsp. <i>bivalens</i>	99
<i>Medicago citrina</i>	89	<i>Thymus richardii</i> subsp. <i>ebusitanus</i>	100
<i>Monotropa hypopitys</i>	104	<i>Thymus richardii</i> subsp. <i>richardii</i>	101
<i>Myosurus minimus</i>	128	<i>Trapa natans</i>	141
<i>Naufraga balearica</i>	43	<i>Tuberaria macrosepala</i>	71
<i>Neottia nidus-avis</i>	158	<i>Urginea fugax</i>	155
<i>Nymphaea alba</i>	105	<i>Urtica atrovirens</i> subsp. <i>atrovirens</i>	143
<i>Oenanthe lachenalii</i>	44	<i>Urtica atrovirens</i> subsp. <i>bianorii</i>	144
<i>Ononis crispa</i> subsp. <i>zschackei</i>	90	<i>Verbena supina</i>	145
<i>Orchis cazorlensis</i>	159	<i>Vicia bifoliolata</i>	92
<i>Orchis mascula</i> subsp. <i>ichnusae</i>	160	<i>Vicia leucantha</i>	93
<i>Orchis palustris</i>	161	<i>Viola jaubertiana</i>	146
<i>Osyris lanceolata</i>	135		
<i>Otanthus maritimus</i>	56		
<i>Pilularia minuta</i>	32		
<i>Pimpinella bicknellii</i>	45		
<i>Pinus pinaster</i>	35		
<i>Pistacia terebinthus</i>	37		
<i>Platycapnos spicatum</i>	106		
<i>Polygala vulgaris</i>	124		
<i>Polygonum equisetiforme</i>	125		
<i>Polystichum aculeatum</i>	26		
<i>Polystichum setiferum</i>	27		
<i>Potamogeton lucens</i>	165		
<i>Ranunculus bullatus</i>	129		
<i>Ranunculus weyleri</i>	130		
<i>Rosa squarrosa</i>	132		

12. Il·lustracions d'alguns tàxons endèmics

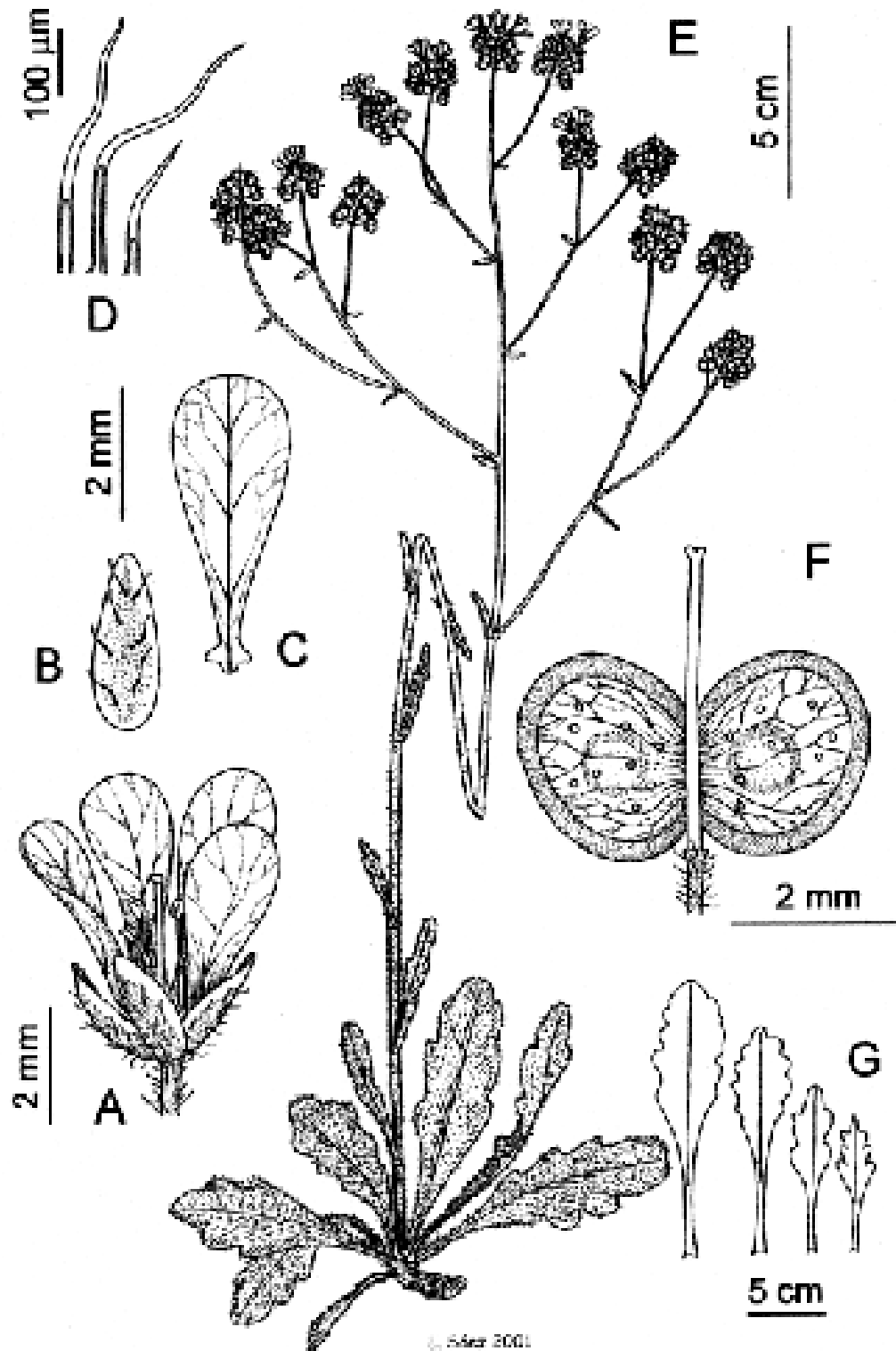

Figura 1: *Biscutella ebusitana* Rosselló & al., A: flor; B: sèpal; C: pètal; D: pèls de les fulles; E: hàbit; F: silícula; G: fulles.

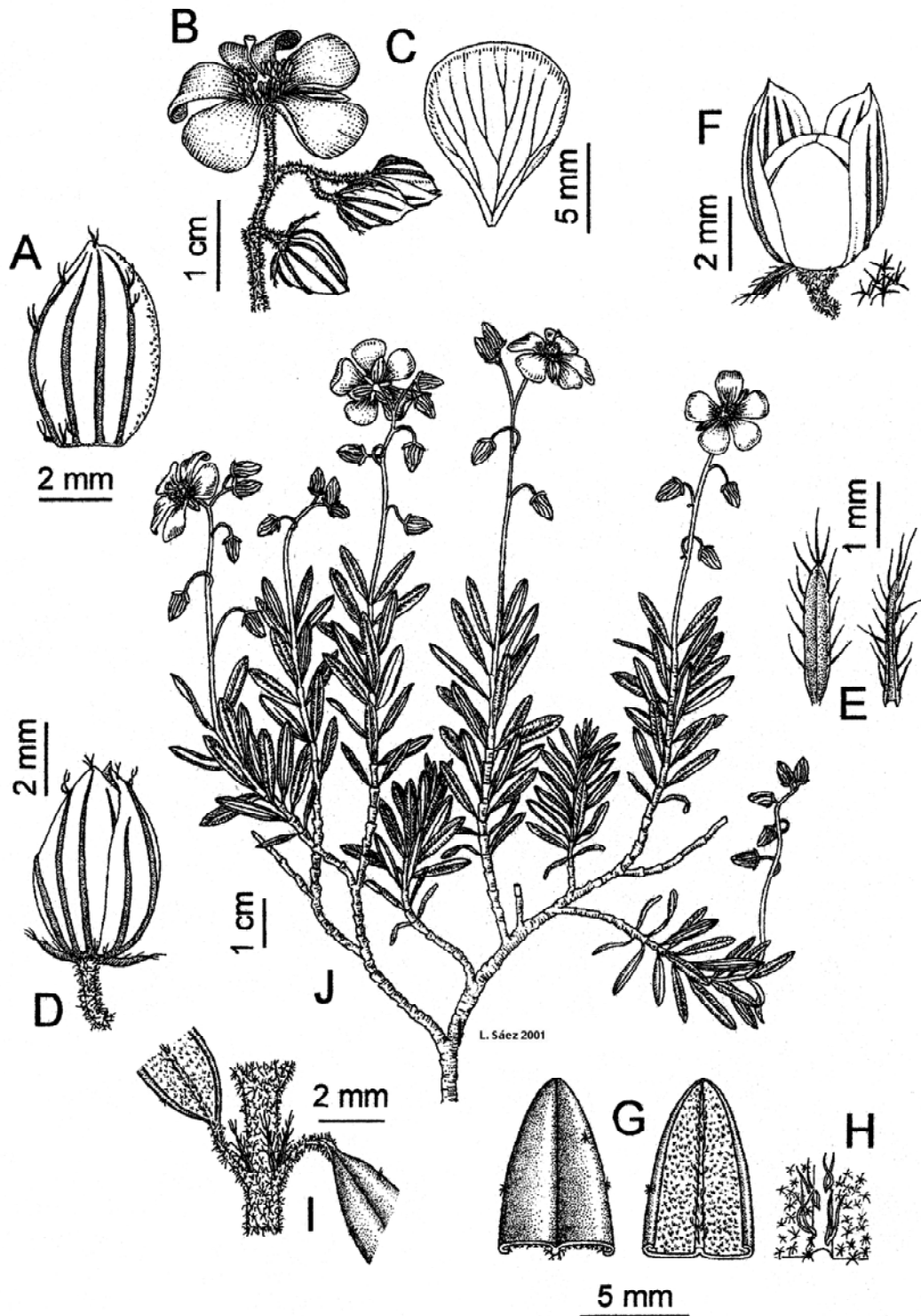

Figura 2: *Helianthemum scopulicolum* L. Sáez & al., A: sèpal intern; B: detall d'una inflorescència; C: pètal; D: botó floral; E: sèpal extern (esquerre) i estípula (dreta); F: càpsula i detall del seu indument; G: detall de la làmina, anvers (esquerre) i revers (dreta); H: detall del revers de la làmina; I: detall de la tija.

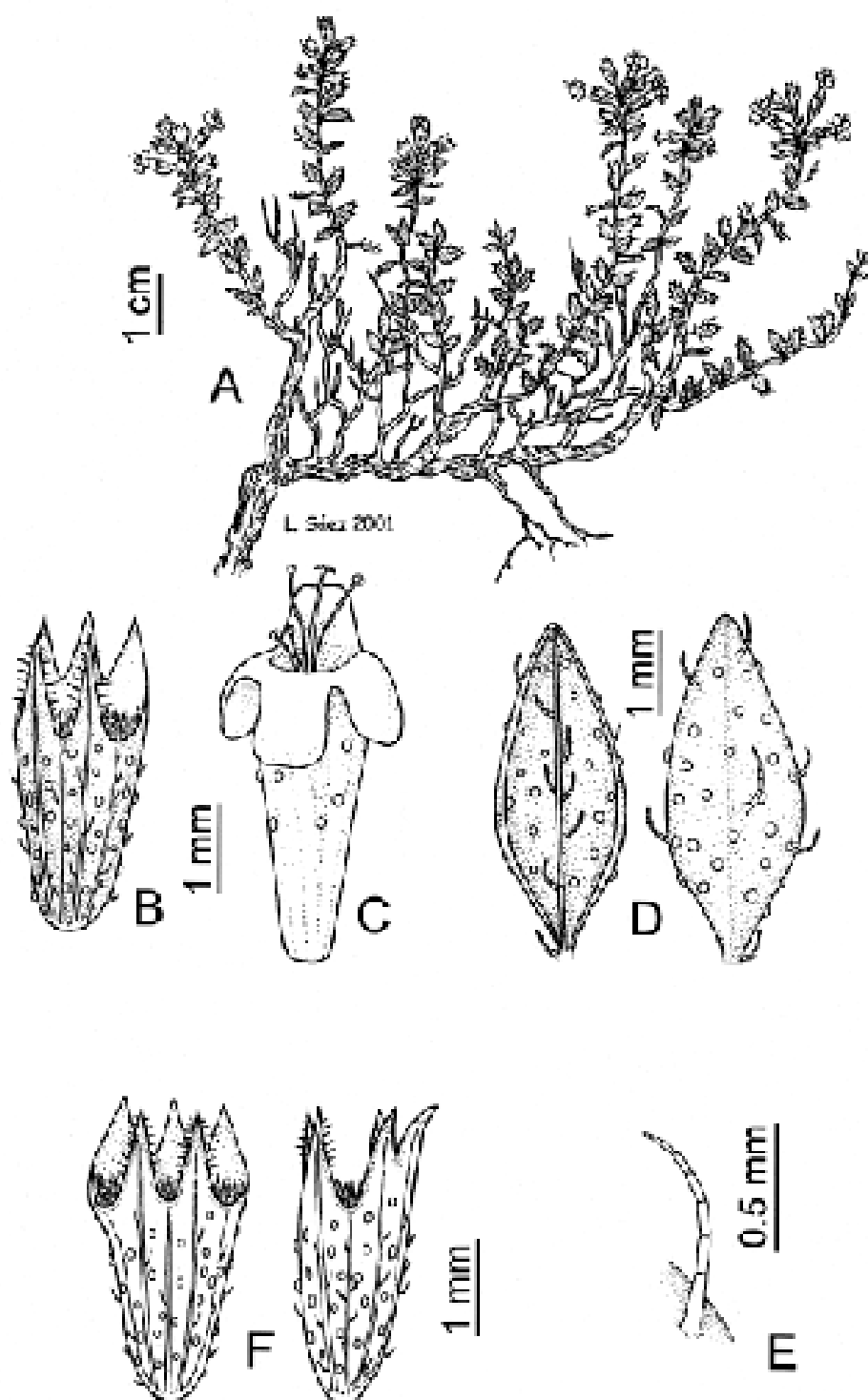

Figura 3: *Thymus herba-barona* subsp. *bivalens* Mayol & al., A: hàbit; B: calze; C: corol·la; D: fulles; E: visió ventral i lateral del calze; F: detall de l'indument de la fulla.

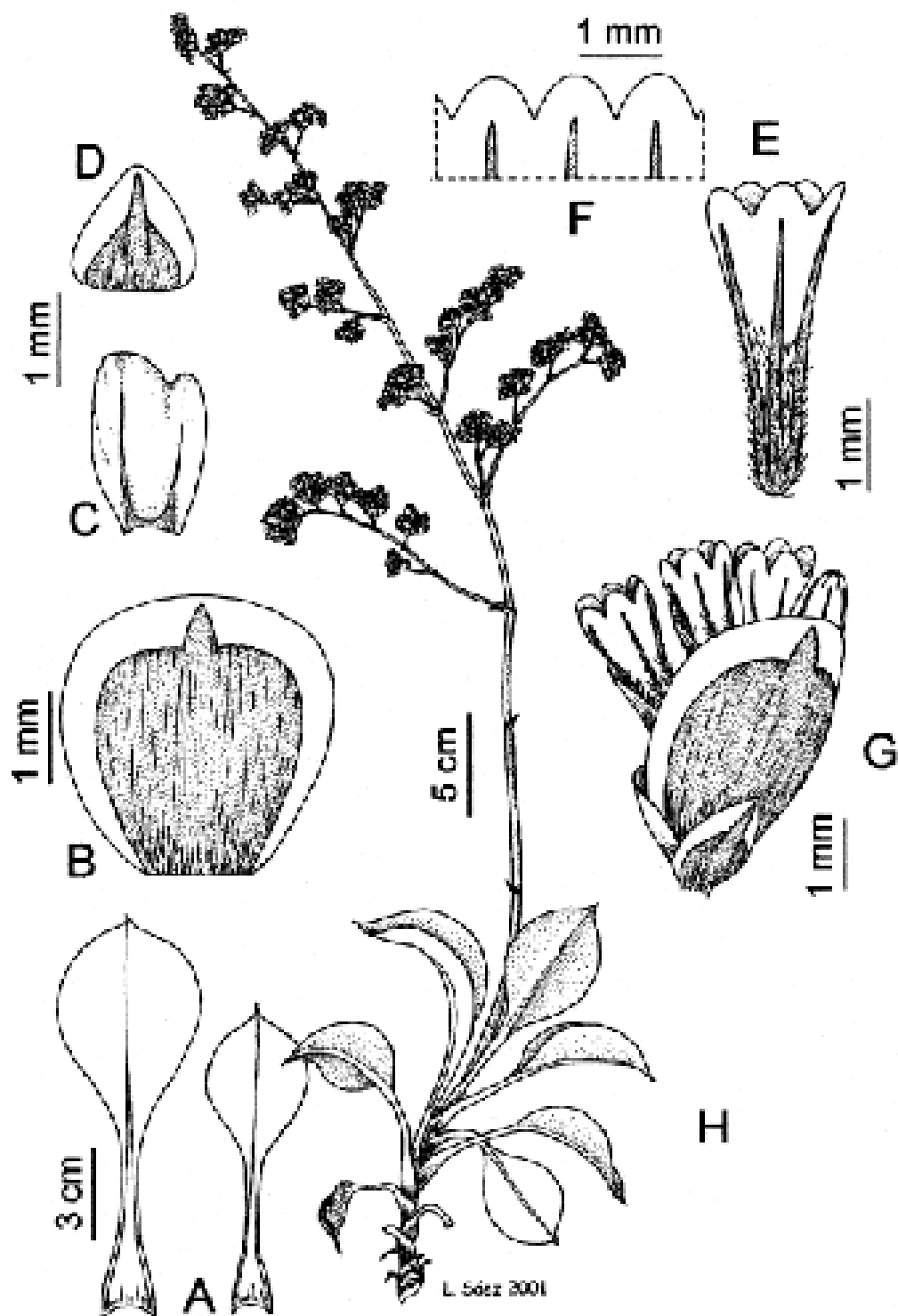

Figura 4: *Limonium cossonianum* Kuntze, A: fulles; B: bràctea interna; C: bràctea mitjana; D: bràctea externa; E: lòbuls del calze; F: calze; G: espigueta; H: hàbit.

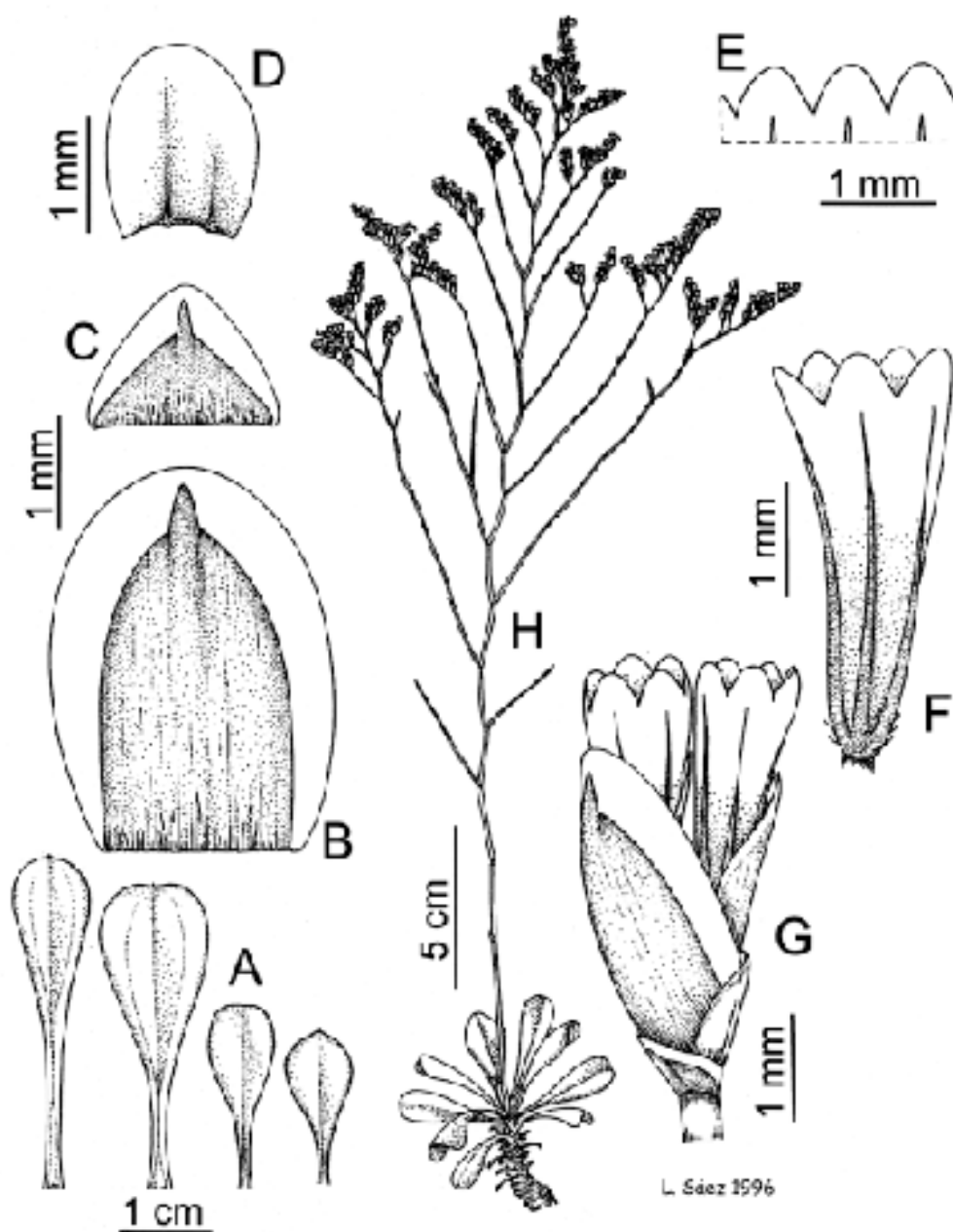

Figura 5: *Limonium inexpectans* L. Sáez & Rosselló, A: fulles; B: bràctea interna; C: bràctea externa; D: bràctea mitjana; E: lòbuls del calze; F: calze; G: espiqueta; H: hàbit.

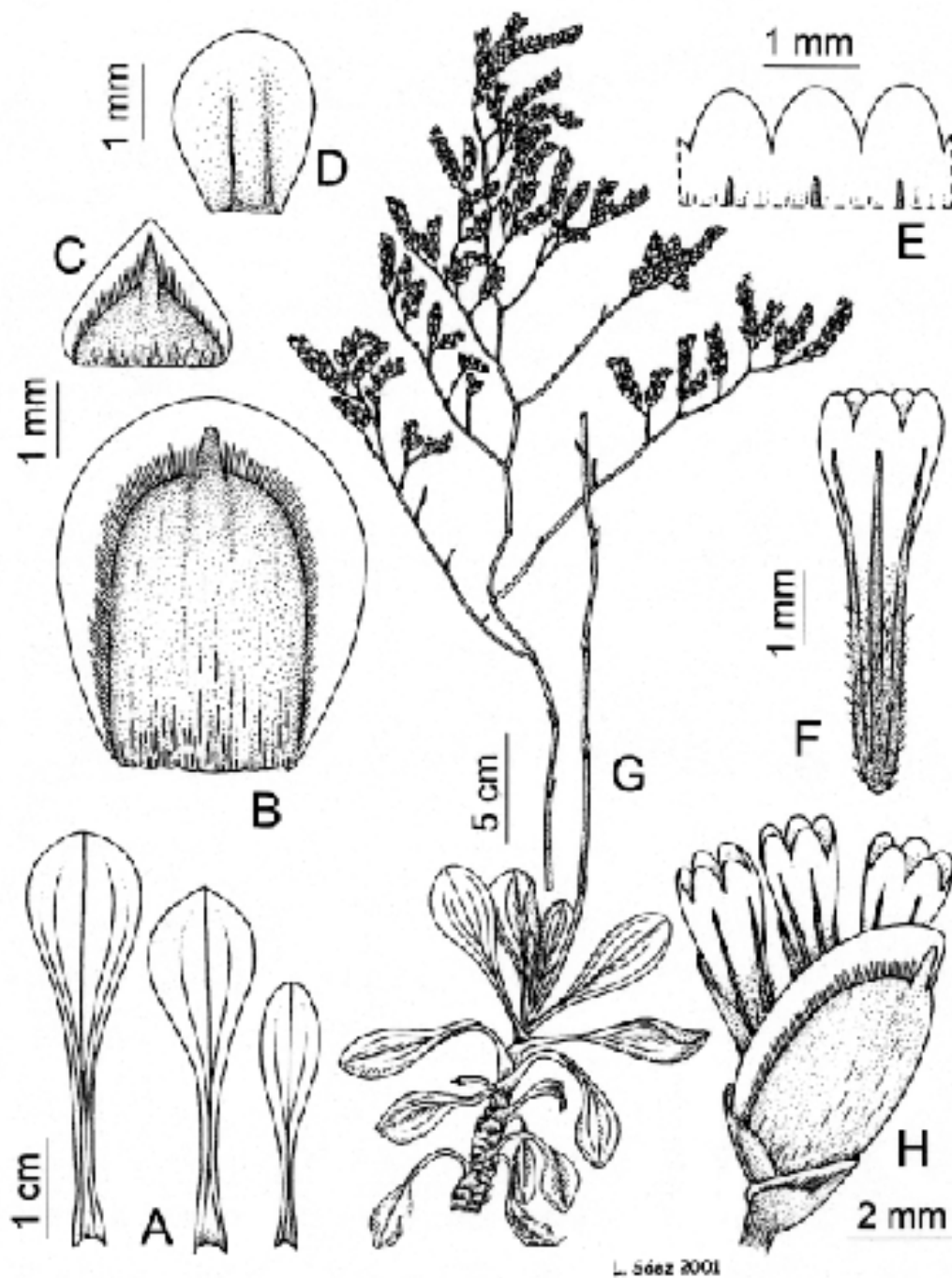

Figura 6: *Limonium leonardi-llorensii* L. Sáez & al., A: fulles; B: bràctea interna; C: bràctea externa; D: bràctea mitjana; E: lòbuls del calze; F: calze; G: hàbit; H: espigueta.

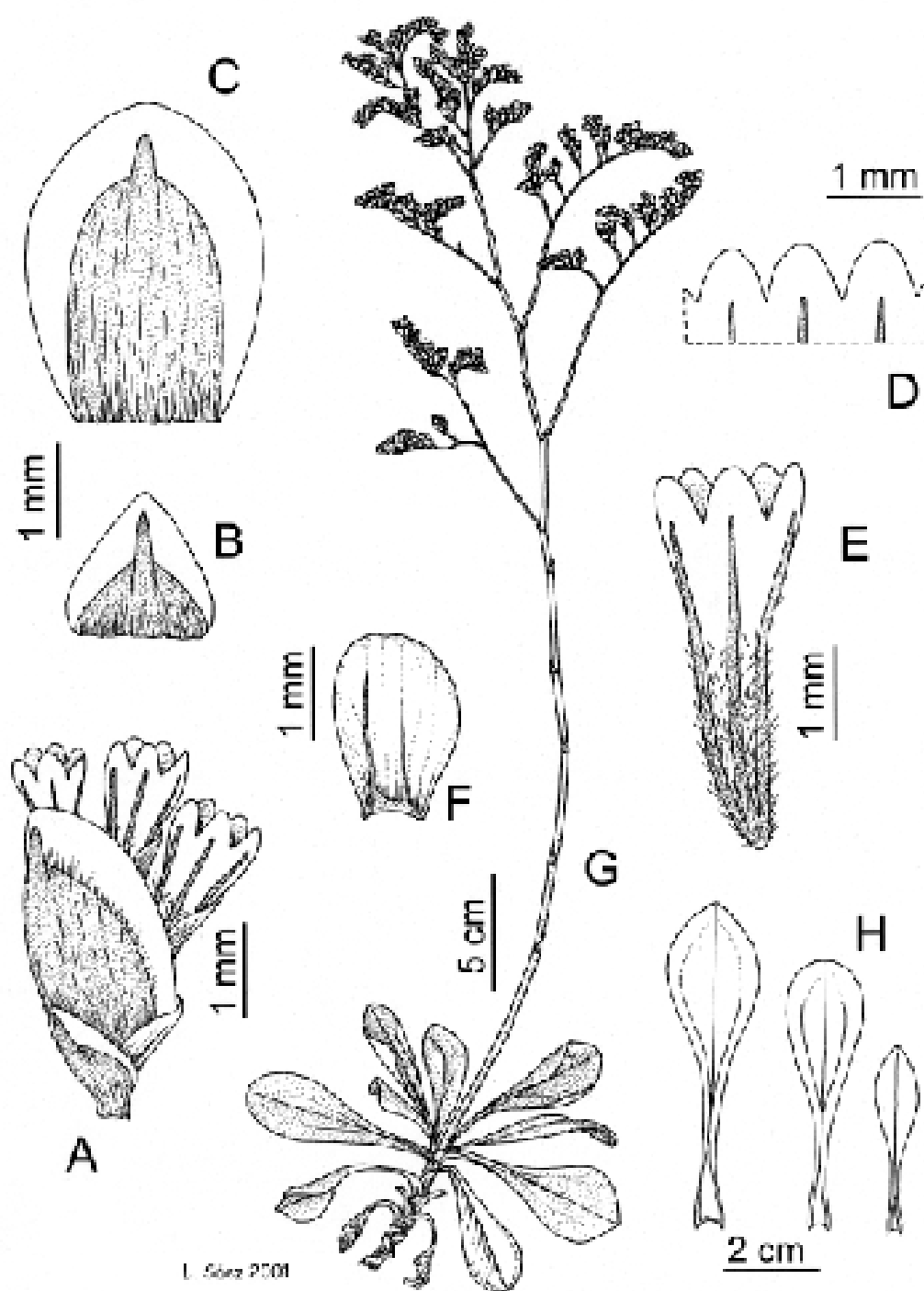

Figura 7: *Limonium marisolii* L. Llorens, A: espigueta; B: bràctea externa; C: bràctea interna; D: lòbuls del calze; E: calze; F: bràctea mitjana; G: hàbit; H: fulles.

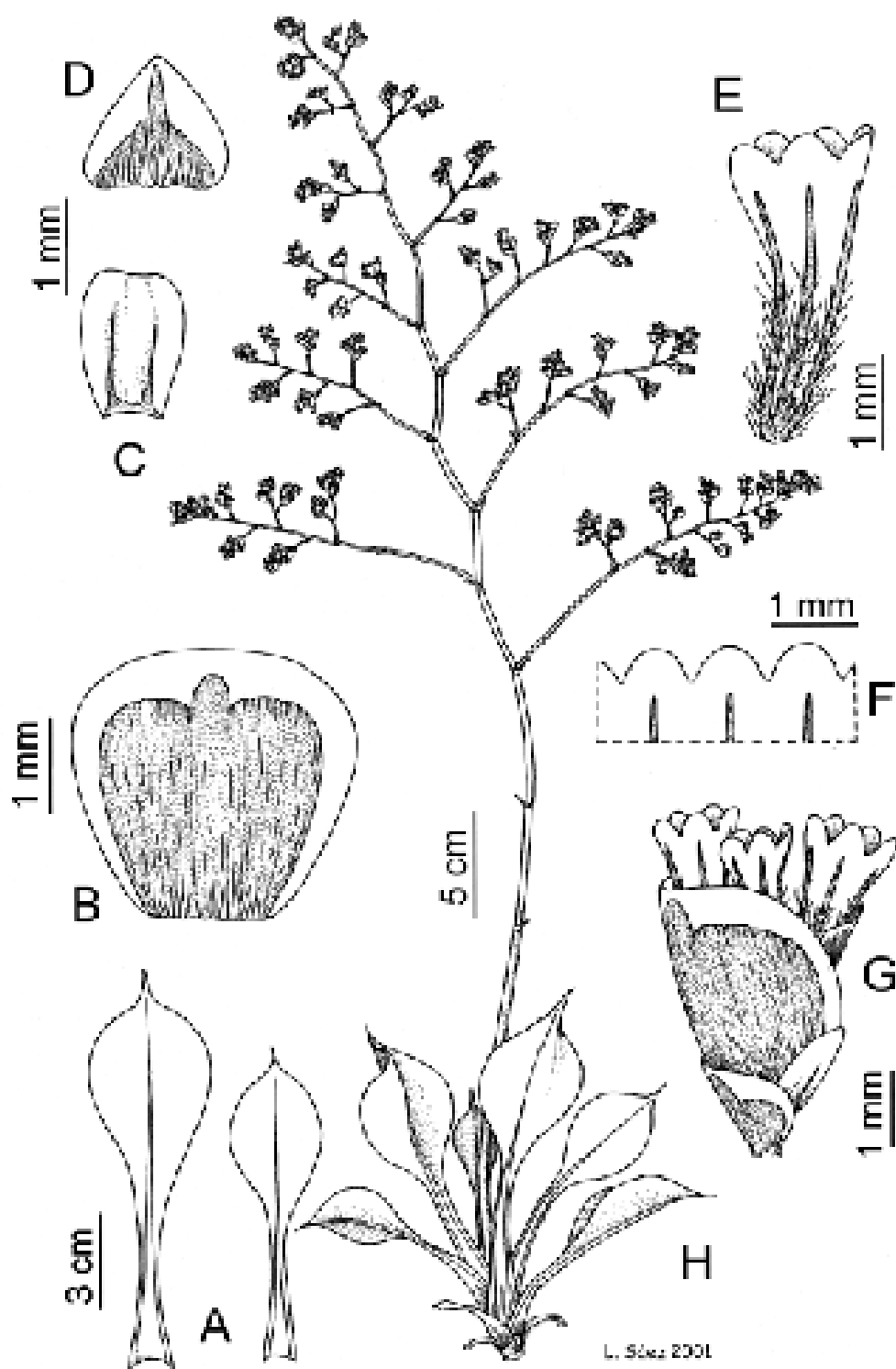

Figura 8: *Limonium wiedmannii* Erben, A: fulles, B: bràctea interna; C: bràctea mitjana; D: bràctea externa; E: calze; F: lòbuls del calze; G: espigueta; H: hàbit.

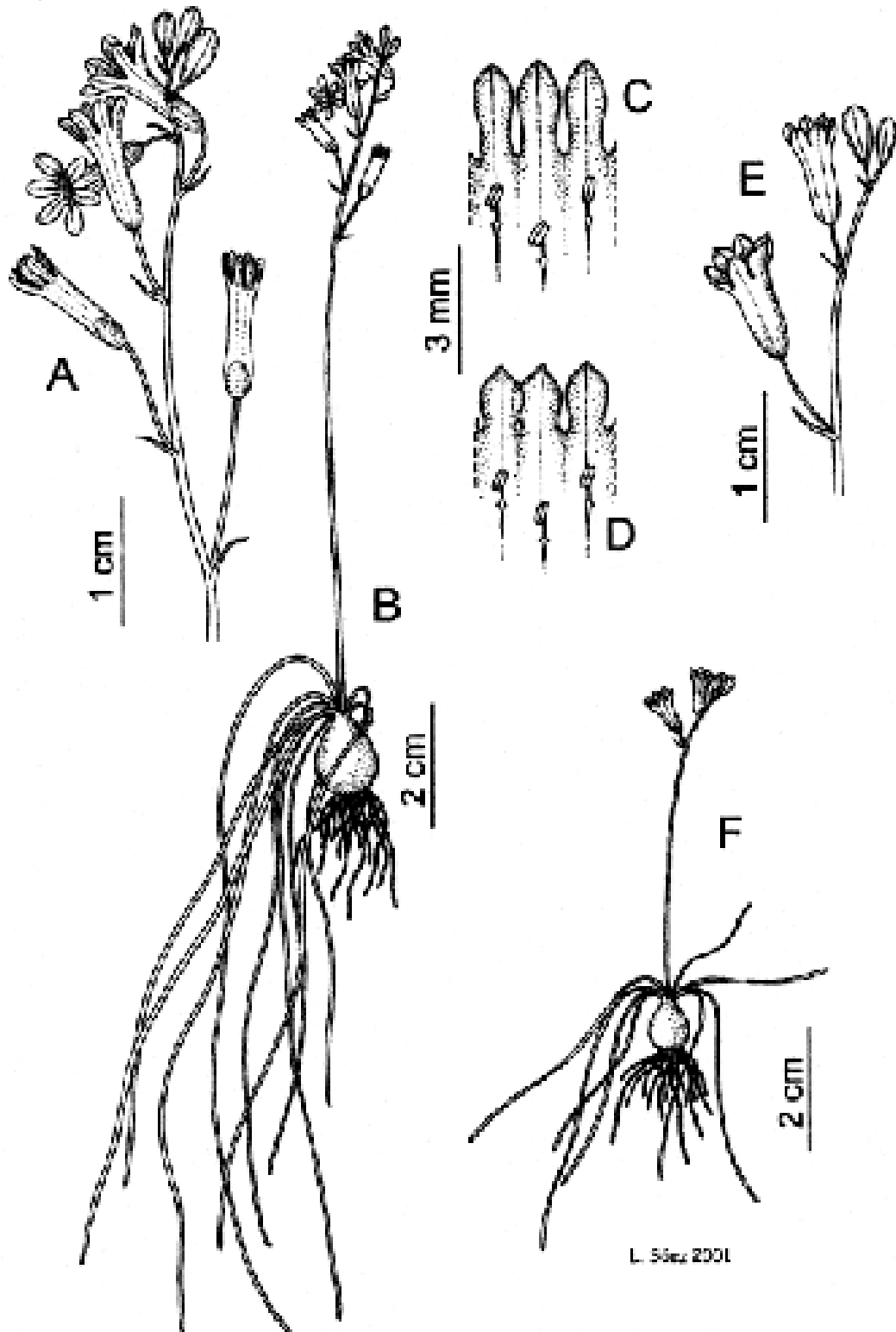

Figura 9: *Brimeura duvigneaudii* (L. Llorens) Rosselló & al., A i E: inflorescència; B i F: hàbit; C i D: part adaxial de la corol·la amb estams.

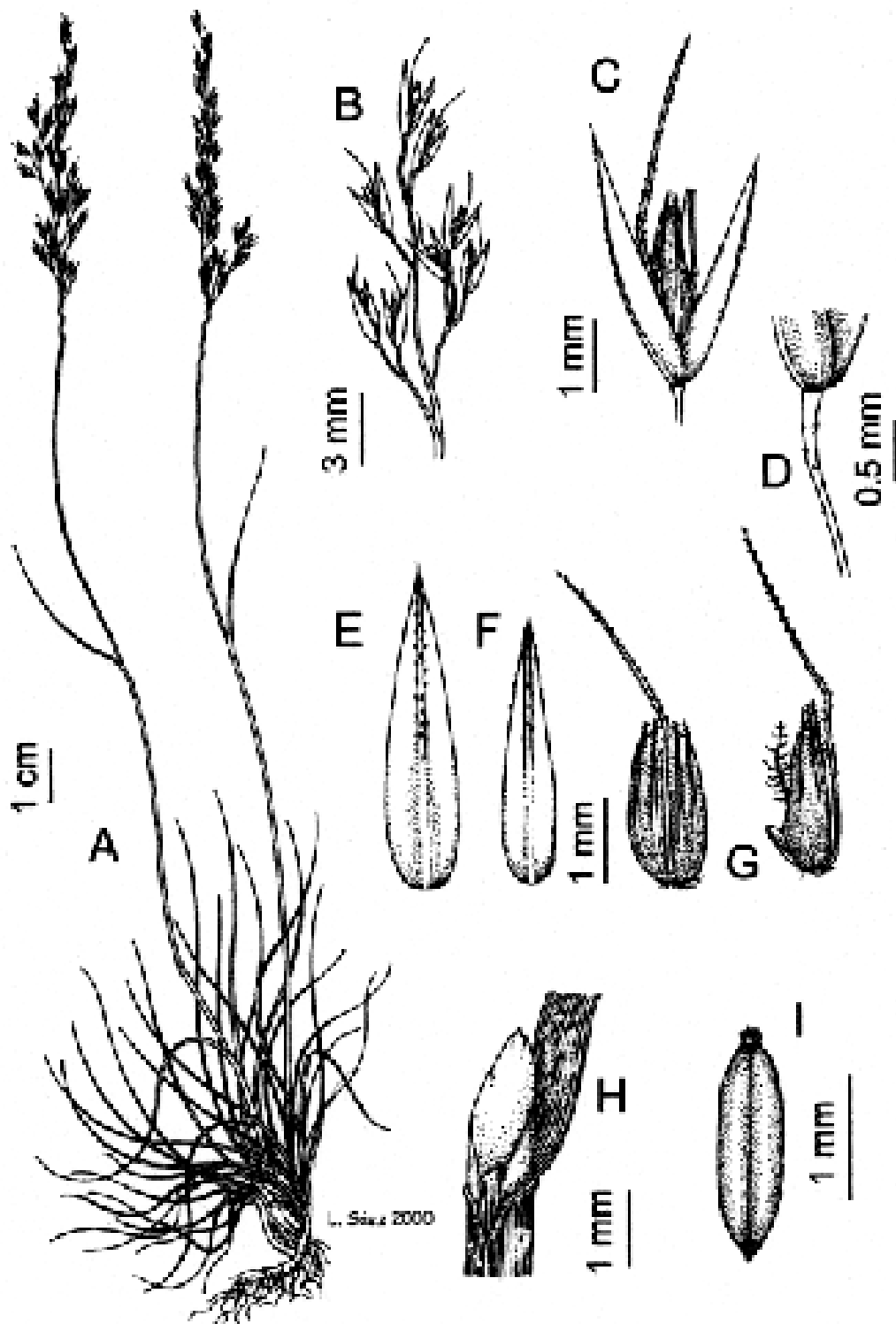

Figura 10: *Agrostis barceloi* L. Sáez & Rosselló, A: hàbit; B: inflorescència; C: espigueta; D: detall del pedicel; E: gluma inferior; F: gluma superior; G: lema; H: lígula; I: cariopsi.

